

Gen Bin Tagisi Matyu da Mandagit

But piso gen

Matyu unun Juda amin kindu, mani Rom gapman dakon pi amini egek takis timit timit pi agit. Unun pi anakwan Yesu da yan iban pandetni dagagit.

Gen Bin Tagisi Matyu da mandagit ununwan Yesu miktimon egipgut bisapmon yo morap noman tan ingwit dakon geni ton. Unun papiagwan mibiltok yo ni da Maria kon noman tanakwa Yesu anagalit unun do yosok. Anek pi morap agiron da wigi gen yan iminek anakba kimakgit. Ae kimoron da ae pidagit anek amin kabi egipgwit unun yopman Kwen Kokup wigigit unun do yosok.

Yo madep kindu Matyu da nolisak unun yan, kalip Pinkop da yo ak do yan teban tok agit, ae Sanbek Sanbek Papiu Kalipmikon mandabi, unun Yesu da aripmi aban bami ton agit. Pinkop da Israel amin yokwikon ban timit do amin kindu yabet do yan teban tok agit. Do on papiu da Yesu do unun amin mani yansi nolisak. Unun papiu Matyu da mandagitgan gen morapmi unun kalip kombi amin da yawit unun bami ton awit do yosok.

Ae yo madep kindu Matyu da yosok. Kwen Kokupmon ae miktimon Pinkop dakon Amin Kila Agakni unun do yosok. Yesu da pi agit do anek Pinkop minat amin morap dakon kila amin madep egisak. Egek minat aminyo morap iyi dakon galaktok yol kimagek egipni do nandisak.

Matyu kon Yesu da Pinƙop gen dubagisi 5 kabi yagit. Mibiltok unun kilapmi 5 mon da 7 non tosok. Unjungwan Yesu da ilenon Pinƙop gen yagit. Pinƙop dakon miƙat amin kabi da anpak ani unun do nolisak. Gen dubagisi 2 unun kilapmi 10 non tosok. Unun Yesu da paɗdet kabini kinƙek iyi dakon geni aminon yan tenƙenƙek yo ni ban ani unun do yoyigit.

Gen dubagisi 3 yagit unun kilapmi 13 non tosok. Unudon Yesu da Pinƙop dakon Amin Kila Agakni dakon anpak do miƙat aminyo tilak genon da yoyigit. Gen dubagisi 4 yagit unun kilapmi 18 non tosok. Unudon Yesu da miƙat aminyo iyi dakon paɗdet egek ni anpak ban ani unun do yagit. Ae gen dubagisi 5 yagit unun kilapmi 24 kon da 25 mon tosok. Unudon Yesu da mibi gildaron yo noman tokdan unun do yagit.

*Yesu miktimon altagit
(Kilapmi 1.1–4.16)*

*Yesu dakon babikni dakon man silip
(Lk 3.23 -38)*

¹ On man silip unun Yesu Kristo dakon babikni dakon man silip. Yesu unun Dewit da kabikon nani. Anakwan Dewit unun Abraham da kabikon nani.

² Abraham unun Aisak dakon datni.

Aisak unun Jekop dakon datni

Jekop unun Juda gat ae peni padik padikni gat dakon datni.

- ³ Juda unun Peres gat Sera gat dakon datni. (Menji unun Tamar.)
Peres unun Esron dakon datni.
Esron unun Ram dakon datni.
- ⁴ Ram unun Aminadap dakon datni.
Aminadap unun Nason dakon datni.
Nason unun Salmon dakon datni.
- ⁵ Salmon unun Boas dakon datni. (Menji unun Reap.)
Boas unun Obet dakon datni. (Menji unun Rut.)
Obet unun Jesi dakon datni.
- ⁶ Jesi unun kila amin madep Dewit dakon datni.
Anakwan Dewit unun Solomon dakon datni.
(Solomon dakon menji kalip Uria dakon miñatni egipgut.)
- ⁷ Solomon unun Reoboam dakon datni.
Reoboam unun Abiya dakon datni.
Abiya unun Asa dakon datni.
- ⁸ Asa unun Jeosapat dakon datni.
Jeosapat unun Jeoram dakon datni.
Jeoram unun Usia dakon datni.
- ⁹ Usia unun Jotam dakon datni.
Jotam unun As dakon datni.
As unun Esekia dakon datni.
- ¹⁰ Esekia unun Manase dakon datni.
Manase unun Emon dakon datni.
Emon unun Josaia dakon datni.
- ¹¹ Josaia unun Joiakin gat ae notni kabì gat dakon datni.

(Uņun amin kabi da bisapmon Israel amin uwalni da timik Babilon miktimon panķi yopba egipgwit.)

¹² Babilon panķi egipgwit bisapmon, Joiakin uņun Sealtiel dakon datni.

Sealtiel uņun Serubabel dakon datni.

¹³ Serubabel uņun Abiut dakon datni.

Abiut uņun Eliakim dakon datni.

Eliakim uņun Aso dakon datni.

¹⁴ Aso uņun Sadok dakon datni.

Sadok uņun Akim dakon datni.

Akim uņun Eliut dakon datni.

¹⁵ Eliut uņun Eleasa dakon datni.

Eleasa uņun Matan dakon datni.

Matan uņun Jekop dakon datni.

¹⁶ Jekop uņun Josep dakon datni.

Josep uņun Maria dakon eni.

Aņakwan Maria da Yesu aņalagıt. Yesu uņun Kristo yaņ iyaņ.

¹⁷ Abrahamon da wiņ Dewiron dagagıt uņun babakni 14 kabi.

Aņakwan Dewiron da wiņ uwalni da timik Babilon miktimon panķiwit bisap uņun babakni 14 kabi.

Aņakwan Babilon egipgwiron da wiņ Kristo altagıt uņun kisi babakni 14 kabi.

Yesu altagıt

(Lk 2.1- 7)

¹⁸ Yesu Kristo altagıt uņun dakon gen yaņ. Menji Maria uņun Josep da pasak do kili manjıwıt. Mani dima paņakwan Maria uņun monji kwap kili

awilgit. Monji kwap awilgit unun Telagi Wup da tapmimon da awilgit. ¹⁹ Anakwan Josep unun Maria monji kwapni kinda awilak yan nandanek yipman det do nandagit. Mani eni amin kilegi do amin morap da inamon Maria mayagi im do dima nandagit. Yan do anek pasilikon da kirinik im do nandagit.

²⁰ Josep yan nandanek egakwan Amin Tagi dakon anelo kinda da dipmimon alatan iminek yan iyigit, “Josep, Dewit da kabikon nani, Maria da monji kwap unun Telagi Wup da tapmimon awilak, do Maria pak do dima pasolgi. ²¹ Unun monji wili analanban minat amin kabini diwarini wiririgek iyi do timitdisak, do mani Yesu yan iyiki.”

²² Unun yo morap alatanakwa Amin Tagi da kombi amin antagap aban gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan tosok.

²³ “Nandaki. Minat kinda amin gat dima pakbi kinda da monji kwap awilek monji wili kinda anjalasak.

Analanban mani Emanuel yan yoni.”

(Emanuel dakon mibili unun yan: “Pin kop nin gat egisak.”)

²⁴ Josep dipmimon da pidanek Amin Tagi dakon anelo da gen iyigit unun guramigek minatni Maria pagit. ²⁵ Mani kalonji dima pagek egi wigi Maria da monji wili kinda anjalagit. Analanban Josep da mani Yesu yan iyigit.

2

Gik dakon mibili nandak nandak amin Yesu kok do apgwit

¹ Judia miktimon kokup kinda mani Betlehem unjudon Maria da Yesu anjalagit. Unjun bisapmon Erot da kila amin madep yikgit. Yesu altanakwan nandak nandak amin gildat wisak tetgin da Jerusalem kokup papmon apgwit. ² Abin Jerusalem amin yan yoyiwit, “Juda amin dakon kila amin madep altagit unjun dukwan yikdak? Nin gikni gildat wisak tetgin da kanjek gawak im do abaman.”

³ Kila amin madep Erot gen yawit unjun nandanek wiripdagit. Ae amin morap Jerusalem egipgwit unjunyo kisi yan gin nandanek wiripdagwit. ⁴ Erot da gen unjun nandanek Israel amin dakon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen teban yoyindet amin gat yan yoban abin muwukgwit. Muwukba yan yoyigit, “Kristo ni kokupmon altosak do yanbi?”

⁵ Yanban kobogi yan iyiwit, “Judia miktimon Betlehem kokupmon altosak. Kombi amin kinda da kalipsigwan yan mandagit,

⁶ ‘Betlehem, Judia miktimon tosok, gagon kila amin madep kinda altokdisak, do gak Judia miktin dakon kokup morap yapmandal.

Unjun amin da amin kabino Israel unjun dakon kila amin madep egipdisak.’ ”

⁷ Yan yanba nandanek yoyinban kiwit. Kinakwa pasilikon da gik dakon mibili nandak nandak amin

Erot da yoyinban apgwit. Apba yan yoyigit, “Gik unun ni bisapmonsialtagit?”⁸ Yoyinban gik noman tagit dakon bisap iyinba nandanek Betlehem kokupmon yabegek yan yoyigit, “Ji kin monji unun kilegisi wusin koni. Kanek abin nayinba nakyo kisi kin gawak iben.”

⁹ Yan yanban nandanek kinakwa gik gildat wisak tetgin da kalip kawit aeni altan yomgut. Gik unun kinakwan yol anki Monji si pakgit yut da tilagon yikban kawit.

¹⁰ Gik unun kanek but galak madepsi
¹¹ nandanek yutnon wigek Monji gat meni Maria gat pindakgwit. Pindagek nwakben anek Monji gawak imgwit. Yan anek yikni witdalek gol ae yo diwari kibani tagisi yuman nogi wukwi but galak do imgwit.

¹² Pin kop da dipminon Erot do dima tobil kini do yoyinban nandanek kosit nwaknwarin nan miktinnikon si kiwit.

Josep gat minatni Monjiyo gat Isip miktimon kiwit

¹³ Nandak nandak amin unun kin mudanakwa, Amin Tagi dakon anelo da Josep dipminon altan iminek yan iyigit, “Erot da Monji anakban kimotjak do wisikdisak, do gak pidan monji njakjak gat meni gat timikbi Isip miktimon pasal kini. Isip sigin egakwa nak da aesi apni do don gayiken.”

¹⁴ Yanban unudon gin Josep unun kalbi monji njakjak gat meni gat timikban Isip kik do kosit wasawit. ¹⁵ Yan anakwa kombi amin kindada

kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Amin Tagi da antagap aban yan yagit:
 “Monjino Isip egisak unun opjak do yan imisat.”
 Josep gat minjatni Monjiyo gat Isip miktimon panji egakwa Erot don kimakgit.

Erot da yanban monji wili morapmi dapgwit

¹⁶ Erot da nandak nandak amin nak ankewalan yan nandank butjap madepsi nandagit. Yan nandank Betlehem kokupmon ae kokup moni moni Betlehem da kapmatjok tawit unudon monji wili morap bilakni bamori dima yapbi unun emat amini da kisisi dapman mudoni do gen teban yipgut. Nandak nandak amin da gik ni bisapmon noman tagit unun kili iyiwit, do monji morap unun bisapmon altawit unun kisi kimotni do gen teban yipgut. ¹⁷ Yan aban kombi amin Jeremaia da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yan:

¹⁸ “Rama kokupmon kunam ae bupmi kapyo madepsi altosok.

Resel unun monji kimakgwit unun do nandank kunam madepsi takdak.

Monjini kisi kimakgwit, do amin da buri anteban ak do antidok an.

Kunamni kirinik imni do dima nandagit.”

Josep gat minjatni Monjiyo gat aeni tobil opgwit

¹⁹ Erot kimagakwan Amin Tagi dakon anelo da Isip miktimon Josep dipminon altan imgut.

²⁰ Altan iminek yan iyigit, “Monji anjat do yawit amin unun kili kimakgwit. Do gak pidan Monji gat meni gat timikbi aesi tobil Israel miktimon kini.”

²¹ Yanban Monji gat menji gat timikban Israel kiwit. ²² Mani Erot kimagakwan monji Akelas da kila amin madep tamoni abidanek Judia miktim kila agit, do Judia miktimon kik do pasalgit. Josep dipminon gen kinda yan nandagit, “Ji Judia miktimon dima kini. Galili tetgin do kini.” ²³ Unjun nandanek kokup kinda mani Nasaret, Galili miktimon tosok, unjudon panji egipgwit. Yan aba kombi amin dakon gen bami noman tagit. Gen unjun yan: “Nasaret amin yan iyini.”

3

Telagi Pakbi Sogok Amin Jon da gen yagit (Mk 1.2-8 ae Lk 3.1-18 ae Jn 1.19-28)

¹ Unjun bisapmon Telagi Pakbi Sogok Amin Jon unjun abin altagit. Abin altanek Judia miktimon amin da aripmi dima egipmi timon minjat aminyo unjudon kwa Pin kop gen yoyigit. ² Yoyinek yan yagit, “Pin kop da Amin Kila Asak unjun dakon bisap kwan tosok, do ji but tobil ani.” ³ Kalipsigwan kombi amin Aisaia da Jon do gen yan mandagit:

“Miktim amin da aripmi dima egipmi timon amin kinda da yan tidanek yosok,
‘Amin Tagi dakon kosit andimdim ani, kositni pasin anmilip ani.’ ”

⁴ Jon da ilikba pigik pan egipgut unjun bit madep kinda mani kamel unjun dakon dangwani ban wasanbi. Anek bit gip kinda nan boban napmi do wamgut. Japni unjun pilak pilak ae kaban kok. ⁵ Amin morapmi Jerusalem kokup papmon

2:23: Ais 11.1; 53.2; Lk 2.39; Jn 1.45 **3:2:** Mt 4.17; Mk 1.15

3:3: Ais 40.3 **3:4:** 2KA 1.8

egipgwit, ae Judia miktimon egipgwit, ae Judan Pakbi teri teri egipgwit unun kisi Jonon kiwit. ⁶ Kij yokwini yan kwok anakwa Judan Pakbikon telagi pakbi son yomgut.

⁷ Anakwan Parisi amin morapmi gat Sadyusi amin morapmi gat telagi pakbi son yomjak do Jonon apgwit. Apba pindagek yan yoyigit, “Ji tunon amin emari ton dakon gwakni kabi, Pin kop da butjap nandanej yokwi pakpak do yo yokwisi an yomdisak. Pin kop dakon butjap apdisak namin da unun dakon but piso dayik da unun yap do pasal kwan?” ⁸ Ji but tobil bamisi anek anpakjikon but tobil dakon bami analon ani. ⁹ Ji disi do ‘Nin Abraham dakon babakni’ yan dima yoni. Yan si dayisat, Pin kop da yanban on tip kabi da Abraham dakon babakni tagi dagoni. Ji unun Abrahamon da altawit unun da yo madep dima asak. ¹⁰ Parenka unun kindap mibilon yipi da tosok. Kindap morap bami tagi dima toni unun mandan kindapmon maba pigi sokdan.

¹¹ “Nak amin pakbisi ban telagi pakbi son yomisat unun amin but tobil bami an dakon tilak asak. Mani nak da manjikon abisak amin unun dakon tapmim da nak dakon tapmim yapmandak. Nak yombem yokwi da kandap gwilni tagi dima abidan awili. Unun amin da Telagi Wup gat ae kindap gat son damdisak. ¹² Unun wit dakon sibat sibat wiririk kindap kirin ni kisitnikon tanakwan apdisak. Abinej bami kokwinik tamonikon yopmanek sibat sibat wiririk maban kindap kimot

3:7: Mt 12.34; 23.33 **3:9:** Jn 8.33,39; Ro 4.12 **3:10:** Mt 7.19; Lk 13.6-9 **3:11:** Jn 1.26-27,33; Ya 1.5

kimori mini unjudon sokdan.”

*Yesu telagi pakbi sogit
(Mk 1.9-11 ae Lk 3.21-22)*

¹³ Unjun bisapmon Yesu Galili Provins yipmanjek Jodan Pakbikon, Jon da telagi pakbi son imjak do opgut. ¹⁴ Mani Jon da kirinik iminek yan iyigit, “Nak da telagi pakbi son gaben do abil, unjun tagi dima. Gak da telagi pakbi son nabi kan, unjun da tagi asak.”

¹⁵ Yan yanban Yesu da iyigit, “Dima, gak telagi pakbi son nabi. Yan anaki Pinjop da yo morap anen do nandisak unjun kindasok dima yapmanjek kisisi an mudonen.” Yanban Jon da geni guramikgit.

¹⁶ Pakbi sonjek Yesu pakbikon da wigit. Winjek unjudon gin kundu wital kinakwan Yesu yan kagit, Pinjop dakon Wup kinarim da miktimon pan unjun da tilak pin kwenikon yikgit.

¹⁷ Anjakwan Kwen Kokupgwan da gen kindan yan altagit: “Unjun Monjino. Butno unjun do tagisi anjakwan but dasi galak tan imisat.”

4

*Sunduk da Yesu anjekwalgit
(Mk 1.12-13 ae Lk 4.1-13)*

¹ Unjun bisapmon Telagi Wup da Yesu Sunduk da anjekwaljak do miktim amin da aripmi dima egipmi timon ankgit. ² Anki yipban Pinjop do nandanek jap kelek egakwan gildat 40 ae pilin 40 mudagit, do jap do agit. ³ Anjakwan Panjekwal Amin da abin altan

3:16: Jn 1.32 **3:17:** Kap 2.7; Ais 42.1; Mt 12.18; 17.5; Lk 9.35

4:1: Ibr 2.18; 4.15 **4:2:** TP 34.28

iminek yan iyigit, “Gak asi Pin kop dakon Monji egisalon yoyinbi tip on da bret dagabit.”

⁴ Mani Yesu da kobogi yan iyigit, “Pin kop da papiakon gen yan tosok:

‘Bret dagin amin egip egip tagi dima yomjak.

Pin kop dakon gen kisi morap panek egip egip pan.’ ”

⁵ Yan yanban Sunduk da Yesu anan Pin kop dakon telagi kokup papmon Jerusalem anan kigit. Anki Telagi Yut Madep da kwenon kwensi yipgut.

⁶ Yipmanek yan iyigit, “Pin kop papiakon gen yan tosok:

‘Unun da aneloni yoyinban kilago tagisi ani. Ae kandapgo tipmon dima gitni yan do anelo da gak kisit da kendak abin gepni.’

Gen yan tosok, do gak asi Pin kop dakon Monji kan, gak amon mibilikon pan ma.”

⁷ Mani Yesu da yan iyigit, “Pin kop dakon papia da gen kinda gat yan yosok,

‘Amin Tagi Pin kopji dakon tapmim kok do anek dimasi ankewaldo.’ ”

⁸ Sunduk da aeni Yesu iyin anan ilen dubagisi kindakon awigigit. Awigi on miktimon miktim madep madep morap kisi ae unudon yo tilimni ton gat kisi yoligit. ⁹ Yolinek yan iyigit, “Nwakben anek gawak nabi kan, on yo morap kisi gaben.”

¹⁰ Yanban Yesu da yan iyigit, “Sunduk gak nepmanDET! Pin kop dakon papia da yan yosok:

‘Amin Tagi Pin kopji unun nan gin gawak iminek oman animni.’ ”

¹¹ Yan iyinban Sunduk Yesu yipmanɗ deƙ kinɗakwan anɗelo da abin Yesu anɗpulugawit.

*Yesu Galili miƙtimon pi wasagit
(Mk 1.14-15 ae Lk 4.14-15)*

¹² Yesu Jon dam tebanon yipɗgwiƙ yanɗ nandanɗek tobil Galili miƙtimon kiɗit. ¹³ Nasaret kokup yipmanɗek

Kapaneam kokupmon kinɗ unɗodon egipɗut. Kapaneam unɗun Galili Pakbi idap ilenɗikon, Sebulan ae Naptali miƙtimon unɗodon tosoƙ. ¹⁴ Kapaneam kokupmon ekwan kombi amin Aisaia da gen kinɗa yagit unɗun bami noman tagit. Gen unɗun yanɗ:

¹⁵ “Sebulan miƙtim, ae Naptali miƙtim, Jodan Pakbi usugap tet do Galili miƙtimon tomal. Unɗun miƙtim bamot kosit tapmon piƙwanɗ miƙtimon tomal. Galili miƙtimon Amin Nwakinɗwari Kabikon nani morapmi ekwanɗ.

¹⁶ Unɗun amin pilin tukɗwan egek kimot do pasolgonɗ, mani unɗun da tenɗenɗi madep altanɗ yoban kilikanɗ.”

**Yesu da Pinɗkop da Amin Kila Asak unɗun dakon Gen Bin Tagisi yanɗ tenɗenɗanɗek sot amin panɗmilip agit
(Kilapmi 4.17–9.34)**

*Yesu da pini wasanɗek panɗetni diwari timiƙɗit
(Mk 1.16-20 ae Lk 5.1-11)*

17 Unun bisapmon Yesu wasanjek Pinjok dakon gen yan tenjenjek yan yagit, “Pinjok da Amin Kila Asak unun dakon bisap kwan tosok, do ji but tobil ani.”

18 Yesu da Galili Pakbi idap kidipmin agek tap kilap do pi agak amin bamori pindakgit. Kinda unun mani Saimon (ae mani kinda Pita), unun gat ae padige Andru gat pindakgit. Unun amin bamot tap kilap simil simil yikni pakbi idapgwan mabal pigakwan egipgumal. 19 Unun amin bamot pindagek Yesu da yan yoyigit, “Abin nak nolgil, anakwal amin timit timit dakon kosit doliko.” 20 Yanban unudon gin tap kilap simil simil yikni yopmanjek yolgimal.

21 Yesu timisok di kinjek ae amin bamori gat pindakgit, kinda unun Jems, Sebedi dakon monji, ae padige Jon. Unun bamot gat datni gat boron yigek tap kilap simil simil yikni bisawik panmilip anjo anakwal pindakgit. Pindagek yan yoban 22 nandanjek unudon gin botni gat datni Sebedi gat yopmanjek yolgimal.

*Yesu Pinjok gen yanjek sot amin panmilip agit
(Lk 6.17-19)*

23 Yesu Galili miktim morap kisi agek muwut muwut yutnikon amin yoyin dekgit. Anjek Pinjok da amin kila akdisak dakon Gen Bin Tagisi yoyin tenjenagit. Yan anjek sotni ton ae giptimni yokwisi awit amin kisi morap panmilip agit. 24 Yan anakwan gen bini da kin irentan Siria miktim kisi aripmi agit. Do amin da sot amin mibili mibili

gat, ae amin giptimikon tepmi madepsi pawit amin
 gat, ae konni tonj gat, ae sot kinda unun amin
 miktimon manj pagek giptimni nimnimikgan unun
 gat, ae kidari alek tanbi unun kisi panapba Yesu
 da panmilip agit. ²⁵ Anjakwan Galili minjat amin
 morapmi gat, ae Dekapolis amin gat, ae Jerusalem,
 ae Judia, ae Jodan Pakbi usugap tet amin gat kisi da
 Yesu yolgwit.

5

Yesu ilenon Pinjkop dakon gen yagit

¹ Yesu minjat amin kabi madep pindagek ilenon
 pawigi yigakwan pandet kabini iyi yikgiron apg-
 wit.

² Apba yoyinj degek yanj yoyigit,

Kisik kisik bamisi dakon mibili yagit

(Lk 6.20-23)

³ “Amin morap iyi do nak butnokon yo tagi minisi
 yanj nandanj amin, unun amin da Pinjkop da
 Amin Kila Asak da kagagwan ekwan,
 do unun kisik kisik ekwanj.

⁴ Amin morap burikon da bupmi kunamyo madep
 anj, unun Pinjkop da butni panjteban akdisak,
 do unun kisik kisik ekwanj.

⁵ Amin morap iyi do nandaba panj, unun Pinjkop
 da yo morap yom do yagit unun yoban
 timitdanj,
 do unun kisik kisik ekwanj.

- 6 Amin morap anpak kilegi do amin da jap pakbiyo do nandan unudenji nandan amin, unun Pin kop da aripnikon yoban tugokdan, do unun kisik kisik ekwan.
- 7 Amin morap notni do bupmi nandan, unun amin Pin kop da bupmi nandan yomdisak, do unun kisik kisik ekwan.
- 8 Amin morap buri kilegisi ton, unun amin da Pin kop kokdan, do unun kisik kisik ekwan.
- 9 Amin morap emat pidokyo anakwa nawa gen yon amin do, amin da Pin kop dakon monjini yan yoyikdan, do unun kisik kisik ekwan.
- 10 Amin morap anpak kilegi anakwa anpakni kilegi do anek amin da yokwi anyoman, unuden amin da Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan egipdan, do unun kisik kisik ekwan.
- 11 “Amin da ji do Yesu dakon amin kabi yan yanek yanba yokwi tok, ae top gen mibili mibili yan damni, ae yokwiyo kisi andamni kan, ji kisik kisik ani. 12 Kalip kombi amin yan gin dapman yolyo awit. Do jiyo kisi anpakji kilegi dakon tomni wukwisi Kwen Kokupmon timitdan, do but galak nandanek kisik kisik ani.”

*Ji amin dakon tap ae tenjen ekwan
(Mk 9.50 ae Lk 14.34-35)*

13 Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji amin dakon tap ekwan. Mani tap galagini pasilni kan, niansi anek

galagini ankaluk aneñ? Galagini yipman detjak kan, pini mini. Isal maba kwa amin da bamon.

¹⁴ “Ji amin dakon tenjenji yombem da ekwan. Kokup madep kinda ilenon tanban yo kinda da aripmi dima anyongam asak. ¹⁵ Amin da lam koleñ kwoba ban dima witjinba ton. Kwen tamonikon yopba yut kagagwan amin ekwan unun kisi tenjenan yoman. ¹⁶ Yangin, tenjenisi da amin da dabilon tenjenosak. Yan anakwa amin da anpakji tagisi kanek Kwen Kokup Datji ankisini.”

Pinƙop dakon gen teban do yagit

¹⁷ Yesu da sanbejek yan yagit, “Nak gen teban ae kombi amin dakon gen abo kin isali asak do dima pigim. Gen teban ae kombi amin dakon gen bami ton anmudoni do pigim. ¹⁸ Nak asisi dayisat, kundu gat miktim gat tonjil da aripmon gen teban dakon gen jimjimjok kinda dima pasildisak. Gen kisi morap tan bami ton akdan. ¹⁹ Amin kinda da gen teban monisok kinda yapmanek amin diwari yan gin ani do yoyindetjak kan, unun amin Kwen Kokup Pinƙop da Kila Asak kokupmon mani pinbisi. Mani amin kinda da gen teban guramigek amin diwari yan gin ani do yoyindetjak kan, unun amin Kwen Kokup Pinƙop da Kila Asak kokupmon mani wukwisi. ²⁰ Asisi dayisat, ji dakon anpak kilegi unun da gen teban yoyindet ae Parisi amin dakon anpak dima yapni kan, ji Pinƙop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdan.”

5:14: Jn 8.12; 9.5 **5:15:** Mk 4.21; Lk 8.16; 11.33 **5:16:** Ep 5.8-9; 1Pi 2.12 **5:17:** Ro 3.31 **5:18:** Lk 16.17; 21.33 **5:19:** Jem 2.10

*Amin dapba kimokgoŋ dakon gen
(Lk 12.57-59)*

²¹ Yesu da sanbeŋek yaŋ yaŋgit, “Gen kindā babik da abidawit uŋun ji kili nandawit. Gen uŋun yaŋ:

‘Amin dima dapba kimotni. Amin kindā da amin kindā anakban kimotjak kaŋ, uŋun amin gen pikon kisak.’ ²² Mani nak yaŋ dayisat, amin kindā notni do butjap nandisak kaŋ, uŋun amin gen pikon kisak. Ae amin kindā notni do yaŋba yokwi tok asak kaŋ, uŋun amin gen kokwin amin kabī madepmon kisak. Ae amin kindā da amin kindā ‘Gak nandaŋ kokwingo tagi mini!’ yaŋ iyisak kaŋ, uŋun amin Tipdom dakon kindap tebanon piŋisak.

²³ “Do paretgo altakon paŋjobiŋek notgo kindā da nandaba yokwi tok anŋamisak yaŋ nandisal kaŋ, ²⁴ paretgo alta da kapmatjok yopbi toni. Yopbi taŋakwa mibiltok gak kwi notgo uŋun gat but kalon anjil. But kalon anek don kiŋ Piŋkop do paret aki.

²⁵ “Amin kindā da gen pikon gep do gen yaŋ gaban kaŋ, jil gen pi tamokon kik do anek kosiron kiŋek gen uŋun tepmisi anmilip ak do pi anjil. Yaŋ dima anjil kaŋ, uŋun amin da gen kokwin kila agak amin da kisiron gepban uŋun da obip amin da kisiron gepban dam teban yutnon gepdisak. ²⁶ Asisi gayisat, gak dam tebanon sigin egaki wiŋi moneŋ niaŋ yopbi do gayini uŋun kisisi yopmanek don waŋga kikedisal.”

Miŋat yumabi ae wili yumabi dakon gen

²⁷ Yesu da sanɓenɓek yaŋ yagit, “Ae gen kinda babik da abidawit uŋun ji kili nandawit. Gen uŋun yaŋ:

‘Miŋat eyo kili abi amin ji yumabi anɓak dima ani.’

²⁸ Mani abisok nak da yaŋ dayisat, amin kinda miŋat kinda kaŋek uŋun do galak taŋ imjak kaŋ, uŋun amin butnikon da yumabi kili ak. ²⁹ Dabilgo amin tet da yokwikon gepban kaŋ, pilik mabi kisak. Giptim diwatgo kinda pasiljak kaŋ, uŋun da yo madep dima asak. Mani giptingo kisi kalon maba Tipdomon piŋisak kaŋ, uŋun da jiŋisi. ³⁰ Ae kisitgo amin tet da yokwikon gepban kaŋ, mandan dagan mabi kisak. Giptim diwatgo kinda pasiljak kaŋ, uŋun da yo madep dima asak. Mani giptingo kisi kalon maba Tipdomon piŋisak kaŋ, uŋun da jiŋisi.”

Miŋat paŋ kwinit dakon gen

(Mt 19.9 ae Mk 10.11-12 ae Lk 16.18)

³¹ Yesu da sanɓenɓek yaŋ yagit, “Kalip gen yaŋ yawit:

‘Amin kinda miŋatni kwinit do kaŋ, miŋat paŋkwinit dakon but piso papia kinda miŋatni do mandan imjak.’

³² Mani abisok nak da yaŋ dayisat, miŋatgo kwiniƙ yiƣbi kwan wili kaluk pasak kaŋ, eni gak da gulusuŋ al, do miŋatgo da yumabi asak. Anɓakwan wili uŋun kaluk pasak uŋun kisi yumabi asak. Do miŋatgo yumabi dima anɓakwan isal dogin dima kwiniƙgi.”

Gen panṭeban ak dima akdo

³³ Yesu da saṅbenṅek yaṅ yaḡit, “Ae gen kindā babik da abidawit unṅun ji kili nandawit. Gen unṅun yaṅ:

‘Amin Tagi da dabilon gen yaṅ panṭeban asal unṅun dima yapmanṅek kisi guramigek abi.’

³⁴ Mani nak abisok yaṅ dayisat, gen yaṅ panṭeban ak dimasi ani. Kwen Kokup unṅun Pinṅkop dakon kila amin madep yityit tamoni, do Kwen Kokup manon da genji dima panṭeban ani. ³⁵ Ae miktim unṅun Pinṅkop dakon kandap yipyip tamoni, do miktim da manon genji dima yaṅ panṭeban ani. Ae Jerusalem unṅun Amin Tagi Madep Wikwisi dakon kokup papni, do Jerusalem da manon genji dima yaṅ panṭeban ani. ³⁶ Ae ji da busunṅ dangwanji kindā kulabik aba kwakwagi bo pili unṅun aripmi dima asak, do busunṅji da manon genji dima yaṅ panṭeban ani. ³⁷ Ji ‘asi’ bo ‘dima’ yaṅ ḡin yoni kaṅ, unṅun da tagi. Gen unṅun da kwenon saṅbenṅek yoṅ unṅun Yokwi Ami da paṅalon asak.”

Yokwi anḡdaba kobogṅ dima anḡyomni

(Lk 6.29-30)

³⁸ Yesu da saṅbenṅek yaṅ yaḡit, “Ae gen kindā babik da abidawit unṅun ji kili nandawit. Gen unṅun yaṅ:

‘Amin kindā da amin kindā dakon dabil anḡupbal asak kaṅ,

unṅun amin dakon dabilniyo kisi anḡupbal ani.

Ae amin kindā da amin kindā dakon geni anḡak biripmitjak kaṅ,

5:33: MS 19.12; IDT 30.2; GT 23.21
Jem 5.12 **5:35:** Kap 48.2; Ais 66.1
GT 19.21

5:34: Ais 66.1; Mt 23.22;
5:38: TP 21.24; MS 24.20;

uñun amin dakon geni kisi anjak biripmitni.’
³⁹ Mani nak da abisok yan dayisat, amin da yokwi andaba kobogi do yokwi dima anyomni. Amin kinda da mogim kulbak gikban kan, mogingo teri kinda kisi antobil ibi. ⁴⁰ Amin kinda da gen pikon gepmanek kobogi do paba pigikgo abidok do yosak kan, mirim imalgo gat kisi ibi. ⁴¹ Ae amin kinda da yikni imegek kosit 1 kilomita kiki do tebaisi gayisak kan, yik uñun imegek 2 kilomita kiki. ⁴² Ae amin kinda da yo kinda ibi do gayisak kan, ibi. Ae amin kinda da gagon goman ak do gayinban kan, manji dima ibi.”

Uwalnin but dasi galak tan yomnen

(Lk 6.27-28 ae 6.32-36)

⁴³ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ae gen kinda babak da abidawit uñun ji kili nandawit. Gen uñun yan:

‘Notgo do but dasi galak tan yominek uwalgo do nandabi yokwi toni.’

⁴⁴ Mani nak da yan dayisat, ji uwalji do but dasi galak tan yomni. Anek yokwi andaman amin do bisit ani. ⁴⁵ Yan anek Pinjop Datji Kwen Kokup egisak uñun dakon monjinisi egipni. Uñun da gildatni yipban amin yokwi ae kilegi kisikon mosok. Ae sikak yipban amin anpak kilegi an ae yokwi an kisikon mosok. ⁴⁶ Amin yokwi takis timit timit amin da notni banjin but dasi galak tan yoman. Jiyo yan gin ani kan, Pinjop da kobogi do yo tagi kinda dima damdisak. ⁴⁷ Ji notji banjin gildat tagi yan yoyini kan, uñun da tagi dima asak. Pinjop dima nandan iman amin kabi kisi

yaŋ giŋ aŋ. ⁴⁸ Kwen Kokup Datji gwaljiŋi mini kilegiŋi egisak, do jiyo yaŋ giŋ gwaljiŋi mini kilegiŋi egipni.”

6

Amin paŋpulugok dakon gen

¹ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yaŋi, “Ji kaŋ kimotni. Amin da dandani yaŋ do uŋun da dabilon aŋpak tagi ani kaŋ, Datji Kwen Kokup egisak uŋun da uŋun dakon kobogi do yo tagi kindi dima daban abidokdan.

² “Wadak wadak amin do yo yom do aki bisapmon jamba but amin diwari da muwut muwut yutnon ae kosit madepmon aŋ, uŋuden amin kindi yabekbi mibiltan gamiŋek kwen dima piŋosak. Yaŋ aŋ amin uŋun amin da nandaba wukwan yomni yaŋ do aŋ. Nak asisi dayisat, uŋun kobogi kisisi wagiŋni timikgan. ³ Mani yo do wadak wadak aŋ amin do yo yobi bisapmon noman amin da gandani do dima yobi. ⁴ Yaŋ aŋaki Datgo yo pasili pindakdak uŋun da kobogi do yo tagi gamdisak.”

Bisit dakon gen

(Lk 11.2-4)

⁵ Yesu da saŋbeŋek yaŋ yaŋi, “Ji bisit ani bisapmon jamba but amin da aŋ uŋuden dima ani. Jamba but amin uŋun muwut muwut yut madepmon ae kokup papmon kosit amal amalon uŋudon agek bisit ak do galagisi nandan. Uŋun amin amin da pindatni do yaŋ aŋ. Nak asisi

dayisat, kobogini kisi wagilni timikgan. ⁶ Mani gak bisit ak do nandisal kan, yutgokon wigi yoma sopmanek Datgo pasili egisak unun bisit iyiki. Yan anaki Datgo yo pasili pindakdak unun da kobogi tagisi gamdisak. ⁷ Amin Nwakuwari Kabi gen isali morapmi yanapno pinkopnin da genin nandisak yan nandan. Mani ji bisit ani bisapmon yan dima ani. ⁸ Ji unun amin da an unudenj dima ani, nido Datji dima iyinakwa yo morap do wadak wadak an unun nandan mudosok. ⁹ Ji bisit yan ani:

‘Datnin Kwen Kokup egisal,

gak dakon man telagi tosak.

¹⁰ Amin Kila Agakgo yipbi ninon apjak.

Gak dakon gen guramit Kwen Kokup tosak,
miktimon ninon yan gin tosak.

¹¹ Abisok gildat dakon jap aripninon nibi.

¹² Nin amin notnin dakon yokwini yopmanngaman.
Unudenj gin yokwinin wiririk nibi.

¹³ Pankewalon dimasi nipbi.

Yokwi Ami da kisiron nan pulugan nipbi.’

¹⁴ “Ji notji dakon yokwini yopman yomni kan, Datji Kwen Kokup egisak unun da yokwisi yopman damjak. ¹⁵ Mani amin dakon yokwini dima yopman yomni kan, Datji da yokwisi dima yopman damjak.”

Pinkop do nandanek jap kelkel dakon gen

¹⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji Pinkop do nandanek jap kelek egip do nandan kan, jamba but amin da an unudenj tomno dabilyosi dima inan toni.

6:7: 1KA 18.26-29 **6:8:** Mt 6.32 **6:10:** Lk 22.42 **6:12:** Mt 6.14-15; 18.21-35 **6:13:** Lk 22.40; Jem 1.13; Jn 17.15; 2Tes 3.3; 2Ti 4.18 **6:14:** Mk 11.25-26 **6:16:** Ais 58.5-9

Yañ ani kañ, amin da ji Piñkop do nandañek jap ðima noñ yañ dandani. Nak asisi dayisat, unun amin kobogini kisi wagilni timik mudonj. ¹⁷ Mani ji Piñkop do nandañek jap kelek egip do nandañ kañ, busun ðangwanji wayigek tomno dabilyosi pakbi bañ sugoni. ¹⁸ Yañ añakwa amin da ji jap kelek ekwan yañ ðima nandañ damni. Mani Datji pasili egek yo pasili pindakdak unun da dandañek kobogi tagisi damdisak.”

Yo tagisi pañmuwut dakon gen
(Lk 12.33-34)

¹⁹ Yesu da sañbeñek yañ yagit, “Ji on miktimon yo tagisi pañmuwut do nandak nandak ðima ani. Unun yo moniñ da nokdañ, ae mañut mañut akdañ, ae kabo noknok da yutji tuwilek pañkisibikdañ. ²⁰ Yo tagisi Kwen Kokupmon pañmuwut do nandak nandak ani. Unudon yo moniñ da ðima nokdañ, ae mañut mañut ðima akdañ, ae kabo noknok da yutji tuwilek aripmi ðima timitdañ. ²¹ Yo kabigo tagisi dukwan toñ, but nandak nandakyosi kisi unudon gin tokdisak.”

Dabil unun giptim dakon tenñeni
(Lk 11.34-36)

²² Yesu da sañbeñek yañ yagit, “Dabil unun giptim dakon tenñeni. Dabilgo tagisi kañ, giptimgo kalon tenñeni toñ. ²³ Mani dabilgo yokwi kañ, giptimgo kisi pilin tuksi asak. Do tenñeni butgokon tosoq unun pilin tuksi asak kañ, unun da pilin tuk madepsi asak.”

Amin bamori dakon oman dima agagi

(Lk 16.13)

²⁴ Yesu da sanɓenɓek yaɗi, “Amin kindi da amin tagi bamori dakon oman ariɓmi dima asak. Yaɗi kaɗi, kindi naɗi galak taɗi imiɓek kindi do nandaban yokwi taɗi imɗisak. Ae kindi dakon gen guramiɓek kindi manji imɗisak. Ji Piɗkop gat ae moneɗ gat kisi dakon oman monjini ariɓmi dima egiɓmi.”

Nandaba kiki aɗek but morap dima ani

(Lk 12.22-31)

²⁵ Yesu da sanɓenɓek yaɗi, “Unun do aɗek yaɗi dayisat, ji egiɓ egiɓji do nandaba kiki aɗek jap pakbiyo ni baɗi noneɗ yaɗi dima nandani. Ae giɗimji do nandaneɗ imal dukon baɗi panenɗ, yaɗi nandaneɗ nandaba kiki dima ani. Egiɓ egiɓji da jap yapmanɗak, ae giɗimji da imal yapmanɗak. ²⁶ Ji minam piɗakgan unun do nandani. Jap yet dima kwaokgan, ae jap paɗmuwut yutnon jap dima paɗek paɗmuwuk yopmanɗan. Mani Datji Kwen Kokup egiɓak unun da jap upmokdok. Ji piɗbi aɗakwa minam da yo madep yaɗi nandan, ma? ²⁷ Ji nandaba kiki aɗek egiɓ egiɓji timisok di gat tagi sanɓenɓa wiɗisak yaɗi nandan, ma? Unun ariɓmi dimasi.

²⁸ “Ji nido imal do nandaba kiki aɗi? Jarenɗ oni taɗi aɗanɗi kwanɗi unun do nandani. Pi madep aɗek imal dima bupmanɗan. ²⁹ Mani yaɗi dayisat, jarenɗ piɗakgan unun dakon tilimni da kalipi kila amin madep Solomon dakon tilimni tagisi pagiti unun

yapmandak. ³⁰ On jon tan anan kwan unun anwa amin da balan kindapmon sokdan. Mani Pin kop da si pan tilim asak, do nandan gadatji pisipmisok amin ji yansi nandani, Pin kop da ji do nandaban yo madepsi anakwan imal tilimi ton si ban pan damdisak.

³¹ “Nandaba kik anek jap pakbiyo dukon ban nonen, bo imal dukon ban panen yan dima nandani. ³² Pin kop dima nandan iman amin kabi da yo morap unuden wusik do nandaba kik an. Mani Datji Kwen Kokup egisak unun da ji unun yo morap do wadan unun nandan mudosok. ³³ Do mibiltok Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun wisin kok do pini ani, ae anpakni kilegi wusik do pini ani. Yan anakwa yo diwari do wadak wadak an unun kisi damdisak. ³⁴ Do anwa gildat do nandaba kik dima ani. Gildat kalon kalon dakon jig i unun iyi da aripmon tan tan an.”

7

Amin dakon anpak kokwin dima ani (Lk 6.37-38 ae 6.41-42)

¹ Yesu da sanbenek yagit, “Ji amin dakon anpak dima kokwinitni. Yan ani kan, Pin kop da jiyo kisi kokwin akdisak. ² Amin dakon anpak kokwin niansi ani, Pin kop da jiyo kisi unuden gin kokwin akdisak. ³ Gaga da dabilon kindap kwik tosok unun do dima nandanek notgo da dabilon jimjim nido kosol? ⁴ Gaga da dabilon kindap kwik tanakwan nianon da notgo ‘Dabilgokon jimjim tosok unun

pan gamdisat' yan tagi iyiki? ⁵ Gak jamba but amin. Mibiltok gaga da dabilon kindap kwik tosoq unun abi kinjakwan notgo da dabilon jimjimjok tosoq unun kanbi pisanjakwan tagi paki.

⁶ “Yo telagi pinan do dima yomni. Yoba tobilek injin dabam. Ae kindirinji tagisi bit do dima yomni. Yoba kandap da di baman misinjikbam.”

Bisit dakon mibili
(Lk 11.9-13)

⁷ Yesu da sanbenek yan yagit, “Pin kop bisit iyinba yo damjak. Pini anek wusin pindatni. Yoma domon tidanba Pin kop da witdal damjak. ⁸ Amin morap Pin kop bisit iyan unun yo timikgan, ae yo wisan amin unun bami kon, ae yoma domon tidon amin unun witdal yomisak. ⁹ Monjisi kind a da datni bret do iyinban tip kind a tagi imjak? ¹⁰ Bo tap kilap do iyinban tunon amin emari ton kind a tagi imjak? Unun aripmi dimasi. ¹¹ Ji yokwi morapmi an, mani yo tagisi monjisi do yom do nandan. Do yan si nandani. Bisit iyinba Datji Kwen Kokup egisak unun da but galagon da yo tagisi damdisak.

¹² “Amin da anpak tagisi niansi andamni do nandan, unun anpak amin do anyomni. Moses dakon gen teban gat ae kombi amin dakon gen gat da yan si ani do yosok.”

Wigat gitni dakon gen
(Lk 13.24)

¹³ Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji wigat gitni nan pigini. Amin wagil tasik tokdan dakon kokupmon

7:7: Mk 11.24; Jn 14.13; 15.7; 16.23-24 **7:8:** 1Jn 3.22; 5.14-15

7:11: Jem 1.17 **7:12:** Mt 22.39-40; Lk 6.31; Ro 13.8-10

pigik dakon wigat gat ae kositni gat unun ilalogisi, do unun nan yolek pigik unun tagapmisi. Amin morapmisi da wigat unun nan pikwan. ¹⁴ Mani egip egip dagok dagogi minikon kigik dakon wigat gat ae kositni unun gitnisi, unudon kigik dakon pini jigisi. Amin kalon kalon dagin wigat unun kan kwon.”

Kombi amin toptopmi dakon gen

(Lk 6.43-44 ae 13.25-27)

¹⁵ Yesu da sanbejek yan yagit, “Ji kombi amin toptopmi unun do pindak kimotni. Giptimni yaworisi sipsip yombem, mani burigwan jon pinan butni tan yoman. ¹⁶ Ji anpakni pindak nandanjo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni. Nap keli ton da wain sop aripmi dima potni. Ae jal da kimip aripmi dima wigiljak. ¹⁷ Kindap tagi da bami tagi pokgon, ae kindap yokwi da bami yokwi pokgon. ¹⁸ Kindap tagi da bami yokwi aripmi dima potni, ae kindap yokwi da bami tagi aripmi dima potni. ¹⁹ Kindap morap bami dima pokgon unun amin da mandan kindapmon soson. ²⁰ Yan do, ji anpakni pindak nandanjo anek kombi amin toptopmi yan pindakba pisoni.

²¹ ‘Amin Tagino’ yan yan naman amin unun kisisi Pin kop da Kwen Kokup Kila Asagon dima wigikdan. Datno Kwen Kokup egisak unun dakon gen guramikgan amin unun dagin wigikdan.

²² Amin morapmi da bisap madepmon yansi nayikdan, ‘Amin Taginin, nin gak da manon

7:15: Mt 24.24; Ya 20.29; 2Pi 2.1 **7:16:** Gal 5.19-22; Jem 3.12

7:19: Mt 3.10; Lk 3.9; Jn 15.6 **7:20:** Mt 12.33 **7:21:** Lk 6.46;

Jem 1.25

kombi gen yagi man, ae kon yolgi man, ae pi madep agi man.’ ²³ Yan yanba yansi yoyikdisat, ‘Yokwi pakpak amin, ji dima nandan damisat. Nepman dek kin mudabit!’ ”

Amin nandan kokwini tagi ae nandan kokwini tagi dima

(Lk 6.47-49)

²⁴ “Nak dakon gen guramigan amin unun amin kind a yombem. Unun amin nandan kokwini tagi, yutni miktin tebaikon witjigit. ²⁵ Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan antidok aba miktin tebaikon witjinbi, do tebai tagit. ²⁶ Mani geno dima guramigan amin unun amin kind a yombem. Unun nandan kokwini tagi dima, do yutni miktin yaworikon witjigit. ²⁷ Anakwan sikak pakbi kulup mirimyo da abin tidan tuwilba man tasik tagit.”

²⁸ Yesu gen unun yan mudanban minjat amin kabi madep da kanek tamtam yan imgwit. ²⁹ Nido yoyindet pi agit unun gen teban yoyindet amin yapman mudanek nwaknwarisi agit. Amin kind a da pi unun asak do yan mudan ibi da tilak agit.

8

Yesu da wuda tebani ton amin kind a anmilip agit
(Mk 1.40-44 ae Lk 5.12-14)

¹ Yesu ile non da pin kinakwan minjat amin kabiyo morapmi da yolgwit. ² Yolek amin wuda tebani ton kind a da Yesukon kin nwakben an iminek yan iyigit, “Amin Tagi, Pin kop da dabilon kilek token do nandisal kan, tagi anmilip abi kilek token.”

³ Yanɓan Yesu da kisitni amin unun da kwenon witjɓek yan iyigit, “Kilek toki do nandisat, do pasil gamni!” Yan yanakwan unudon gin wudani kibidanakwa giptimni kilek tagit. ⁴ Kilek tanɓan Yesu da yan iyigit, “Nandaki, gak unun do amin dima yoyɓek mukwa sogogon kinjek giptimngo yoliki. Anek Moses da yagit unun da tilagon paret anjaki amin da asi kilek tal yan gandani.”

*Emat amin dakon oman monjini anmilip agit
(Lk 7.1-10)*

⁵ Yesu Kapaneam kokupmon pigakwan Rom dakon emat amin 100 dakon kila amin kinda da abin anpulugosak do anek yan iyigit, ⁶ “Amin Tagi, oman monjino yutnon pokdok. Kidari alek tan, ae tepmi madepsi nandisak.”

⁷ Yanɓan Yesu da yan iyigit, “Nak da kin anmilip aben.”

⁸⁻⁹ Yanɓan mibiltok amin unun da yan iyigit, “Amin Tagi, nak madepno da yonɓangwan egisat, do nak da yutnon wiki unun da tagi dima asak. Isal yum gen gin yanjaki oman monjino kilek tosak. Nak naga mibiltok amino egakwan pinbini egisat. Ae emat amino unun nak dakon pinbino ekwan. Emat amino kinda ‘Ki!’ yan iyiko kisak. Ae kinda ‘Ap!’ yan iyiko abisak. Ae oman amino kinda ‘Pi on aki!’ yan iyiko pi asak. Do isal yum gen gin yanjaki oman monjino kilek tosak.”

¹⁰ Yesu da gen unun yagit do nandaban yo madepsi aban bunon yol awilgwit amin yan yoyigit, “Asisi dayisat, Israel aminon nandan gadatni madep on amin dakon yombem kinda dima

kagim. ¹¹ Yan dayisat, amin morapmisi da gildat wisak, ae si pigisak tetgin da apba Kwen Kokup Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan Abraham, Aisak, ae Jekop gat jap noknok tamo madepmon yitdañ. ¹² Mani Juda amin kalip Pin kop da iyi Amin Kila Asak da kagagwan pigini do manjikbi unun maban pilin tukgwan pigikdañ. Unjungwan kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdañ.”

¹³ Yan yanek emat amin 100 dakon kila amin yan iyigit, “Gak kin yo altoni do nandañ teban tal unun yan gin noman tan imen kokdisal.” Gen unun iyigit unun bisapmonsioni oman monjini kilek tagit.

Yesu da Pita dakon yopmi anmilip agit

(Mk 1.29-31 ae Lk 4.38-39)

¹⁴ Yesu unudon da kin Pita da yutnon wigi kanban Pita dakon yopmi giptimi kindapmi sonakwan sot anek pakgit. ¹⁵ Yan kanek kisitni kisirikon wutjinban sotni yipman dekgit. Yan aban pidanek Yesu do jap panroman agit.

Yesu da sot amin morapmi panmilip agit

(Mk 1.32-34 ae Lk 4.40-41)

¹⁶ Gildat pigakwan pilindo konni ton amin morapmi panpan apba gen yanek kon yol yomgut. Anek sot amin kisisi panmilip agit. ¹⁷ Yan anakwan kombi amin Aisaia da kalipsigwan gen mandagit unun bami noman tagit. Gen unun yan: “Iyi sotnin mibili mibili iyi do timigakwan kilek tagiman.”

Yesu yolyol dakon mibili

(Lk 9.57-60)

18 Yesu da amin morapmi angwasinek akba pindagek panjetni yan yoyigit, “Nin pakbi idap teri kindo do kino.” 19 Anakwan gen teban yoyinet amin kindo da obin Yesu yan iyigit, “Yoyinet, gak dukwan dukwan agipbi unun nak gol awilgen gin.”

20 Yanban Yesu da yan iyigit, “Jon pinan unun miktimgwan yutni ton. Ae minam kwen akwan unun yutni ton. Mani Amin Dakon Monji unun dipmin potpot tamoni mini.”

21 Yanban panjetni kindo da Yesu yan iyigit, “Amin Tagi, nandan naminjaki kin datno wayik yipmanek don abin golgen.”

22 Mani Yesu da yan iyigit, “Amin kimakbi da kimakbi notni iyi tagi wayitni. Anakwa gak nak nol.”

Yesu da yanban mirim madep yawokgit
(Mk 4.36-41 ae Lk 8.22-25)

23 Yan yanek boron wigakwan panjetni kisi yolek wigiwit. 24 Wigi pakbi idapmon kinakwa tepmisi mirim madepsi da abin pakbi tamaligakwan boron pigiwit. Yan anakwan Yesu dipmin pagakwan 25 panjetni da kin anyolek iyiwit, “Amin Tagi, nin panpuluga! Pakbi oni nan kimotdaman!”

26 Yan yanba Yesu da yoyigit, “Ji nido pasolgon? Nandan gadatji pisipmi.” Yan yanek pidan agek mirim gat ae pakbi gat tebai yoyinban mirim yawogakwan pakbi wayin dimasi agit. 27 Aban panjetni tamtam yanek yawit, “On nianen

amin kinda da mirim pakbiyo yoyinban geni guramikgamal?”

Yesu da koŋ yolgɪt

(Mk 5.1-17 ae Lk 8.26-37)

²⁸ Yesu pakbi idap teri kinda Gadara miktimon kin altanban amin bamori koŋni ton unun da amin kimakba paŋki tip kinamgwan yopmanŋan miktimon da abiŋ Yesu altan imgumal. Unun amin bamot amin dapdapni yokwisi. Do amin unun do pasalek unun kosit naŋ dima agipgwit. ²⁹ Unun amin bamot da yaŋ tidaŋek Yesu yaŋ iyigimal, “Piŋkop dakon Monji, niansi anŋim do abisal? Tepmi yomyom bisap dima noman taŋakwan tepmi pi nimdisal?”

³⁰ Dubagi yangok bit kabi madep di jap naŋek egipgwit. ³¹ Koŋ unun da Yesu bisit tebaisi yaŋ iyigimal, “Nol nipbi abigineŋ kaŋ, unun bit kabi da butgwan pigineŋ do nandaman.”

³² Yanba yoyigit, “Ji abigit!” Yaŋ yanban koŋ da aminon da wiŋ kinɛk bit da butgwan pigiwit. Pigakwa bit unun timtim yanɛk gilokon da pakbi idapgwan maŋek pakbi naŋ kimakgwit. ³³ Kimagakwa bit kila amin da timtim yanɛk kin kokupmon bit gat ae koŋni ton amin gat dakon geni amin yoyiwit. ³⁴ Yoyinba amin kisisi Yesu kok do abiŋ mudawit. Abiŋ kaŋek miktim unun yipmaŋek kisak do bisit tebai iyiwit.

9

Yesu da amin kisit kandapmiyo kimakbi kinda anmilip agit

(Mk 2.1-12 ae Lk 5.17-26)

¹ Yesu bot kinda abidanek pakbi idap teri kinda iyi da kokupmon kigit. ² Anakwan amin kabi kinda da amin kisit kandapmiyo kimakbi kinda waman unudon anapgwit. Anapba Yesu da nandan gadatni pindagek amin unun yan iyigit, “Monji, dima pasolgi, diwarigo wiririk gamisat.”

³ Yan yanban gen teban yoyindet amin diwari da notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Ma! On amin Pin kop kulabisak!”

⁴ Yan yanakwa Yesu da pindak mudanek yan yoyigit, “Nidosi butjikon da nandak nandak yokwi unun nandan? ⁵⁻⁶ Diwari wiririt ae amin kisit kandapmiyo kimakbi panmilip agak unun kisi amin da aripmi dima agagi. Mani nak Amin Dakon Monji. Amin giptim panmilip agak dakon pi aben do yan mudan nabi, do nandani, on miktimon diwari wiririt dakon pi aben do yan mudan nabi yansi nandaba pisosak.” Yan yanek amin kisit kandapmiyo kimakbi yan iyigit, “Gak pidan yalin potgo timigek yutgokon ki.”

⁷ Yan yanban nandanek amin unun pidan yutnikon kigit. ⁸ Minat amin kabi madep unun yo nwaknwarisi kanek pasalgwit. Anek Pin kop an kisinek yan yawit, “Mao, Pin kop da tapmim madepsi amin do yomisak!”

*Yesu da Matyu yan ɪngut
(Mk 2.13-17 ae Lk 5.27-32)*

⁹ Yesu unɔdon da kin amin kinda kagit mani Matyu, unɔn takis timit timit yut kabenon yikgit. Kanɛk yan iyigit, “Abin nak nol.” Yanban Matyu pidan Yesu yolgɪt.

¹⁰ Yesu Matyu da yutnon yigek jap nanɛk takis timit timit amin morapmi ae yokwi pakpak amin morapmi da apba Yesu gat panɔetni gat kisi yigek jap nawit. ¹¹ Jap nanakwa pindagek Parisi amin diwari da panɔetni yan yoyiwit, “Yoyinɔetji unun nido takis timit timit amin* gat yokwi pakpak amin gat kisi yigek jap non?”

¹² Yesu da gen unun nandanɛk yan yoyigit, “Sotni mini amin wuda wamagon dima kwan. Sotni ton amin daɟin wuda wamagon kwan. ¹³ Ji kin Pinɔop da papiakon gen kinda tosoɔ unun dakon mibili nandan kimotni. Gen unun yan: ‘Ji da paret an unun do dima galak tosoɔ.

Ji da amin do bupmi nandan yomni unun do galak tosoɔ.’

Gen yan tosoɔ, do nandani, amin kilegi yan ilit do dima pigim. Yokwi pakpak amin yan ilit do pigim.”

*Pinɔop do nandanɛk jap kelek egip egip dakon gen
(Mk 2.18-22 ae Lk 5.33-39)*

¹⁴ Yan yanban Jon Telagi Pakbi Sogok Amin dakon panɔetni da abin yan iyiwit, “Nin gat ae Parisi amin gat Pinɔop do nandanɛk jap kelek

9:11: Lk 15.2 * **9:11:** Juda amin da takis timit timit amin do yokwi pakpak amin yansi pindakgwit. Nido takis timigek ae monɛ kabokon da di gat kisi timikgwit. **9:13:** Os 6.6; Mt 12.7 **9:14:** Lk 18.12

egapno gak dakon panjet kabigo nido yan dima an?”

¹⁵ Iyinja Yesu da yoyigit, “Monjisok kinda minjat pak do asak bisapmon monjisok notni gat kisi ekwan, do bupmi dima nandan. Mani don monji unun gwayen anan kinakwa notni unun bisapmon Pinjop do nandanek jap kelek ekwan.”

¹⁶ “Nin ilikba pigik garanji pudankwi kon imal diwat kalugi pakbikon dima suganji kinda nan dima bupmanjaman. Yan kan, pakbikon sugono imal diwat unun da garanji ilikban pudanji ki madepsi akdisak. ¹⁷ Ae wain kalugi meme gip kalipmikon dima koleno pigisak. Yan kan, wain da paptanban meme gip sulukwan wain gat meme gip gat kisi yokwi tokdamal. Amin da wain kalugi meme gip kalugikon kolenba wain gat meme gip gat kisi tagi tomal.”

*Yesu da minjatjok kinda aban pidagit, ae minjat kinda sot agit unun anmilip agit
(Mk 5.22-43 ae Lk 8.41-56)*

¹⁸ Gen unun yoyinjakwan kila amin kinda da abinj Yesu burikon gawak iminek yan iyigit, “Gwano ongwanjok kimokdok, mani gak da kin kisitgo da kwenikon wutjinji pidosak.” ¹⁹ Iyinjban nandanek Yesu panjetni gat kisi kiwit.

²⁰ Kinakwa minjat kinda da abinj manjigwan da Yesu dakon ilikba pigikni ilenikon igayigit. Minjat unun dagan mok anek yawini manakwa egakwan bilak 12 agit. ²¹ Minjat unun ilikba pigiknikon igayinek noman token yan nandagit.

²² Aban Yesu da tobiɓ kanɛk yan iyigiti, “Gwano, dima pasolgi. Nandan gadan namisal, do kilek tosol.” Yan yanban unudon gin giptimni kilek tagiti.

²³ Yesu kila amin da yutnon wigek kasisin pisok amin gat ae minat amin kabi madep kunam up-balapyo anakwa pindagek ²⁴ yan yoyigiti, “Abigiti. Minatjok unun dima kunwak, unun yum dipmin pokdok.” Yesu da yan yanban nandaneɓ jikgo yanjan imgwit. ²⁵ Yan aba yoyinban yomakon pigi mudanakwa wigi minatjok kisirikon abidanban pidagiti. ²⁶ Yan aban wasok tapmimi ton unun agit dakon gen bini yoyinba unun miktin dakon minat aminyo kisi da nandawit.

Yesu da amin dabili mini ae amin kadimyo kisi panmilip agiti

²⁷ Yesu unun miktin yipman kinakwan dabili mini amin bamori da abin yolgumal. Yolek yan tidaneɓ yan yagimal, “Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

²⁸ Yesu yutnon wigakwan amin dabili mini bamot unudon winbal yan yoyigiti, “Nak da dabiljil panmilip aben do nandan gadan namamal bo dima?”

Yanban iyigimal, “Amin Tagi, nandan gadan gamamak.”

²⁹ Yan yanbal Yesu da kisitni dabilnikon witjineɓ yan yoyigiti, “Nandan gadan namamal unun da aripmon gin noman tan damdisak.” ³⁰ Yanban dabili sinjanakwal Yesu da yansop tebai anyomineɓ yoyigiti, “Yo madep asat do amin dimasi yoyinjil.”

³¹ Mani Yesu dakon gen yanbal unun miktimon madepsi irentan anan kigit.

³² Amin bamot unun Yesu yipman dek kinakwal amin kadim konni ton kinda Yesukon anan opgwit.

³³ Anopba Yesu da konni yol iminakwan amin kadim unun gen yagit. Yan aban amin da kanek nandaba yo nwanwarisi aban yan yawit, “Yo unuden kinda Israel miktimon dima altagit.” ³⁴ Mani Parisi amin da yan yawit, “Kon dakon kila amin madep da tapmimon kon yoldak.”

Yesu panjetni do pi yomgut

(Kilapmi 9.35–10.42)

Yesu da amin do bupmi nandagit

³⁵ Yesu kokup monin ae kokup pap kisi agek Juda amin da muwut muwut yutni tan tan awiron wigek amin yoyin degek Pin kop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi do yoyin tentenagit. Anek giptimnikon sot wudaniyo mibili mibili tawit unun panmilip agit. ³⁶ Minat amin kabiyo madepsi pindakban panpulugogi mini yokwi egipgwit. Sipsip kila amini mini yombensi ekwa pindagek bupmisi nandan yomgut. ³⁷ Yesu buri da bupmisi nandanek panjet kabini yan yoyigit, “Pigaga jap bami madepsi tan pektan, mani pi monji bami pakpak amin morapmi dima. ³⁸ Do ji bami pakpak dakon Amin Tagini bisit iyinba pi amin panalon an yopban pinikon kin jap pan panmuwutni.”

9:33: Mk 2.12 **9:34:** Mt 12.24; Mk 3.22; Lk 11.15 **9:35:** Mt 4.23; Mk 1.39 **9:36:** IDT 27.17; 1KA 22.17; Sek 10.2; Mt 14.14; Mk 6.34 **9:37:** Lk 10.2

10

*Yabekbi 12 kabɪ dakon man
(Mk 3.13-19 ae Lk 6.12-16)*

¹ Yesu da paɲdetni 12 kabɪ yoyiɲban apba koɲ yolyol ae sot mibɪli mibɪli kɪsisi paɲmilip agak dakon pi ani do yaɲ mudan yomgut. ² Yabekbi 12 kabɪ dakon man uɲun yaɲ:

mibiltok Saimon (mani kɪnda Pita),
ae padige Andru,
Sebedi dakon monji Jems,
ae padige Jon.

³ ae Pilip,
Batolomiu,
Tomas,
ae takis timit timit amin Matyu,
ae Alpius dakon monji, Jems,
ae Tadius,

⁴ ae Saimon (uɲun kalip Selot* da kabikon egipgut),
ae Judas Iskariot. (Judas uɲun da don Yesu
uwal da kisiron yipgut.)

*Yesu da yabekbi 12 kabɪ pi yomgut
(Mk 6.7-13 ae Lk 9.1-5)*

⁵ Yesu da amin 12 kabɪ uɲun yabegek yaɲ yoyigit,
“Ji Amin Nwakɲwari Kabikon bo ae Samaria amin
da kokupmon dima kɪni. ⁶ Ji Israel amin kabɪ sip-
sip da yaɲ kili pasilgwit uɲun amin kabikon kɪni.
⁷ Kɪnek Piɲkop da Amin Kɪla Asak dakon bisap uɲun
kwan tosoɲ uɲun dakon gen yaɲ teɲteɲoni. ⁸ Aɲek
sotni toɲ amin paɲmilip ani, ae amin kimakbi paba

10:1: Mk 6.7; Lk 9.1 * **10:4:** Selot uɲun amin kabɪ kɪnda, Rom
amin yolno kɪɲakwa nin miktɪmnin kɪla aneɲ yaɲ nandawit. **10:6:**
Jer 50.6 **10:7:** Mt 3.2; 4.17; Lk 10.9,11

pidoni, ae wuda tebani ton panmilip ani, ae koŋni ton amin koŋni yol yomni. Ji yo yuman nogi mini yumsi timikgan, do amin do yumsi yomni. Tomni do dima nandani.

⁹ “Ji yik moninjikon gol bo silwa monej bo kopa monej dima similek agipni. ¹⁰ Kosit agipni bisapmon yik dima imetni, paba pigik bamori dima timitni, ae kandap gwil gat kosit dakon win kirinyo kisi dima timitni. Pi anakwa wadak wadakji amin da damdan. ¹¹ Kokup pap kindakon bo ae kokup monij kindakon kin altoni kan, unun kokupmon amin kilegi kinda wusij kan unun gat gin egek yipman kini. ¹² Yut kindakon wigini bisapmon, unun yutnon amin ‘Amin Tagi dakon but yawot jikon tosak’ yan yoyini. ¹³ Ae unun yutnon amin da ji but dasi timitni kan, ji dakon but yawot unun aminon tosak. Mani but dasi dima timitni kan, but yawotji unun disikon gin tosak. ¹⁴ Amin kinda da ji but dasi dima timitjak bo ae genji nandak do kurak tosak kan, yut kokupyoni yipman degek kandap jikon kimbaban tegoni unun tidanba kini. ¹⁵ Asisi dayisat, kokwin agak bisap madepmon, unuden amin da Sodom kokup amin gat ae Gomora kokup amin gat da jigij pakdan unun si yapmanek jigij madepsi pakdan.”

Jigij mibili mibili altokdan

(Mk 13.9-13 ae Lk 21.12-17)

¹⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Nandani, nak da ji sipsip yombem ban jon pinan da bikbigon yabekdat. Do tunon amin da nandan kokwin tagisi anek

10:9: Lk 10.4 **10:10:** Lk 10.7; 1Ko 9.14 **10:12:** Lk 10.5-6
10:14: Lk 10.10-12; Ya 13.51 **10:15:** Mt 11.24; Jut 7 **10:16:**
Lk 10.3; Ro 16.19

akwan unun da tilagon agipni. Ae kinarim dakon anpak yolek yaworisi agipni. ¹⁷ Amin do pindak kimotni. Gen kokwin amin kabinikon depmanek muwut muwut yutnikon baljokdan. ¹⁸ Nak dakon man abin yip do anek ji timik panpan gapmanon ae kila amin madepmon panjikdan. Pankwa kila amin madepmon ae Amin Nwakjwari Kabikon nak dakon Gen Bin Tagisi yoyin tentenoni. ¹⁹ Gen pikon panji depmanakwa gen ni ban yonen ae gen kobogi nian yoyinen yan nandanek pasol pasol dima ani. Unun bisapmon gin ni gen ban yoyini unun Pin kop da dolikdisak. ²⁰ Ji da dima yokdan. Datji dakon Wup da ji da dulumon da yokdisak, do pasol pasol dima ani.

²¹ “Peni da padige si anakba kimotjak do gen pikon yipdisak. Ae dat da monji gwayoni yan gin akdisak. Anakwa monji gwayoni da meni datniyo do uwal anek si dapba kimotni do amin yoyikdan. ²² Nak nandan namañ do anek amin morapmi da ji do nandaba yokwi tok andamdan. Mani tebai agek egi wigakwa bisap madepmon wigisak amin Pin kop da yokwikon ban timitdisak. ²³ Kokup kindakon amin da uwal andaba kan, kokup unun yipmanek pasal kokup kindakon kini. Nak asi dayisat, ji Israel amin dakon kokup morapmon pi wasip dima anakwa Amin Dakon Monji apdisak.

²⁴ “Papia yut minat monjiyo da yoyindetni dima yapmanan. Ae oman amin da madepni dima yapmanan. ²⁵ Minat monjiyo da yoyindetni da

10:17: Mk 13.9-11; Lk 12.11-12; 21.12-15 **10:20:** Jn 14.26
10:21: Mai 7.6; Mt 10.35; Mk 13.12; Lk 21.16 **10:24:** Lk 6.40;
 Jn 13.16; 15.20 **10:25:** Mt 9.34; 12.24; Mk 3.22; Lk 11.15

tilagon egipni kan, unun tagi. Ae oman amin da madepni da tilagon egipni kan, unun kisi tagi. Yut dakon ami nak do Belsebul yan nayini kan, gwakni ji do nandaba pinbisi anakwa man wagil yokwisi damdan.”

Pin kop dogin pasoldo
(Lk 12.2-7)

²⁶ Yesu da gen sanbenek yan yagit, “Ji amin da yo yokwi an damni do dima pasolni. Yo witjinbi da ton unun don noman tokdan. Ae gen pasili ton unun don amin kisi da nandakdan. ²⁷ Gen pilin kaga dayisat, unun gildat kalba yan tenjenoni. Gen pisik mirakjikon dayisat unun yut kwenon da agek yan tenjenan yomni. ²⁸ Amin da gip dapba kimogon unun do dima pasolni, wupji aripmi dima dapba kimotdan. Ji Pin kop dosi pasolni. Unun da gip gat wup gat kisi Tipdomon maban pigi tasik tokdan. ²⁹ Minam monin unun yo moninisok, bamori dakon yuman nogi unun monej giman tabili kalon gin. Mani Datji da kinda miktimon dima mosak do nandisak kan, aripmi dima mokdisak. ³⁰ Pin kop da busun dangwanji nian da ton unun kisisi nandan mudosok, ³¹ do dima pasolni. Minam monin monin morapmi dakon yuman nogi unun madep dima, mani ji dakon yuman nogi unun wukwisi.”

Nin Yesu dakon amin kabi yan yok do dima pasolne
(Lk 12.8-9)

10:26: Mk 4.22; Lk 8.17
Mt 6.26

10:28: Ro 8.31; Jem 4.12

10:31:

³² Yesu da gen sanɓenɓek yaɗ yaɗiɗ, “Amin kinɗa miɗat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin’ yaɗ yosak kaɗ, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Uɗun amin nak dakon amin’ yaɗ iyikdisat. ³³ Mani amin kinɗa miɗat aminyokon ‘Nak Yesu dakon amin dima’ yaɗ yosak kaɗ, nak da Datno Kwen Kokup egisak ‘Uɗun amin nak dakon amin dima’ yaɗ iyikdisat.”

*Yesu but dasi galak taɗ imiɗ kimotdo
(Lk 12.51-53 ae 14.26-27)*

³⁴ Yesu da sanɓenɓek yaɗ yaɗiɗ, “Nak da miɗtimon emat anyawot ak do piɗim yaɗ dima nandani. Nak emat agak sibanaɗ aɗaɗ piɗim. ³⁵ Nak uwal piɗok piɗokyo noman tosak do piɗim. ‘Amin kinɗa da datni uwal aɗ imdisak.

Ae gwa kinɗa da meɗi uwal aɗ imdisak.

Aɗakwan miɗat kinɗa da namdi uwal aɗ imdisak.

³⁶ Aɗakwan amin kinɗa iyi dakon gwakni da uwalni dagokdaɗ.’

³⁷ “Amin kinɗa meɗi datniyo do but dasi galak taɗ yomisak uɗun yapmaɗek nak do wukwisi yaɗ dima nandisak kaɗ, uɗun amin nak dakon notno dima. Ae amin kinɗa monji bo ae gwi do but dasi galak taɗ yomisak uɗun yapmaɗek nak do wukwisi yaɗ dima nandisak kaɗ, uɗun amin nak dakon notno dima. ³⁸ Ae amin kinɗa tilak kindapni guramiɗek nak dima noljak kaɗ, uɗun amin nak dakon notno dima. ³⁹ Amin kinɗa miɗtimon tagisi egip do nandaɗek pi madepsi asak kaɗ, uɗun amin

egip egipni pasil imdisak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni yipjak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidokdisak.”

Yesu dakon amin panpulugon amin da tomni tagisi timitdan

(Mk 9.41)

⁴⁰ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin kinda ji but dasi timikdak, unun nak nan abidosok. Amin kinda nak abidosok, Pin kop nak yabekban pigim unun nan abidosok. ⁴¹ Amin kinda da nak kombi amin kinda anpulugosot yan nandanek kombi amin kinda abidan anki yutnikon kilani asak kan, Pin kop da yo tagisi kombi amin do yomisak yan gin unun amin do imdisak. Ae amin kinda da nak amin kilegisi kinda anpulugosot yan nandanek amin kilegi kinda abidan anki yutnikon kilani asak kan, unun amin da yo tagisi amin kilegi da timikgan yan gin timitdisak. ⁴² Ae amin kinda da nak Yesu dakon pan detni kinda anpulugosot yan nandanek nak dakon pan detno mani mini kinda do pakbi mirimjok kinda kolen imjak kan, asisi dayisat, kobogi do yo tagisi timitdisak.”

Yesu unun namin?

(Kilapmi 11.1–16.20)

11

Jon da pan det kabini yabekban Yesukon kiwit

(Lk 7.18-35)

¹ Yesu pan detni 12 kabi yoyin dek mudanek unun kokup yipmanek Galili miktim dakon kokup pap tawit unudon agek Pin kop dakon gen yoyin dekgit.

² Anjakwan Jon dam tebanon yigek Kristo da pi agit dakon gen bin nandanek panjet kabini yan yoyigit, ³ “Ji Yesukon kin yan iyini, ‘Pinjkop da amin yabet do yagit unun gak, bo nin amin kinda don apdisak unun do jomjom ane?’ ”

⁴ Yanba Yesu da kobogi yan yoyigit, “Ji kin yo morap kan nandanyo an unun Jon iyini. ⁵ Dabili mini amin sinjon, kandapmi alek tanbi kosit akwan, wuda tebani ton amin kilek ton, miragi mini gen nandan, kimakbi kimoron da pidon, ae yoni mini amin da Pinjkop dakon Gen Bin Tagisi nandan. ⁶ Amin kinda nak nandanek nandan gadatni dima wital kisak unun amin kisik kisigi ton egisak.”

⁷ Yoyinban Jon dakon panjet kabini kinakwa Yesu da minjat amin kabi madep Jon do yan yoyigit, “Ji miktin amini minikon ninan kok do kiwit? Mirim da nagal panwayin aban pindat do kiwit? ⁸ Unun dima kan, ninan kok do kiwit? Amin kinda da ilikba pigikni mani tonji pagit unun kok do kiwit? Dima, kila amin madep da yutnon unuden amin da ekwan. ⁹ Dima kan, ae ninan kok do kiwit? Kombi amin kinda kok do kiwit? Asi ji kombi amin kok do kiwit. Mani Jon da kombi amin diwari yapman mudosok. ¹⁰ Unun amin dogin Pinjkop da papiakon gen yan tosok:

‘Nandani, geno yan tenjenosak do amin kinda yabekgo unun da mibiltan gamjak. Anek kositgo anroman asak.’

¹¹ Nak asisi dayisat, amin morap miktimon alton unun Jon Telagi Pakbi Sogok Amin da yapman mudosok. Mani amin morap Pinjkop da Amin

Kila Asak da kagagwan piɲbisi ekwan uɲun da Jon yapmanɲan.

12-13 “Kombi amin morap gat ae gen teban papia kisi da Piɲkop da Amin Kila Akdisak uɲun do yan tentenɲanakwa wiɲ Jon Telagi Pakbi Sogok pini wasagit bisapmon wigit. Jon da Piɲkop dakon gen wasanɲek yagiron da wiɲ abisok ekwamanɲon Piɲkop da Amin Kilani Ak do pi madepsi asak. Anɲakwan amin da uɲun kirɲit do pi madep an. Yan anɲek emat jigiyu morapmisi paɲalon an. 14-15 Uɲun papia da Elaija don apjak do yagit. Ji but bamot an yan nandisat. Gen on nandak do galak toɲ amin ji pakyanɲi nandanɲek mibili nandan piɲoni. Jon uɲun Elaija.

16 “Amin abisok ekwan uɲun nandan kokwini tagi dima. Uɲun dakon mibili timisok di dayiko nandabit. Uɲun miɲat monjiyo da yan, yuman gwayek tamokon yigek notni yoyiɲ yoyiɲ anɲek yan yon, 17 ‘Nin kasisiɲ kili piɲsoman, mani ji kap ak do dima nandayɲi. Nin bupmi kap yaman, mani ji bupmi nandanɲek kunam tat do dima nandayɲi.’ ”

18 Yesu da sanɲenɲek yan yagit, “Jon abinɲek jap morapmi dima nagit, ae wain dima nagit. Yan anɲakwan, ‘Koɲni toɲ’ yan yawit. 19 Ae Amin Dakon Monji da abinɲek jap pakbiyo agit. Yan anɲakwan kanɲek yan yawit, ‘Kabit, jap morapmi noknok amin ae wain morapmisi noknok amin. Takis timit timit ae yokwi pakpak amin dakon notni.’ Yan yan imgwit, mani Piɲkop da pi morap agit uɲun pindagek nandano nandan kokwini tagisi gin asak.”

But tobił dıma aŋ amın uŋun bupmisi

(Lk 10.13-15)

²⁰ Kokup pap diwarikon Yesu wasok tapmimi toŋ morapmi agit, mani but tobił dıma awit. Do Yesu da tebaisi yaŋ yagit, ²¹ “Korasin ae Betsaida amın, awa! Nak wasok tapmimi toŋ abo pındagek ji but tobił dıma awit. Tair kokupmon amın gat Saidon kokupmon amın gat da pındagwit tam, but tobił bamisi abam. Anek bupmi dakon yik imalyo paŋek abilagon yikbam. ²² Mani nak yaŋ dayısat, gen kokwin bisap madepmon Tair gat Saidon kokupmon amın gat da kobogi do jigi tagapmi paŋakwa ji da kobogi do jigi madepsi pakdaŋ. ²³ Aŋakwa Kapaneam kokupmon amın, ji ason Kwen Kokupmon wigini yaŋ nandaŋ, ma? Uŋun aripmi dimasi. Ji mibiligwan Tıpdomon pigikdaŋ. Nak wasok tapmimi toŋ abo pındagek ji but tobił dıma awit. Uŋun morap Sodom kokupmon amın da pındagwit tam, abısok Sodom tosok gin. ²⁴ Do yaŋsi dayısat, Piŋkop da amın kokwin ak do bisap yipguron Sodom amın da jigi pakdaŋ uŋun si yapmaŋek ji da jigi madepsi pakdaŋ.”

Ji nagon obıjek yik yawotni

(Lk 10.21-22)

²⁵ Uŋun bisapmon Yesu da yaŋ yagit, “Dat, kundu ae miŋtim dakon Amin Tagi, amın diwari miŋtim dakon nandak nandakni uŋun wukwisi, mani iyi do nandaba wigısak, do uŋuden amın do gen bami morap si paŋkisibisal. Anek amın moniŋi da

11:21: Ais 23; Esi 26-28; Jol 3.4-8; Am 1.9-10; Sek 9.2-4
 WW 19.24-28; Ais 14.13-15

11:24: Mt 10.15; Lk 10.12

11:23:

11:25:

1Ko 1.26-29

tilagon ekwan amin, unun do yolisal. ²⁶ O Dat, gak gaga dakon galaktok yolek yan asal.

²⁷ “Datno da yo morap kili namgut. Dat unun dagin Monji nandan imisak. Anek Monji gat ae amin Monji da Dat dakon mibili yoyisak unun amin dagin Datno nandan iman.

²⁸ “Jigi mibili mibili panek warari nandan amin, ji nagon opba bikbik dabo yik yawotni. ²⁹⁻³⁰ Bulmakau da tegon amin da yik pawil kindap kirin panteban aba yo jigi ilikgan, unun da tilak ji nak dakon kindap kirin pani. Nak dakon kindap kirin unun yawori ae yik imetni unun tagapmi. Nak amin yawori ae butno pinbi, do nak gat egek Pin kop do dayin dekho butji yawori tosak.”

12

Sabat dakon gen

(Mk 2.23-28 ae Lk 6.1-5)

¹ Sabat kindakon Yesu gat pan detni unun wit pi kind a da bikbik nan kiwit. Kin ek pan detni jap do awit, do wit bami diwari jimik dagan nawit.

² Anakwa pindagek Parisi amin da Yesu yan iyiwit, “Pindat, pan det kabigo Sabat bisapmon nido gen teban yapmanek pi an?”

³ Yanba Yesu da yoyigit, “Dewit gat amin kabini gat da jap do anek yo awit unun ji manjin nandanyo awit bo dima? ⁴ Dewit unun telagi yutnon wigi bret Pin kop do parekbi unun abidan nanek amin kabini kisi do yoban nawit. Bret unun telagi,

11:27: Mt 28.18; Jn 1.18; 3.35; 10.15; 17.2 **11:28:** Jer 31.25

11:29-30: 1Jn 5.3 **12:1:** GT 23.25 **12:2:** TP 20.10 **12:3:**

1Sa 21.1-6 **12:4:** MS 24.5-9

amin isali da dima noknogi, mukwa sogok amin dagin tagi nawit. ⁵ Bo ae Pin kop da papiakon gen kinda mukwa sogok amin do yosok unun kisi dima manjin nandanyo awit? Mukwa sogok amin Sabat bisap morapmon gen teban yapmanek pi an, mani diwarini mini ekwan. ⁶ Nak asi dayisat, amin kinda oni egisak unun da Telagi Yut Madep yapmandak. ⁷⁻⁸ Pin kop da papiakon gen kinda tosok unun yan:

‘Nak ji da paret an unun do dima galak tosot.

Nak ji da amin do bupmi nandan yomni unun do galak tosot.’

Ji unun dakon mibili nandabam tam, gulusunni mini amin gen dima yan yobam. Amin Dakon Monji unun Sabat bisap dakon Amin Tagi egisak.”

*Yesu da Sabat bisapmon amin kisiri girenjiki
kinda anmilip agit*

(Mk 3.1-6 ae Lk 6.6-11)

⁹ Yesu unudon da muwut muwut yutni kindakon wigek ¹⁰ amin kisiri girenjiki kinda ekwan kagit. Amin yikgwit unun da Yesu gen teban kinda yapmanakwan gen pikon yipnen yan nandanek iyiwit, “Sabat bisapmon amin kinda da notni kinda anmilip asak kan, unun gen teban yapmandak?”

¹¹ Yanba yan yoyigit, “Nian nandan? Jikon da kinda dakon sipsipni kinda Sabat bisapmon gapmagwan mosak kan, yum kanakwa unungwan di egipjak? Dimasi, anpuluganek abidan ilikba wikdisak. ¹² Sipsip unun yo isali, mani amin da yo madepsi. Yando, Sabat bisapmon amin kinda

anjapulugoneŋ kaŋ, gen teban yapmaŋaŋ yaŋ dima nandani.”

¹³ Yaŋ yaŋek amin kisiri gireŋikbi yaŋ iyigit, “Kisitgo aŋniŋniŋ a.” Yaŋban amin uŋun kisiri aŋniŋniŋ aban kilek taŋ kisiri teri kind a yombem gin agit. ¹⁴ Anjakwan Parisi amin da kiŋ “Niaŋ aŋek Yesu aŋatneŋ?” yaŋon da gen paŋkosit awit.

Yesu uŋun Piŋkop dakon pi amin bamisi

¹⁵ Yesu uŋun Parisi amin da yo aŋ imdo yawit uŋun kili piŋdak mudagit, do kokup uŋun yipmaŋek kigit. Kiŋakwan amin morapmi da yolgwit. Anakwa sot amin kisisi paŋmilip aŋek

¹⁶ Yesu iyi niaŋen amin kind a uŋun amin dima yoyini do yaŋsop aŋyomgut. ¹⁷ Yaŋ anjakwan Piŋkop da kalipsigwan kombi amin Aisaia aŋtagap aban gen yagit uŋun bami noman tagit. Gen uŋun yaŋ:

¹⁸ “On uŋun oman monjino, nak da naga manjigim.

Nak uŋun do but dasi galak taŋ imisat.

Nak da Wupno yipmaŋ ibo amin miktimi miktimi egi aŋaŋ kwan uŋun gen kokwin kilegisi dakon mibili yoyiŋ tenjenokdisak.

¹⁹ Uŋun piŋdok piŋdok dima asak, ae dima yaŋ tidosak.

Do kokup pap da kosiron amin kind a da tekni dima nandakdisak.

²⁰ Nagal si gawut do asak uŋun aripmi dima jokgaljak.

Ae lam kimot do asak uŋun aripmi dima aban kimotjak.

Pi tebai anjakwan wigi anpak kilegi da anpak yokwi wutjiban tapmimi mini akdisak.

21 Anjakwan amin miktimi miktimi egi anaj kwan unun da mani do nandan gadan iminek panpulugosak do nandan teban tanek jomjom akdan.”

*Yesu Belsebul gat pi amal yan yawit
(Mk 3.20-30 ae Lk 11.14-23 ae 12.10)*

22 Unun bisapmon amin da konni ton amin kinda anaj Yesukon anogwit. Unun amin dabili mini ae kadim. Yesu da anmilip aban gen yanek dabili pisagit. 23 Yan aban minjat amin kabi madep da kan wuridagek yawit, “On amin Dewit dakon monji bo?”

24 Mani Parisi amin da gen unun nandaneke yawit, “On amin kon dakon mibiltok amin madepni Belsebul unun da tapmimon kon yoldak.”

25 Yanba Yesu da nandak nandakni pindak nandanyo anek yan yoyigit, “Miktim kinda da pudan kabi bamori anek emat wamjil kan, unun miktim yokwi tokdisak. Ae kokup pap kinda bo ae yut kinda dakon amin da pudan kabi bamori anek emat wamni kan, ununyo kisi tagi dima egipdan. 26 Yanjin Sunduk da Sunduk yoljak kan, Sunduk da iyi wasen ki kabi bamori anek yo morap kila agak dakon tapmim pasil imdisak. 27 Nak Belsebul da anpuluganban kon yoldat kan, disi dakon notji kon yolgan unun amin kabi ni tapmimon da kon yolgan? Unun amin kabi da genji kokwinigek gulusun yon yan tagi dayini. 28 Mani Pin kop dakon

Wup da nak anpuluganban kon yoldat kan, Pin kop dakon Amin Kila Agakni jikon kili abik.

²⁹ “Amin kinda da nian anek amin tebai kinda da yutnon wigi yo kabini tagi timitjak? Mibiltok amin tebai unun nap teban nan waman yipmanek yo kabini tagi timitjak.

³⁰ “Amin nak dakon notno dima, unun da nak uwal anmanan. Ae amin nak dima anpuluganban amin panmuwukgaman, unun amin da amin panwasenban wasen kwan.

³¹ “Do yan dayisat, Pin kop da yokwi morap gat ae Pin kop do yanba yokwi tok agak morap tagi wiriritjak. Mani amin kinda Telagi Wup do yanba yokwi tok asak kan, Pin kop da unun amin dakon diwarini dima wiririk imdisak. ³² Amin kinda Amin Dakon Monji do yanba yokwi tok asak kan, Pin kop da diwarini tagi wiririk injak. Mani amin kinda Telagi Wup do yanba yokwi tok asak kan, Pin kop da abisok on miktimon ae don bisap madepmon kisi diwarini unun dima wiririk imdisak.”

Kindap yokwi unun bami yokwi potdan
(Lk 6.43-45)

³³ Yesu da sanbenek yan yagit, “Kindap kinda tagisi kan, bami kisi tagi. Ae kindap yokwi kan, bami kisi yokwi. Amin da kindap bami pindagek kindap yokwi bo ae tagi yan pindakgan. ³⁴ Ji tunon amin emari ton yombem. Gen tagisi niansi anek yoni? Yo ni da butjigwan ton unun gen yogokjikon panalon an. ³⁵ Amin kilegi unun burikon yo tagisi

12:30: Mk 9.40; Lk 9.50 **12:31:** Ibr 6.4-6 **12:33:** Mt 7.16-20

12:34: Mt 3.7; 15.18; Lk 3.7; 6.45

morapmi ton, do anpak kilegisi an. Ae amin yokwi unun burikon yo yokwi morapmi ton, do anpak yokwi an.

³⁶ “Mani yan dayisat, gen kokwin bisap madepmon isal dogin gen yum yawit amin morap Pin kop da mibili nido yawit unun do yoyinban kobogi iyin iyin akdan. ³⁷ Gaga gen yosol unun da tilagon gak amin kilegi bo amin yokwi yan gayikdisak.”

*Amin da Yesu wasok tapmimi ton asak do iyiwit
(Mk 8.11-12 ae Lk 11.29-32)*

³⁸ Gen teban yoyindet amin di gat ae Parisi amin di gat da Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, gak da wasok tapmimi ton kind a abi kanek asi gak Pin kop dakon pi nan asal yan gandanen.”

³⁹ Yanba yan yoyigit, “Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Pin kop dakon pi nan asat yan nandak do wasok tapmimi ton kind a kok do yon. Mani kind a dima kokdan. Kombi amin Jona dakon tilak nan gin kokdan. ⁴⁰ Jona gildat kapbi ae pilin kapbi yan tap kilap da but kagagwan egipgut, yan gin Amin Dakon Monji miktin kagagwan gildat kapbi ae pilin kapbi yan potdisak. ⁴¹ Niniwe amin Jona da Pin kop dakon gen yoyinban but tobil awit. Mani ji da binapmon amin kind a egisak unun da Jona yapman mudosok, mani ji but tobil dima an. Do gen kokwin bisap madepmon Niniwe amin da pida an agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tentenokdan. ⁴² Miktin saut tetgin dakon

12:38: Mt 16.1; Lk 11.16; Jn 6.30

12:39: Mt 16.4; Mk 8.12

12:40: Jna 1.17

12:41: Jna 3.5

12:42: 1KA 10.1-10

kila amin miñat madep unun Solomon dakon nandan kokwini tagisi iyinjakwan nandak do miñtim dubagisikon da apgut. Mani amin kind a oni egisak, unun da Solomon yapmandak, mani geni dima nandan. Do gen kokwin bisap madepmon unun kila amin miñat madep da pidan agek abisok ekwan amin kabi dakon anpak yokwi unun do yan tenjenokdisak.”

Kon aeni tobi abisak

(Lk 11.24-26)

⁴³ Yesu da sanbenek yan yagit, “Kon kind a da amin kind a yipman degek kin miñtim kibiri timon agek yik yawot tamo wisisak. Mani tamo kind a dima kosok do ⁴⁴ yan yosok, ‘Nak aeno tobi yut kalip egipgumon kiken.’ Kin kanban yut unun isal tosok ae sibi sibi ikdigan antilim abi kosok. ⁴⁵ Yan kosok, do kin kon 7 kabi iy yapmanek wagil yokwisi gat timikban kwa unun yutnon egek anpak yokwisi an. Mibiltok unun amin yokwi egipgut, mani abisok unun yapmanek wagil yokwisi egisak. Yan gin abisok yokwi pakpak amin ekwanon yan gin altosok.”

Yesu dakon menji padik padikyo

(Mk 3.31-35 ae Lk 8.19-21)

⁴⁶ Yesu miñat amin kabi madep gen yoyinjakwan menji padik padikni panabin yomakon agek Yesu gat yan nandat ak do yawit. ⁴⁷ Yanba yutgwan amin kind a da Yesu iyigit, “Mengo padik padikgo yomakon aben da gak gat yan nandat ak do yon.”

⁴⁸ Yanban iyigit, “Menno padik padikno unun namin?” ⁴⁹ Yanek pandetni kabikon kisit suganek

yagit, “Menjo padik padikno oni. ⁵⁰ Datno Kwen Kokup egisak unun dakon gen guramikgan amin unun menjo padik padikno ae saminoyo.”

13

Jap yet tɪntɪnok dakon gen

(Mk 4.1-9 ae Lk 8.4-8)

¹ Unun gildaron gin Yesu yut unun yipmanek pakbi idap da ilenon pabigi yikgit. ² Yigakwan amin morapmisi da opba pindakgit, do bot kindakon wigigit. Boron pawigi yigakwan amin pakbi idap da ilenon akgwit. ³ Agakwa Yesu da tilak gen kindanya yoyigit, “Amin kindanya unun jap yet tɪntɪnok do pigaga kigit. ⁴ Jap yet tɪntɪnanakwan diwari kosiron manba minam da abin nawit. ⁵⁻⁶ Ae yeri diwari da miktim tipmi tonj timon mawit. Unun kwenjok tawit, do tepmi kwawit, mani tip kwenon miktim morapmi dima, do geli tagi dima yopba kiwit. Do gildat da winj pindakban alek tawit. ⁷ Anakwa jap yet diwari jonj keli tonj timngwan mawit. Unun jonj keli tonj gat kisi kwanek wutjinba kibidawit. ⁸ Ae jap yet diwari da miktim tagisikon manj kwawit. Manj kwanakwa diwari da bami 100, ae diwari da 60, ae diwari da 30 yanj tawit. ⁹ Gen yosot unun pakyanji nandani.”

Tilak gen yogok dakon mibili yoyigit

(Mk 4.10-12 ae Lk 8.9-10)

¹⁰ Tilak gen unun yoyin mudanban panjet kabini da abin iyiwit, “Minjat amin kabiyoyo madep gen yoyinjak tilak gen ban nido yoyisal?”

¹¹ Yanba yan yoyigit, “Piŋkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili pasili tosok unun ji da tagi nandani do Piŋkop da nandisak, mani unun amin do dima yolisak. ¹² Amin nak dakon gen nandaneƙ burikon yipmandak unun amin Piŋkop da sanbeƙek nandak nandak tagi madepsi imdisak. Mani amin nak dakon gen nandaneƙ burikon dima yipmandak unun amin nak dakon gen diwari nandagit unun pasil imdisak. ¹³ Mibili yan do tilak gen gin yosot. Amin unun dabil sinƙaneƙ koƙ, mani yo kinda dima koƙ. Mirak paƙek nandan, mani dima nandaba pisosok. ¹⁴ Amin da yan anƙakwa kombi amin Aisaia da kombi gen kinda yagit unun bami ton asak. Gen unun yan yagit:

‘Ji bisap morapmisi gen nandakdan, mani mibili dima nandaba pisokdisak.

Bisap morapmi dabil sinƙaneƙ kokdan, mani dima kanba pisokdisak.

¹⁵ Unun do anek on amin but teban kili awit.

Gen kalugi di gat nandak do kurak taneƙ mirakni paƙ sogwit, ae dabilni waman sogwit.

Yan dima awit tam, dabilni ae mirakni ae butniyo da kan nandanyo aba pisanban nagon tobilba tagi paƙmilip abom.’

¹⁶ Mani ji dabilji da tagi pindakgan, ae mirakji da tagi nandan, do ji kisik kisik ekwan. ¹⁷ Asisi dayisat, kalip kombi amin morapmi gat ae amin kilegi morapmi gat da yo ji da abisok pindak nandanyo an unun pindat do but kindap pawit, mani

dima pindakgwit. Ae abisok ji da gen nandan unun nandak do but kindap pawit, mani dima nandawit.”

Jap yet tɪntɪnok dakon mibili yoyigit

(Mk 4.13-20 ae Lk 8.11-15)

¹⁸ Yesu da sanbenek yan yagit, “Kili jap yet tɪntɪnok dakon tilak gen dakon mibili dayiko nandani. ¹⁹ Amin Pin kop da Amin Kila Asak dakon gen nandanek butni dima pison unun jap yet kosiron mawit unuden. Yokwi Ami da abin gen tagi butnikon ton unun gwayen pan kisak. ²⁰ Jap yet tipmi ton timon mawit unun amin kind a yombem. Unun amin Pin kop dakon gen nandanek unun bisapmon gin kisik kisigon da abidosok. ²¹ Mani butnikon geli tagi dima yipban kigit, do bisap pisipmisok akdak. Jigi mibili mibili altan imni ae Pin kop dakon gen dakon uwal apni bisapmon nandan gadatni yipban wital kisak. ²² Ae jap yet jon keli ton timon mawit unun amin kind a yombem. Unun amin Pin kop dakon gen nandisak, mani miktim dakon yo do nandaba kik asak, ae monej da ankilikban unun do galagisi nandanakwan unun da Pin kop gen witjinban bami dima tosok. ²³ Mani jap yet miktim tagisikon mawit unun amin kind a yombem. Unun amin Pin kop dakon gen nandanek mibili nandan kimokdok. Unun amin bami 100, ae kind a bami 60, ae kind a bami 30 yan tan tan an.”

Jon pigaga kwoj unun dakon tilak gen

²⁴ Yesu da tilak gen kind a gat yan yoyigit, “Pin kop da Amin Kila Asak unun yan. Amin kind a da jap yet pigagani kon tɪntɪnagit. ²⁵ Mani amin dipmin

pak mudanakwa uwalni da abin jap yet tagi yopgut unun bikbikgwan jon yokwi dakon yeri tintinanjek kigit. ²⁶ Jap yet kwanjek bami tok do anakwa jon yokwi kisi kwan wiwit.

²⁷ “Kwanakwa pindagek pi monji da kin pi ami analon anek yan iyiwit, ‘Amin tagi, gak pigokon jap yet tagi banjin yopgul kagagwan jon yokwi unun nianon da kwawit?’

²⁸ “Iyinja yan yagit, ‘Uwal kinda da tintinagit.’

“Yanban iyiwit, ‘Nian nandisal? Kin jon yokwi pilitnen do nandisal bo nian?’

²⁹ “Yanba yan yoyigit, ‘Dima. Jon yokwi pilitni kan, jap bami di kisi pilitdan. ³⁰ Yum pindagakwa jap gat jon gat kisi kwanakwa bami pakpak bisapmon jap bami pakpak pi monjino yan yoyiken: Mibiltok ji jon yokwi kindapmon sok do baljan gwilik yopni. Anek jap bami pan iligek jap yutnokon pawigi yopni.’ ”

Mastat kindap dakon yeri dakon tilak gen

(Mk 4.30-32 ae Lk 13.18-19)

³¹ Tilak gen kinda gat yan yoyigit: “Pinjokop da Amin Kila Asak unun mastat yet yombem. Amin kinda da mastat yet pinikon kwaokgit. ³² Mastat yet unun jap yet kisi morap dakon pinji. Yeri monjisisok. Mani kwaotno madepsi kwosok. Jap diwari dakon tagok tagokni unun yapman mudanek kindap da yan kwosok. Ae kilinji madep yopban kinakwa minam morapmi da panabin unjungwan yikgan.”

Yis dakon tilak gen

(Lk 13.20-21)

³³ Yesu da aeni tilak gen kinda gat yan yoyigit, “Piŋkop da Amin Kila Asak unun yis yombem. Miŋat kinda da plaua idap madep kinda gat iktagildak. Yan anakwan plaua unun kisisi paptan madep tawit.”

*Yesu tilak genon dagin Piŋkop dakon gen yagit
(Mk 4:33-34)*

³⁴ Gen morap unun Yesu da miŋat amin kabi yoyigit unun tilak genon dagin yagit. Gen noman dima yoyin tenjenagit. Tilak gengin yoyigit. ³⁵ Yan anakwan kombi gen kinda kalip yanbi unun bami ton agit. Gen unun yan: “Nak da ji tilak gen dayiken.

Yo kalipsi Piŋkop da miktin wasagit bisapmon pasili tawit da ae abisok ton unun do dayiken.”

Jon yokwi pigaga kwon dakon mibili yoyigit

³⁶ Yesu da miŋat amin kabi madepsi yopmanek yutnon wigakwan panjetni da Yesukon kinjek yan iyiwit, “Jon pigaga kwon dakon tilak gen unun dakon mibili yanbi nandano.”

³⁷ Iyinja yan yoyigit, “Jap yet tagi yopmandak amin unun Amin Dakon Monji. ³⁸ Pi unun on miktin. Anek jap yet tagi unun Piŋkop da Amin Kila Asak da kagagwan ekwan miŋat amin kabiyu. Ae jon yokwi unun Yokwi Ami dakon miŋat amin kabiyu. ³⁹ Anek uwal jon tinjinagit unun Sunduk, ae jap pakpak bisap unun miktin da mudosak bisap madep. Ae jap bami pakpak pi monji unun Piŋkop dakon anjelo kabini.

⁴⁰ “Amin da jon pilik kindapmon soson unuden

gin bisap mudok mudogikon yan gin altokdisak.
⁴¹⁻⁴² Amin Dakon Monji unun anjelo kabini yabekban unun da yo morap yokwi agak dakon yo panalon an gat ae yokwi pakpak amin gat kisi Iyi Kila Asak da kagagwan ban pilik maba kindap tepmisi sosok unungwan pigikdan. Pigi unungwan kunam tagek iyon iyon yanek egipdan. ⁴³ Unun bisapmon amin kilegi kabi Datni da Amin Kila Asak da kagagwan gildat da tenjenosok unuden tenjenanek egipdan. Nak da gen yosot pakyanji nandani.”

Monej witjinbi dakon tilak gen

⁴⁴ Yesu da sanjenek yan yagit, “Pinjkop da Amin Kila Asak unun monej kinam kinda witjinbi yombem. Amin kinda da monej kinam kinda miktim kagagwan yipbi nan kanjwan aeni anki sibigit. Anek but galak nandanek yo kabini tan imgwit unun kisisi aminon yuman nanek unun dakon moneji ban unun miktim tim yuman nagit.”

Kindirin mani tonji dakon tilak gen

⁴⁵ Yesu da sanjenek yan yagit, “Ae Pinjkop da Amin Kila Asak unun monej ilit amin kinda yombem. Unun amin yo tomni wikwisi wisin pindat do pi asak. ⁴⁶ Anek kindirin kinda wagil mani tonji tomni wukwisi kinda kosok bisapmon kin yo kabini tan imgwit unun kisisi aminon yuman nanek unun dakon moneji ban unun kindirin tagisi yumgut.”

Tap kilap simi simi yik dakon tilak gen

⁴⁷ Yesu da sanʒenek yaŋ yagit, “Aeno tilak gen kinda dayiko nandani. Piŋkop da Amin Kila Asak unun tap kilap simi simi yik yombem. Amin da unun yik pakbi idapɗwan yipba pikwan tap kilap mibili mibili yikɗwan pikwan. ⁴⁸ Pigi tugaŋba ilikba ilenikon wikwan yigek tap kilap kokwinikaŋ. Taɗi amin idap madepmon yopmaŋek yokwi amin maba kwan. ⁴⁹ Miktin dakon bisap mudosak bisapmon yaŋ gin altokdisak. Anelo kabi da abin amin yokwi amin kilegi da bikbigon ekwan unun timitdan. ⁵⁰ Timigek maba kindap tebanon pigek ununɗwan kunam tagek iyon iyon yaŋek egipdan.”

⁵¹ Yaŋ yaŋek Yesu da paŋdetni yaŋ yoyigit, “Gen morap dayisat unun dakon mibili nandan mudon bo dima?”

Yoyinban iyiwit, “O, nandan mudomaŋ.”

⁵² Yaŋba Yesu da yoyigit, “Gen teban dakon yoyindet amin Piŋkop da Amin Kila Asak unun dakon mibili kaluk nandanek nandan gadasak unun yut kinda dakon ami yombem. Unun amin yo kabi yopyop tamonikon kin yo kalugi ae kalipmi kisi paŋabin amin yolisak.”

Nasaret amin da Yesu do kurak taŋ imɗwit

(Mk 6.1-6 ae Lk 4.16-30)

⁵³ Yesu unun tilak gen morap yoyin mudanek unun kokup yipmaŋek ⁵⁴ iyi da kokupmon kigit. Unudon Juda amin da muwut muwut yutnon wigi amin yoyin degakwan tamtam yaŋek yaŋ yawit, “Nandan kokwin tagisi ae wasok tapmimi ton agak dakon tapmim dukwan ban pagit? ⁵⁵ Unun kisit kilda dakon monji. Meni unun Maria, ma? Ae

padik padik kabini Jems, Josep, Saimon ae Judas, ma? ⁵⁶ Anek samini kabı bikbik ninon ekwan. Yo morap unun dukon timikgit?” ⁵⁷ Yan yanek kurak tan iminjek nandaba pinban imgwit.

Yan nandanekek egakwa Yesu da yan yoyigit, “Kombi amin kind a iyı dakon kokupni ae diwatniyo da nandaba pinban iminjakwa miktim diwarikon amin da nandaba wikwan iman.” ⁵⁸ Amin unun dima nandan gadan imgwit, do Yesu unudon wasok tapmimi ton morapmi dima agit.

14

Erot da yanban Jon anjakgwit

(Mk 6.14-29 ae Lk 3.19-20 ae 9.7-9)

¹ Kila amin madep Erot unun Yesu dakon gen bin nandanekek ² oman amin kabini yan yoyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun kimoron da pidak, do wasok tapmimi ton agak unun dakon tapmim tan imisak.”

³⁻⁴ Kalip Erot da padige Pilip dakon minatni Ero-dias tuwil pagit. Aban Jon da Erot yan iyigit, “Gak gen teban yapmanek padigigo dakon minatni tuwil pal. Unun tagi dima.” Gen unun nandanekek Erot da obip amini yabekban kin Jon abidanekek nap teban nan waman dam tebanon yipgwit. ⁵ Erot unun Jon anjakban kimotjak do nandagit, mani amin da Jon unun kombi amin kind a yan nandawit. Do amin do pasalek Jon dima anjakgit.

⁶ Don Erot dakon altok altok bisap do nandanekek jap noknok awit bisapmon Erodias dakon gwi da

kap aban Erot da kanjek nandaban yo madepsi agit. ⁷ Anek yan teban tok kinda anek yan iyigit, “Yo nido nayiki, tagi gaben.” ⁸ Iyınban meni da gwi nandak nandak iban Erot yan iyigit, “Jon Telagi Pakbi Sogok Amin unun dakon busunı idapmon yipman nabi.”

⁹ Gen yan yanban Erot burikon jigi nandagit, mani amin jap nawit unun da inamon yan teban tok agit unun do pasalek gen yagit dima kirıngıgit. Obip amini yoyınban minatjok da gen iyigit unuden anek ¹⁰ dam tebanon kin Jon dakon busunı mandan dagawit. ¹¹ Mandan dagan idapmon yipman anabin minatjok unun do iba anki meni do imgut. ¹² Anakwan Jon dakon pandetni da kin bumjotni abidan anki wayıkgwit. Wayıgek kin Yesu unun dakon geni iyıwit.

*Yesu da amin 5 tausen do jap yomgut
(Mk 6.31-44 ae Lk 9.10-17 ae Jon 6.1-13)*

¹³ Yesu unun Jon anakba kimakgit dakon gen bin nandanek iyi gin bot kinda abidanek miktım amini minikon kigit. Kınakwan minat amin kabi madep Yesu unudon kisak yan nandanek kokupni yopman yopman anek pakbi idap ilenı nan yol ankiwit. ¹⁴ Anakwa bot unun panı ilenikon agakwan Yesu pin ilenikon wınek amin kabi madepsi pındak bupmi nandanek sot amin panmılip agit. ¹⁵ Anakwan pilindo pandetni da abın Yesu yan iyıwit, “Miktım amini minikon ekwaman, ae gildat kili pigikdisak, do yoyınbi amin kabi madep kokup monın monın kınek iyi do jap yuman noni.”

¹⁶ Yanba yan yoyıgit, “Nido kini? Disi jap yomgut.”

¹⁷ Yoyinban yan yawit, “Ninon jap morapmi dima. Bret kisit kind a ae tap kilap bamori dagin tan niman.”

¹⁸ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Unun nagon panopni.” ¹⁹ Yan yanek amin morap jon timon yitni do yoyigit. Anek bret kisit kind a ae tap kilap bamot pabidank Kwen Kokup sintanek gisamikgit. Yan anek bret jokgalek pandetni do yoban unun da amin do yomgwit. ²⁰ Yoba timik amin morap kisisi aripmisi nawit. Nanba bret diwat tawit unun pandetni da simlba yik madepsi 12 kabi yan tugawit. ²¹ Wili 5 tausen da jap nawit. Ae minat monjiyo jap nawit unun dima manjikbi.

*Yesu pakbi idapmon baman baman kigit
(Mk 6.45-52 ae Jon 6.16-21)*

²² Yesu pandet kabini boron wigek pakbi idap teri kind a unun da kalip wigini do yoyigit. Kinakwa Yesu minat amin kabi madep yoyinban kiwit. ²³ Yoyinban kinakwa iyi gin ilen kindakon bisit ak do wigigit. Wigi gildat pigakwan iyi gin ilenon egipgut. ²⁴ Yesu ilenon egakwan pandet kabini boron da kin dubak tanakwa mirim da abin bot tomnikon tidankwan pakbi da madepsi tamaligakwan bot tobil tobil agit.

²⁵ Kili wisawisa do Yesu da pakbi idapmon baman baman kin pandetni kabikon noman tan yomgut. ²⁶ Pakbi idapmon baman baman apban kanek pandetni si pasalgwit. Anek “Kon kind a abisak!” yan yanek yan tidawit.

²⁷ Yan tidanjakwa unjudon gin Yesu da yan yoyigit, “Ji si teban tanjek egipni. Nak naga abisat. Dima pasolni.”

²⁸ Yoyinban Pita da iyigit, “Amin Tagi, gaga abisal kan, yanbi pakbi kwenon da baman baman gagon opbo.”

²⁹ Iyinban Yesu da yagit, “Kili op.” Yan yanban Pita da bot yipmanjek pin pakbi kwenon bamanjek Yesukon kigit. ³⁰ Kinakwan mirim unun tebai aban kan pasalek pakbi kagagwan timisok di pigek yan tidanjek yagit, “Amin Tagi nak anpuluga!”

³¹ Yan tidanban unjudon gin Yesu da Pita abidanjek yan iyigit, “Gak nandan gadatgo pisipmi, nido but bamot asal?”

³² Yan iyinban boron wigakwal mirim dagagit. ³³ Daganakwan boron yikgwit amin unun Yesu gawak iminek yawit, “Asisi, gak Pin kop dakon Monji.”

Genesaret miktimon Yesu da sot amin morapmi panmilip agit

(Mk 6.53-56)

³⁴ Pakbi idap teri kinda Genesaret miktimon kin ilenikon wigakwan ³⁵ unun miktim amin da Yesu kan nandanjo awit. Kan nandanjo anek Yesu abik dakon gen bin sanbenba miktim teri teri kigit. Kwan nandanek sot amin kisisi panabin yopmanakwa ³⁶ sot amin da Yesu dakon paba pigik diwatni igayik do bisit tebai iyiwit. Igayiwit amin unun kilek tan mudawit.

15

Piņkop dakon gen teban da babak dakon gen yapmanđak

(Mk 7.1-13)

¹ Parisi amin diwari gat ae gen teban yoyiņdet amin diwari gat Jerusalem kokup papmon da obijek Yesu yaņ iyiwit, ² “Nido paņdet kabigo babak dakon gen teban yapmanjek kisiri đima sugaņek jap non?”

³ Yaņba Yesu da yaņ yoyigıt, “Ji Piņkop dakon gen teban yipmanjek babakji dakon gen paņteban aņek uņun baņ paņ ekwaņ. Uņun tagi đima. ⁴ Piņkop da yaņ yagit,

‘Ji meņ datyo dakon piņbi egek geni guramitni’
ae kinda gat yaņ yosok,

‘Amin kinda da meņ datyo do gen yokwi kinda
yosak kaņ, uņun amin si aņakba kimotjak.’

⁵ Mani ji da amin gulusuņ yoyiņ degek yaņ yoyaņ,
‘Meņ datyo do nandaba wikwanek yo kabi uņun do
paņpulugogi uņun Piņkop do paretni kaņ uņun tagi’
ji da suņ yaņ yoyaņ. ⁶ Ji yaņ aņek babakji dakon gen
teban guramigek Piņkop dakon gen teban maba
kisak. ⁷ Ji jamba but amin, Piņkop da kombi amin
Aisaia dakon nandak nandak aņtagap aban ji do
gen yaņsi mandagit:

⁸ ‘Uņun amin kabi gen kaga dađin nak man madep
nanaņ,

mani but dasi nak đima nandaņ nanaņ.

⁹ Iyi dakon gen teban do, “On uņun Piņkop dakon
gen” yaņ yaņek amin yoyiņ dekgaņ.

Nak gawak nanaņ uņun koko yo isali asak.’ ”

*Yo noknogi da amin dakon but dima anupbal asak
(Mk 7.14-23)*

¹⁰ Yesu da minjant amin kabi madep yan ilikban apba yoyigit, “Gen dayiko mirak yopmanek nandaba p̄isosak. ¹¹ Yo si nono pikwan unun do Pin̄kop da nandaban yokwi dima asak. Mani gen yoman unun do Pin̄kop da nandaban yokwi tosoƙ.”

¹² Yan yanban pan̄detni da obin yan iyiwit, “Gen on yanaki Parisi amin dakon but yokwi ton̄ gak unun di nandisal, bo dima?”

¹³ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Kwen Kokup Datno yo iyi dima kwaokgit unun gelimbil pilik mudokdisak. ¹⁴ Ji on amin do nandaba kik dima ani. On amin kosit yolik amin dabili mini yombem. Dabili mini kinda da notni kinda kosit yolisak kan, kisi bamot gapmakon mokdamal.”

¹⁵ Yanban Pita da Yesu yan iyigit, “Gak amin tilak gen yoyil unun dakon mibili tagi niyin̄bi nandanen?”

¹⁶ Yanban Yesu da yan yagit, “Jiyo kisi dima nandan̄ p̄ison? ¹⁷ Jap morap noman unun kwasopni-non p̄igek kosiri nan̄ abigisak. ¹⁸ Mani gen yokwi yoman unun nandak nandakninon da win̄ butnin panupbal asak. ¹⁹ Yo unun yan do yosot: nandak nandak yokwi, amin dapba kimot, yumabi anpak mibili mibili, kabo, topmon da gen pikon yopyop, ae yanba yokwi tok. ²⁰ Amin da unun anpak morap anakwa Pin̄kop da p̄indakban yokwi an. Mani ji kisitji dima sugan̄ek jap non̄ unun da yokwi dima asak.”

*Kenan miñat kinda Yesu nandan gadan imgut
(Mk 7.24-30)*

²¹ Yesu kokup unun yipmanek Tair ae Saidon kokup bamot tomal unudon kigit. ²² Kin altanakwan Kenan miñat kinda unudon egipgut unun da abin yan tidanek yan yagit, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nam! Gwano kon da madepsi anupbal asak.”

²³ Yanban Yesu da gen kobogi kinda dima iyigit. Anakwan panDET kabini da obinek Yesu yan iyiwit, “Miñat on yan tidanek jigi niminek noldak. Unun tagi dima. Iyibi kwan.”

²⁴ Yanba Yesu da yan yagit, “PinKop da nak Israel amin sipsip kabini pasilbi unun banjin panpulgoken do yabekgit.”

²⁵ Yanban nandanek miñat da abin gawak iminek yan iyigit, “Amin Tagi, anpulgoki dosi nandisat!”

²⁶ Yan yanban Yesu da iyigit, “Miñat monjiyo dakon jap pinan do yomyomi mini.”

²⁷ Yanban miñat da yan iyigit, “Amin Tagi, bami yosol, mani pinan tewigi da tamokon da jap jimjim mon unun tagi non.”

²⁸ Yanban Yesu da nandanek yan iyigit, “O miñat, nandan gadatgo unun wukwisi. Yo nido yal unun yan gin altan gamdisak.” Yan iyinakwan unudon gin gwi kilek tagit.

Yesu sot amin morapmi panmilip agit

²⁹ Yesu unun kokup yipmanek Galili Pakbi Idap da ilenikon kigit. Kinnek unudon da ilen kindakon pawigi yikgit. ³⁰ Pawigi yigakwan miñat amin kabi madepsi da sot amin morapmi panapgwit.

Kandapmi yokwi ae girenjikbi, dabili mini, amin kadim, ae sot mibili mibili ton unun Yesu da buron panabin yopmanakwa panmilip agit. ³¹ Anakwan kadim da gen yawit, ae kandapmi yokwi ae girenjikbi da kosit agipgwit, ae dabili mini da sinjawit. Amin da unun pindagek Israel dakon Pinjok do tamtam yanek ankwisiwit.

*Yesu da amin 4 tausen do jap yomgut
(Mk 8.1-10)*

³² Yesu da pandet kabini yan yoban apba yan yoyigit, “On minjat amin kabiyon nin gat gildat kapbi egipmaman. Kili japni kisi nan mudan, do nak bupmi nandan yomisat. Jap dima yominjek yabetno kini kan, kosiron inam kimot anek man pot-dan.”

³³ Yanban pandetni da yan iyiwit, “On miktin amini minikon bret morapmi dukon ban on minjat amin morapyo yomno noni?”

³⁴ Yanba yoyigit, “Jikon bret nian da ton?”

Yanban yawit, “Ninon bret 7 ae tap kilap moningok bamorisok dagin tan niman.”

³⁵ Yan yanakwa Yesu da minjat amin kabiyon madep miktimon pabin yitni do yoyigit. ³⁶ Yoyinban yigakwa Yesu da bret 7 kabi gat ae tap kilap gat timik Pinjok ya yan iyinjek pudan pandetni do yoban unun da amin do yoba nawit. ³⁷ Kisi aripmisi nanba jap diwat tawit unun pandetni da timigek yik madepsi 7 kabi similgwit. ³⁸ Wili 4 tausen da jap nawit. Ae minjat monjiyo jap nawit unun dima manjikbi.

³⁹ Yesu unun minjat amin kabi madepsi yoyinban kinakwa iyi boron wigeek Magadan tet do kigit.

16

Yesu da wasok tapmimi toŋ asak do iyiwit
(Mk 8.11-13 ae Lk 12.54-56)

¹ Parisi amin ae Sadyusi amin diwari da Yesu anƙewal do anek opgwit. Asi Pinƙop dakon pi nan asak bo dima yan do wasok tapmimi toŋ kind a ban koni do iyiwit. ² Iyinba yoyigit, “Gildat pigik do anakwan ji yan yon, ‘Kwen gami asak, do anwa bisap tagisi.’ ³ Ae wisa dagokdosi ji yan yon, ‘Gikwem pili ae kwen gami asak, do sikak mirimyo akdisak.’ Ji gildat wisayo pindagek kokwin tagisi an, mani abisok bisap ekwaman unun kanek kokwin tagi dima an. ⁴ Amin on bisapmon ekwan unun amin yokwisi gin. Pinƙop dakon pi nan asat yan nandak do wasok tapmimi toŋ kind kok do yon. Mani kind dima kokdan. Kombi amin Jona dakon tilak nanƙin kokdan.”

Yan yoyinƙek yopman kigit.

Parisi ae Sadyusi amin dakon yis dakon tilak gen
(Mk 8.14-21)

⁵ Yesu gat panƙetni gat pakbi idap teri kind kiwit bisapmon panƙetni bret do inƙanek kiwit. ⁶ Yan aba Yesu da yan yoyigit, “Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat unun dakon yis do pakyanƙsi kan kimotni.”

⁷ Yanban notni yoyin yoyin anek yan yawit, “Ninon bret mini unun do bo yosok?”

⁸ Gen unun yanba Yesu burikon da pindak nandanjo anek yan yoyigit, “Ji nido ninon bret mini yan yon? Ji nandan gadatji pisipmi! ⁹ Ji butji sigin pakyanji dima nandan pison, ma? Nak bret 5 kabi ban amin 5 tausen do yobo nanakwa diwari yik morapmi similba tugawit ji unun do si inon? ¹⁰ Ae bret 7 kabi ban amin 4 tausen do yobo nanakwa diwari yik morapmi similba tugawit ji unun do si inon? ¹¹ Nak bret do yat yan nandan, ma? Dima. Ji Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yisni do pakyanji kan kimotni, nak unun do dayit.”

¹² Yan yanban nandanek buri pisawit. Bret dakon yis do dima yosok, Parisi gat ae Sadyusi amin gat dakon yoyin detni toptopmi do kan kimotnen do yosok yan nandawit.

*Pita da Yesu dakon mibili yan tenjenagit
(Mk 8.27-30 ae Lk 9.18-21)*

¹³ Yesu Sisaria Pilipai kokup pap ankapmat anek pan detni yan yoyigit, “Amin da Amin Dakon Monji do namin amin kinda yan yon?”

¹⁴ Yanban iyiwit, “Diwari da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin yan yon, ae diwari da Elaija yan yon, ae diwari da kombi amin Jeremaia, bo kombi amin nwanjwari kinda yan yon.”

¹⁵ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ae disi nak do namin yan yon?”

¹⁶ Yan yoyinban Saimon Pita da yan iyigit, “Gak Kristo, Pin kop egip egipmi ton unun dakon Monji egisal.”

17 Yanban Yesu da yan iyigit, “Saimon, Jon dakon monji, gak kisik kisik tagi abi. Gen yal unun miƙtim amin kinda da dima goligit. Kwen Kokup Dat da iyi goligit. 18 Nak yan gayisat, mango unun Pita. Anakwan tip unun da kwenon panmuwukbi kabino pan- muwuk yopbo Tipdom dakon tapmim da aripmi dima pabin yopmanakwan toktogisi tan an an kikdisak. 19 Pinƙop da Amin Kila Asak unun dakon yoma wital gaben. Gen miƙtimon yan anteban abi, Kwen Kokupmon Pinƙop da yan gin yan anteban asak. Ae gen miƙtimon yan witalbi, Kwen Kokup-mon Pinƙop da yan gin yan witaljak.”

20 Yan yanek Yesu da pandetni dima yoni do kirinik yominek yan yoyigit, “Nak Kristo egisat unun amin kinda dimasi iyini.”

Yesu kimot bisapni kwan tanakwan pandetni da iyi dakon anpak ani do yoyin dekit

(Kilapmi 16.21–20.34)

Kimagek pidosak unun dakon but piso yagit

(Mk 8.31–9.1 ae Lk 9.22-27)

21 Unun bisapmon Yesu da wasanek yo noman tan imdan unun do pandetni yoyinek yan yagit, “Nak Jerusalem kokup papmon kinik kila amin, ae mukwa sogok amin dakon amin madep kabi, ae gen teban yoyindet amin unun da yo yokwisi an naminek nikba kimotdisat. Anek gildat kapbi anakwan Pinƙop da aban pidokdisat.”

²² Yanban Pita da unun gen nandanek Yesu ilenikon anki tebai yan iyigit, “Amin Tagi! Unun yo morap dimasi altan gamni!”

²³ Yanban Yesu da Pita yan iyigit, “Sunduk gak nepman det! Kosit sopsop dima annam. Gak Pin kop dakon nandak nandak nan dima yoldal, gak amin dakon nandak nandak nan yoldal.”

²⁴ Yan yanek Yesu da pan detni yan yoyigit, “Amin kinda nak nol do nandisak kan, unun amin iyi dakon galaktok morapni kisi yopman mudanek tilak kindapni guramigek nak noljak. ²⁵ Amin kinda iyi dakon yiyitni tagisi tosak do nandanek pi madep asak kan, egip egipni pasil imjak. Mani amin kinda nak do nandanek egip egipni do nandaban yo madep dima asak kan, unun amin egip egip dagok dagogi mini abidosak. ²⁶ Amin kinda da miktim dakon yo morap pan egakwan egip egipni pasiljak kan, unun yo morap da nian anek anpulugoni? Bo egip egipni aeni abidok do tomni ninan yumjak? ²⁷ Amin Dakon Monji unun Datni dakon tilimni gat ae anelo kabini gat apdisak. Unun bisapmon minat amin morapyo anpakni awit unun da aripmon tomni yomdisak. ²⁸ Nak asisi dayisat, on akgan kabikon da di dima kimagek egakwa gin Amin Dakon Monji unun kila amin madep mani panek apban kokdan.”

17

*Yesu dakon giptimi kulabik agit
(Mk 9.2-13 ae Lk 9.28-36)*

16:24: Mt 10.38; Lk 14.27 **16:25:** Mt 10.39; Lk 17.33; Jn 12.25
16:26: Mt 4.8-9 **16:27:** Kap 62.12; YT 24.12; Mt 25.31; Ro 2.6;
 PA 22.12

¹ Gildat 6 kabi mudanakwa Yesu da Pita, Jems ae padige Jon yoyinban bunjon yolba ilen dubagi kindakon pawigi iyi gin egipgwit. ² Hejon egek kanakwa Yesu dakon giptim nɔwakɔwarisi agit. Anakwan tomno dabilniyo gildat da yan tenɔɔagit. Ae imalniyo kisi kwakwagisi ae tenɔɔagini tonɔsi agit. ³ Yan aban kanakwa Moses gat Elaija gat altanbal Yesu gat gen yan nandatyo aba pindakgwit.

⁴ Yan anakwa Pita da Yesu iyigit, “Yoyinɔdet, nin idon egip do tagisi nandaman. Gak da tagi yan nandabi kan, nak da yut kaben kapbi aben. Kinda gak do, kinda Moses do ae kinda Elaija do aben.”

⁵ Pita da gen yanakwan gin gikwem tenɔɔagini madep da pin ilimik yominakwan gen kindan ungunwan da yan noman tagit, “Unun Monjino, but dasi galak tan imisat, ae unun do nandabo wagil tagisisi asak. Ji geni nandani.”

⁶ Panɔdetni gen unun nandanek miktimon man pagek madepsi pasal nimnimikgwit. ⁷ Yan aba Yesu da abin giptimikon witjinek yan yoyigit, “Ji dima pasalek pidabit.” ⁸ Yan yanban pidan kwen sinɔtanek amin bamot dima pindakgwit, Yesu nanɔin kawit.

⁹ Hejon da tobil pinnek Yesu da yan yoyigit, “Yo unun pindan unun dakon gen amin kindan dima iyini. Anakwa Amin Dakon Monji kimoron da pidosak unun bisapmon tagi yoyini.”

¹⁰ Panɔdetni da Yesu yan iyiwit, “Gen teban yoyinɔdet amin da gen kindan yan yon, ‘Elaija

mibiltok abinjakwan Kristo unun bunon apjak.' Gen unun nido yon?"

¹¹ Iyinja Yesu da gen kobogi yan yoyigit, "Gen unun bami yon. Elaija da abin yo morap panjaluk akdisak. ¹² Mani Elaija kili apgut, aban amin da dima kanba pisagit, do galaktokni yolek yo yokwi mibili mibili an imgwit. Ae Amin Dakon Monji ununyo kisi yo yokwi mibili mibili yan gin anindan."

¹³ Yan yanban pandetni da Jon Telagi Pakbi Sogok Amin do yosok yan nandaba pisagit.

*Yesu da monji kinda konni yol imgut
(Mk 9.14-29 ae Lk 9.37-42)*

¹⁴ Yesu gat pandetni kapbi gat ilenon da pin minat amin morapmi muwukgwit kabikon kinakwa amin kinda da abin Yesu da buron gawagek yan iyigit, ¹⁵ "Amin Tagi, gak monjino do bupmi nandan ibi! Unun bisap morapmi tebaisi nimnimigek jigi tepmiyo madepsi pasak. Anek bisap morapmi kindapmon mosok bo ae pakbi kagagwan man pigisak. ¹⁶ Nak pandet kabigokon ankiko anmilip ak do antidok ayin."

¹⁷ Yanban Yesu da yan yagit, "Ji nandan gadatji mini amin, ji anpakji yokwisi. Nak bisap nian da ji gat egek jigisi guramik daben? Monji unun nagon anopgut!" ¹⁸ Yan yoyinban anopba Yesu da kon unun gen tebaisi iyinban win abinjakwan unun bisapmon gin monji unun kilek tagit.

¹⁹ Anjakwan don pandetni iyi gin obin Yesu yan iyiwit, "Nin nido kon unun yol do antidok aman?"

20-21 Yanba yan yoyigit, “Ji dakon nandan gadatji unun pisipmisi, yan do anek antidok ayin. Nak asisi dayisat, ji dakon nandan gadatji unun monijisisok, mastat yet yombem tan damisak kan, ji kabap on iyinba tuwil ki timi kindakon tagi kisak. Ae pi morap kisi tagi ani.”

22 Yesu panjetni gat Galili miktimon muwugek yan yoyigit, “Amin Dakon Monji amin da uwal da kisiron yipba 23 unun da anakba kimotdisak. Anakwa gildat kapbi anakwan Pinkop da kimoron nan aban pidokdisak.” Gen unun yanban nandanek bupmisi nandawit.

Yesu Telagi Yut Madep do takis yomgut

24 Yesu gat panjetni gat Kapaneam kokupmon kin altnakwa Telagi Yut Madep dakon takis timit timit amin da Pitakon kin yan iyiwit, “Yoyinjetgo Telagi Yut Madep do takis yopmandak bo dima?”

25 Yanba Pita da yagit, “O, yopmandak.”

Pita da yan yoyinek yutnon wigi gen kinda dima yanakwan Yesu da kalip yan iyigit, “Saimon gak nian nandisal? On miktimon kila amin madep madep takis timikgan, unun takis namin da yopmangan? Iyi dakon monjini da bo amin njwaknwari da yopmangan?”

26 Yanban Pita da yagit, “Amin njwaknwari da yopmangan.”

Yanban iyigit, “Yando, iyi dakon monjini da takis dima yopmangan. 27 Mani nin takis dima yopnen kan, uwal annimdan. Do gak pakbi idapmon kin nap yipbi pikwan tap kilap mibiltok anjatjak unun

da gen kagakon monen kindsan tarban kokdisal. Unun monen nan nit do Telagi Yut Madep do takis yopbi.”

18

*Mibiltok amin egip egip dakon gen
(Mk 9.33-37 ae Lk 9.46-48)*

¹ Unun bisapmon pandetni da Yesukon kinjek yan iyiwit, “Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan namin da amin diwari yapmanek man madepni ton?”

² Yanba Yesu da amin monen kindsan iyinban opban pandetni da bikbigon yipban agakwan ³ yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, ji kulabik anek amin monen da tilagon dima egipni kan, ji Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan dima egipdan.

⁴ Amin kindsan iyi do nandaban pinakwan amin monen da tilagon egipjak kan, unun amin Pin kop da Amin Kila Asak da kagagwan man madepni ton.

⁵ Ae amin kindsan da amin monen oden kindsan nak nandan gadan naminek egakwan anpulugosok kan, unun amin nak nan anpulugosok.”

⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Amin kindsan da amin monen kindsan nak nandan gadan naminek egakwan yokwi asak do yabetjak kan, unun dakon kobogi yokwisi. Yabet dima anakwan amin da wit misinjit tip madep tegikon waman maba tap ilarigwan pige kimitjak kan unun tagi.

⁷ “Miktimon amin ekwan, awa! Amin diwari da yokwikon depdan. Mani yokwi ani do yabetdan amin, awa!

⁸ “Kisitgo bo kandapgo da yokwi aki do gayinban kan, mandan dagan mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do kisitgo bo kandapgo mandan daganek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ⁹ Ae dabilgo da yokwi aki do gayisak kan, pilik mabi kisak. Gwinimbil egek Tipdomon kindap tebanon pigiki yan do dabilgo kindap piligek tagapmi egip egip dagok dagogi mini do amin aki. ¹⁰⁻¹¹ Ji kan kimotni. Amin monin dakon aneloni Kwen Kokupmon Pinjop da inamon toktogisi ekwan. Do amin monin do nandaba yo isali dima ani.”

Sipsip pasilbi dakon tilak gen

(Lk 15.3-7)

¹² Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji nian nandan? Amin kindap sipsipni 100 kabikon da kindap pasiljak kan, nian asak? Kan 99 kabi ilein obakon yopban jap nanek egakwa kaloni pasiljak unun wusik do kisak.

¹³ “Nak asisi dayisat, sipsipni kan kwosak bisapmon but galak madepsi nandakdisak. 99 kabi dima pasilgwit unun do tagi nandisak. Mani kaloni pasiljak nan kan kwokdisak unun do kisik kisik madepsi nandakdisak. ¹⁴ Yanjin Kwen Kokup Datji da amin monin kindap pasiljak do dima galak tosok.”

Not yokwi aban anmilip ak dakon gen

15 Yesu da saɓbenjek yaɗ yaɗiɗ, “Notgo kinda yokwi aɗgaben kaɗ, kiɗ kaɗbi disilgiɗ gen uɗun yaɗ aɗmilip ak do pi aɗjil. Gengo nandan yaɗwokban kaɗ notgo abidanbi gagakon apjak. 16 Mani gengo dima nandan yaɗwokban kaɗ, amin kalonji bo bamori yaɗ timikbi kini.

‘Yaɗ aɗjek ji amin bamori bo kapbi da gen uɗun tagi aɗteban ani.’

17 Uɗun amin kapbi dakon gen dima nandisak kaɗ, kiɗ paɗmuwukbi kabikon mibilni yoyini. Aɗjek paɗmuwukbi kabi dakon gen dima nandisak kaɗ, uɗun amin yokwisi asak. Uɗun amin do Piɗkop dima nandan imanɗ amin ae takis timit timit amin yaɗ nandan imni.

18 “Nak asisi dayisat, gen miɗtimon yaɗ aɗteban asal, Kwen Kokupmon Piɗkop da yaɗ gin yaɗ aɗteban akdisak. Ae gen miɗtimon yaɗ wiɗdaldal, Kwen Kokupmon Piɗkop da yaɗ gin yaɗ wiɗdaldisak.

19-20 “Nak saɓbenjek yaɗ dayisat, on miɗtimon amin bamori bo kapbi nak da manon da muwutni kaɗ, nak bikbiknikon egipben, do but kalonɗ aɗjek yo kinda do bisit yoni kaɗ, Datno Kwen Kokup egisak uɗun da tagi damjak.”

Pi monji bupmini mini dakon tilak gen

21 Uɗun bisapmon Pita da abinɗ Yesu yaɗ iyigiti, “Amin Tagi, notno kinda da yokwi aɗnaban kosiri nianɗ da yokwini yopmanɗ ibenɗ? Kosiri 7 kabi bo nianɗ?”

18:15: Lk 17.3; Gal 6.1 **18:16:** GT 19.15; Jn 8.17 **18:18:** Mt 16.19; Jn 20.23 **18:19-20:** Mk 11.24; Jn 15.7

²² Yanban Yesu da yan iyigit, “Nak yan gayisat, yokwini kosiri 7 kabi dima, yokwini yopman ibi kosiri 77 kabi yan asak.

²³ “Nandani, Pin kop da Amin Kila Asak unun yan. Kila amin madep kinda pi monjini da goman an imgwit, unun gomani pan kilek ak do nandagit. ²⁴ Wasanek gomani pan kilek anakwan amin kinda anan opgwit. Unun amin goman monej 50 milion danari. ²⁵ Mani goman unun sopsop dakon monej unun da aripmon dima tan imgut. Do kila amin madep da unun amin gat gwakni gat oman amin egakwa tomni do amin da monej iba gomani sopjak do yagit. Ae yo morapni yuman nan mudanek unun dakon monej ban goman sopjak do amin tagini da gen tebai yagit.

²⁶ “Oman monji gen unun nandanek amin tagi nwanben an iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanakwan egaki don gomango kisisi sopben.’

²⁷ Yan yanban amin tagini da bupmi nandan iminek goman madepni yipman iminakan isal kigit.

²⁸ “Anakwan oman monji unun wanga pigi pi isalni kinda unun goman monej 10 danari tan imgut unun kagit. Kanek tegikon tebai abidanek gen tebai yan iyigit, ‘Gomano agil unun panop!’

²⁹ “Pi isalni unun geni nandanek nwanben an iminek bisit tebai yan iyigit, ‘Butgo yawori tanakwan egaki don gomango gaben.’

³⁰ “Mani geni dima nandanek pi isalni abidan anki dam tebanon yipmanek gomani iminek don wanga pisak do yagit. ³¹ Anakwan pi isalni diwari

da kaŋek buri yokwi taŋba kiŋ amin taginikon yo unun agit do iyiwit.

³² “Yaŋba nandaŋek amin tagi unun da oman monji unun iyinban opban yaŋ iyigit, ‘Gak pi monji yokwi. Gak bisit tebai nayinbi goman kisisi yipman gamit. ³³ Nak da bupmi nandaŋ gamit, gak nido pi isalgo do bupmi yaŋ gin dima nandaŋ imil?’ ³⁴ Yaŋ yaŋek japmi nandaŋek obip amini yaŋ yoyigit, ‘Ji anakba tepmi nandaŋek gomano kisisi sopban don yipbo kisak.’ ”

³⁵ Tilak gen on dakon wasipmi do Yesu da sanbenek yaŋ yagit, “Yaŋgin notji da yokwi andaba yokwi yopyop but dasi nandaŋek dima ani kaŋ, Kwen Kokup Datno da yo jigi yaŋ gin an damdisak.”

19

Yesu da miŋat paŋkwinit dakon gen yagit

(Mk 10.1-12 ae Lk 16.18)

¹ Yesu gen unun yaŋ mudanek Galili miŋtim yipmanek Jodan Pakbi teri kinda Judia miŋtimon kigit. ² Kiŋakwan miŋat amin kabi madepsi da yol anan kiŋakwa Yesu da sot amin morapmi paŋmilip agit.

³ Anakwan Parisi amin diwari da Yesukon abin ankwalek yaŋ iyiwit, “Nin da gen tebanon nian tosok? Amin kinda da miŋatni galak toknikon tagi kwinitjak, bo dima?”

⁴ Yaŋba Yesu da yaŋ yagit, “Ji Pinƙop da papiakon gen kinda tosok unun dima manjin kawit? Unun yaŋ tosok,

18:34: Mt 5.25-26

18:35: Mt 6.15; Mk 11.25; Ep 4.32; Kol 3.13

19:4: WW 1.27; 5.2

‘Wasok wasogikon Pinjkop da amin wasanek minjat
ae wiliyo kisi wasagit.’

⁵ Wasanek yan yagit,

‘Wili da meni datniyo yopmanek minjatni gat
muwukbal giptim kalonji anjil.’

⁶ Gen yan tosok, do amin wam da bamori dima,
giptim kalonji amal. Ujun do Pinjkop da minjat wili
kili panmuwukgit, do amin da dima panwasekdo.”

⁷ Yan yanban Parisi amin da iyiwit, “Yan kan
ae mibili nido Moses da gen teban kinda yan
mandagit? Gen unun yan: ‘Amin kinda minjatni
kwinit do kan, minjat pankwinit papia kinda man-
dan iminek kwinitjak.’ ”

⁸ Yanba Yesu da yagit, “Moses unun but tebanji
do anek gen teban unun mandagit. Mani wasok
wasogikon minjat pankwinit dakon kosit unuden
kinda dima tagit. ⁹ Yan dayisat, amin kinda minjatni
yumabi dima anakwan kwiningek minjat kaluk pasak
kan, unun wili iyi yumabi asak.”

¹⁰ Panjetni da gen unun nandanek yan iyiwit,
“Yan kan minjat eyo dima anek egipdo.”

¹¹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Amin diwari
Pinjkop da panpuluganakwan minjat dima panek tagi
egipni. ¹² Ae amin diwari unun giptimni yokwi
da alton, ae diwari amin da yabi pabi, ae diwari
Pinjkop da Amin Kila Asak dakon pi do nandanek
egip egipni parekan, yan do anek minjat dima pan.
Gen on abidok do nandan amin unun tagi abidoni.”

*Yesu da amin monij yopba iyikon opni do yagit
(Mk 10.13-16 ae Lk 18.15-17)*

¹³ Unun bisapmon amin da minjat monjiyoni Yesu da kisitni kwenikon wutjinek bisit anjomjak do panopgwit. Panopba panjetni da dima panopni do tebai yoyiwit. ¹⁴ Yan aba Yesu da panjetni yan yoyigit, “Minjat monjiyo yopba nagon apgut. Dima kirinik yomni. Pin kop da Amin Kila Asak unun amin minjat monjiyo da tilagon ekwan unuden amin dakon.” ¹⁵ Yan yanek kisitni minjat monjiyo da kwenon wutjinek don unun kokup yipman kigit.

Monji gimonj kinda yoni morapmi da Yesu yol do yagit

(Mk 10.17-31 ae Lk 18.18-30)

¹⁶ Bisap kindakon amin kinda da Yesukon obinek yan iyigit, “Yoyindet, nak ni anpak tagi kinda nan anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

¹⁷ Yanban yan iyigit, “Gak anpak tagi do nido nayisal? Amin Kalonji gin unun tagisi. Gak Pin kop dakon gen teban guramigek egip egip dagok dagogi minikon tagi kiki.”

¹⁸ Yanban iyigit, “Gak ni gen teban do yosol?”

Yanban Yesu da iyigit,
 “Amin dima dapba kimotni,
 minjat eyo kili abi ji yumabi dima ani,
 yo kabo dima noni,
 top gen yanek amin notji yum dogin gen pikon
 dima yopni,

¹⁹ menj dat do nandaba wukwanek geni guramitni,
 ae gaga do but dasi nian galak tosol, unuden
 gin amin do but dasi galak tan yobi.”

20 Yan yanban monji gimonji da yan iyigit, “Nak unun gen teban morap guramik mudosot. Mani yo kindagat ninansi anek egip egip dagok dagogi mini abidoken?”

21 Yanban Yesu da yan iyigit, “Gak kilegisi egip do nandisal kan, kin yo morapgo yuman nanek unun dakon monej ban yoni mini amin do yobi. Yan anaki yo tagisi Kwen Kokupmon tan gamdisak. Yan anek abin nak nol.” 22 Amin unun yoni morapmi tan imgwit, do gen unun nandan buri jik tanban si kigit.

23 Kinakwan Yesu da pandetni yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, yoni morapmi amin unun Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do antidok akdaj. 24 Asisi, bit madepsi kamel unun da imal bupbup da kosit gwagagon aripmi dima pigigi asak. Mani unun yapmanek yoni morapmi amin unun Pinjkop da Amin Kila Asak unun da kagagwan aripmi dimasi pigigi asak.”

25 Yanban pandetni nandan wiripdagek yan yawit, “Yan kan namin amin da egip egip dagok dagogi mini abidosak?”

26 Yanba Yesu da pandet kabini pindagek yan yoyigit, “Amin iyi aripmi dima ani, mani Pinjkop da yo morap ak do tagi asak.”

27 Yanban Pita da Yesu gen kindagat yan iyigit, “Nin yo morap yopmanek gak nan gin gol awilgaman. Do nin yo ni ban timitnen?”

28 Yanban Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, yo aeni kalugi mudoni unun bisap madepmon Amin Dakon Monji man madep panek kila amin

madep yityit tamoni tilimi tonj unjodon yitdisak. Anjakwan ji nak nolgan amin unjun bisapmon kila amin madep tamo 12 kabi unjodon yigek Israel amin kabi 12 dakon gen kokwin kila agak pi akdan. ²⁹ Amin morap nak do nandanek yutni, notni, sami, menji, datni, minjat monjiyoni, ae jap pini yopman detni, unjun yo morapni kosiri 100 yan timik timik akdan. Yan anek egip egip dagok dagogi mini abidokdan. ³⁰ Mani amin morapmi abisok mibiltok ekwan unjun da bujon amin akdan. Anakwa amin morapmi abisok bujon ekwan unjun da mibiltok amin akdan.”

20

Wain pi dakon tilak gen

¹ Yesu da sanjenek yan yagit, “Pinjok dakon Amin Kila Agakni unjun yan. Amin kinda miktimni morapmi. Unjun amin wisa dagokdosi kin pi monji wain pinikon pi ani do timikgit. ² Gildat kalonji do monej 1 danari timitni do yoyinban but kalonj aba wain pinikon yabekban kiwit.

³ “Kinakwa timi di egi 9 kilok anjakwan pi ami kin makeron amin diwari isal ekwa pindagek ⁴ yan yoyigit, ‘Jiyo kisi wain pinokon kin pi anakwa pi ani da aripmon monej dabenj.’ Yanban nandanek wain pinikon kiwit.

⁵ “Kinakwa don gildat binap aeni makeron kin di gat timikgit. Aeni 3 kilok kin yan gin pi monji di gat timikgit. ⁶ Anek egi pilindosi kin amin diwari isal agakwa pindagek yan yoyigit, ‘Ji nido gildat daman pini mini isal ekwan?’

⁷ “Yanban gen kobogi yan iyiwit, ‘Amin kinda da nin pi dima nimik.’

“Yan yanba pi dakon ami da yan yoyigit, ‘Ji kisi kin wain pinokon pi ani.’

⁸ “Yan yoyinek egi pilin pilindo pi ami da kin pi monji dakon kila amin yan iyigit, ‘Pi monji yan panmuwugek monejni yobi. Bunonsi aben unudon da wasanek yominaki wigi mibiltok aben unudon dagosak.’

⁹ “Yan pan muwugek pi monji pilindosi aben unun do monej 1 danari yomin yomin agit. ¹⁰ Yan aban kanek pi monji mibiltok apgwit unun nin da monej madep timidaman yan nandawit. Mani dima, kisi morap monej 1 danari gin timik timik awit. ¹¹ Mibiltok aben amin unun monej 1 danari timigek pi unun dakon ami do nandaba yokwi tanban ¹² yan iyiwit, ‘Nin wisa dagokdosi abin pi anapno gildat da madepsi nandanakwan pilin tosok. Bunonsi aben unun bisap pisipmisok pi ayin, do nido monej tilak kalonji kongin nimisal?’

¹³ “Yan yanba nandanek amin tagi da pi monji kinda yan iyigit, ‘Not, nak da gak yokwi kinda dima angamit. Nak monej 1 danari gaben do gayiko gaga but kalon al. ¹⁴ Do gak monengo abidanek ki. Naga da galaktogon amin bunon aben unun gat monej tilak kalonikon damisat. ¹⁵ Unun nak dakon yo. Naga dakon galaktok yolek monejno tagi kokwinik daben. Nak amin do yo tagisi anapbo gak nido nandaba yokwi tok asal?’ ”

¹⁶ Yan yanek Yesu da wasip do yan yagit, “Yanjin bunon amin da mibiltokdan, anakwa mibiltok amin

da buñon amin akdañ.”

*Yesu kimotjak do yanban kosiri kapbi agit
(Mk 10.32-34 ae Lk 18.31-33)*

¹⁷ Yesu Jerusalem kokup papmon kinjek pandetni
12 kabi timikban iyi gin kosiron kinjek yan yoyigit,
¹⁸ “Nin abisok Jerusalem kinapno amin da Amin
Dakon Monji mukwa sogok amin dakon amin
madep kabi ae gen teban yoyindet amin unun da
kisiron yipdañ. Yan anek gen pikon yipmanek
kimotjak do yan dagok akdañ. ¹⁹ Yan dagok
anek Amin Nwakwari Kabi da kisiron yipdañ.
Yipba unun da toptopmon da man madep iminek,
baljanek tilak kindapmon anakba kimotdisak.
Kimagek gildat kapbi anakwan Pinjokop da kimoron
nan aban pidokdisak.”

*Jems gat Jon gat man madep pak do yagimal
(Mk 10.35-45)*

²⁰ Yan yanakwan Sebedi dakon monji bamot gat
meni gat Yesukon kin altanek meni da nwakben
anek Yesu da yo kindan yomjak do iyigit.

²¹ Iyiban Yesu da yan iyigit, “Nak da ninan aben
do nandisal?”

Iyiban yan yagit, “Gak kila amin madep egipbi
bisapmon on monji bamotno man madep panek
kinda da gak da amin tet do ae kindan gwanden
tet do yitjil do yan dagok anyobi do nandisat.”

²² Yanban Yesu da monji bamot yan yoyigit, “Jil
gen unun yomal dima nandan pisanek yomal. Nak
da tepni madep pakdisat unun tagi panjil?”

Yanban iyigimal, “Tagi pandeñ.”

²³ Yan̄ yan̄bal Yesu da yoyiḡit, “Ūnun asi, tepmi pakdisat ūnun pakdamal. Mani nam̄in da nak da amin tet do ae gwanden̄ tet do yitjak, ūnun nak da aripmi dima yan̄ dagoken̄. Tamo ūnun Datno da amin kili manjin̄ yopgut ūnun dakon.”

²⁴ Pan̄detni 10 kabi gen ūnun nandan̄ek amin bamot ūnun do butjap nandawit. ²⁵ Yan̄ nandan̄akwa Yesu da yoyin̄ban opba yan̄ yoyiḡit, “Ji Amin̄ N̄wak̄n̄wari Kabi dakon kila amini dakon mibili disi nandan̄. Ūnun iyi do nandaba wukwanek min̄at amin kabiyoni da geni guramik kimotni do nandan̄. ²⁶ Mani ūnun dakon an̄pak ūnun jikon dima tosak. Jikon da amin kinda amin tagi man pak do nandisak kan̄, ūnun amin oman aminji egek amin tagi man pasak. ²⁷ Amin̄ kinda jikon da mibiltok amin egip do nandisak kan̄, ūnun amin min̄at amin morap dakon oman amini egek mibiltok amin asak. ²⁸ Amin̄ Dakon Monji ūnun yan̄ gin̄ kili agit. Amin̄ da oman an̄ tyuimni do dima pigit. Iyi min̄at amin morap pan̄pulugokdo, ae iyi dakon giptimnan̄ paregek yuman̄ nan̄ yop do pigit.”

*Yesu da amin̄ dabili mini bamori pan̄milip agit
(Mk 10.46-52 ae Lk 18.35-43)*

²⁹ Yesu gat pan̄detni gat Jeriko kokup pap yipman̄ degakwa min̄at amin kabiyi madepsi da yolgwit. ³⁰ Kin̄akwa kosit ilēnon dabili mini amin bamori yikgimal. Yigakwal amin da “Yesu abisak” yan̄ yan̄ba nandan̄ek madepsi yan̄ tidan̄ek yan̄ yagimal,

“Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

³¹ Yan tidanbal amin kabi madepsi da dima yan tidonjil do yansop anyomgwit. Mani madepsi sigin yan tidanek yagimal, “Amin Tagi, Dewit Dakon Monji, bupmi nandan nim!”

³² Yan tidanbal Yesu da nandan kosiron agek yan yoyigit, “Nak ninan an daben do nandamal?”

³³ Yoyinban yan iyigimal, “Amin Tagi, nit sintok do nandamak.”

³⁴ Yanbal Yesu bupmi nandanek kisit da dabili witinban unudon gin sintanek Yesu yolgimal.

Yesu Jerusalem kinjek amin yoyin dekgit

(Kilapmi 21–25)

21

Yesu kila amin madep da tilagon Jerusalem pigigit

(Mk 11.1-11 ae Lk 19.28-40 ae Jn 12.12-19)

¹ Yesu gat pandetni gat Jerusalem kokup pap ankapmat anek Betpage kokupmon kin altawit. (Kokup unun Hen Olipmon tosok.) Altanek Yesu da pandetni bamori yabegek ² yan yoyigit, “Jil ason kokup koman unudon kin altanek unudon gin donki meni kinda napmon agakwan monji isal akban pindatdamal. Unun witdal ilik idon panopjil. ³ Amin kinda da ‘Nido yan amal’ yan dayinban kan, ‘Amin Tagi da pi kinda ak do anek yosok’ yan iyinbal unun da tepmi daban panopjil.”

4 Yanj yanjakwan kombi amin kinda da kalipsigwan gen yagit unun bami noman tagit. Gen unun yanj:

5 “Saion kokup pap amin do gen yanj yoyiki, ‘Kabit, kila amin madepgo abisak.

Buri manbi da donki da kwenon yigek abisak. Donki gimonji da kwenon yigek abisak.’”

6 Yesu da pandet bamot yoyinban geni guramigek kigimal. 7 Kin donki meni gat monji gat panabin imalni donki bamot da kwenikon yopmanjakwal Yesu pawigi unudon yigkit. 8 Yanj anjakwan amin morapmi da kosiron imalni kukwan yaliwit. Anakwa amin diwari da kin kindap kilin mandan panobin kosiron yaliwit. 9 Minat amin kabi madepsi mibiltok kiwit ae bujon yolgwit kisi da gen pap yanek yanj yawit:

“Osana! Dewit Dakon Monji anjisino!

Amin on Amin Tagi da manon abisak, unun Pin kop da gisamigakwan abisak.

Pin kop Wikwisi anjisino!”

10 Yesu unun Jerusalem kokup papmon pigakwan kokup amin kisi da buri pidanba yanj yawit, “On namin aminsi kinda?”

11 Yanba Yesu gat agipgwit minat amin kabi madep da yanj yawit, “On Yesu, unun kombi amin kinda, Nasaret kokup Galili miktimon da abisak.”

Yesu da amin telagi yutnon monej ilit pi awit unun yolgit

(Mk 11.15-19 ae Lk 19.45-48 ae Jn 2.13-22)

12 Yesu kin Telagi Yut Madep da nagalgwan pigi monej ilit pi awit amin unun yolban wanga

abigiwit. Yan anek monej kulabik awit* gat minam yuman nawit amin dakon tamo unun kisi panjobilban tagal kiwit.

¹³ Yan anek gen yan yoyigit, “Pinjop da papiakon gen yan tosok:

‘Nak dakon yut unun minjat aminyo da abin bisit anjamni do tosok.’

Mani ji da kulabik aba

‘kabo noknok dakon pasili tamo’ yombem asak.”

¹⁴ Yesu Telagi Yut Madepmon egakwan amin dabil mini ae kandapmi yokwi unudon opba panmilip agit. ¹⁵ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae gen teban yoyinet

amin da wasok tapmimi ton agit unun do japmi nandawit. Ae minjat monjiyo da Telagi Yut Madepmon yan tidanek yan yawit, “Osana! Dewit Dakon Monji ankisino!” Yan yanba ununyo kisi do japmi nandawit.

¹⁶ Yan nandanek Yesu yan iyiwit, “Gak on gen yon nandisal?”

Yan yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Gen yon unun nandisat, mani ji gen kinda tosok unun dima manjan? Gen unun yan:

‘Gak minjat monjiyo gat ae monji njakjak gat panjtagap anjaki mango yan anenokgon.’”

¹⁷ Yan yoyinek kokup pap unun yipman wanga pigeke unun pilin kaga Betani kokupmon panji pakgit.

* **21:12:** Monej kulabik yan awit: Miktimi miktimi amin da Jerusalem abin iyi dakon monejni monej kulabik awit amin do yominakwa Telagi Yut Madep dakon monej ban yoba paret awit.

21:13: Ais 56.7; Jer 7.11 **21:16:** Kap 8.2

*Yesu da yanban pik kindap kinda wagil kibidagit
(Mk 11.12-14 ae 11.20-24)*

¹⁸ Wisa daganakwan Yesu aeni kokup papmon tobil kinjek kosiron jap do agit. ¹⁹ Anek kosit ilenon pik kindap kinda akban kagit. Kanek kapmatjok da kin bami di dima pindakgit. Tami gin pindagek yan iyigit, “Gak bujon ae bami dimasi toki dosi nandisat!” Yan iyinakwan unudon gin wagilsi kibidagit. Tami kisi alek tan mudawit.

²⁰ Anakwa panjetni da pindagek tamtam yanek iyiwit, “Pik kindap nianon da tepmi kibidak?”

²¹ Yanba Yesu da gen kobogi yan yoyigit, “Nak asisi dayisat, ji but bamot dima anek nandan gadat bamisi anek egipni kan, pik kindapmon wasok at jiyo kisi yan gin tagi akdan. Ae unun gin dima, on ilen pidan tap kaga pigisak do iyini kan, yan gin akdisak. ²² Unun do ji yo morap timit do nandan unun Pinjokop nandan gadan imin kimagek bisit iyini kan, unun yo morap damdisak.”

*Yesu man madep pagit ae tapmim tan imgut unun
do iyiwit*

(Mk 11.27-33 ae Lk 20.1-8)

²³ Yesu unudon da kin Telagi Yut Madep da nalgwan pigi amin yoyin dekgit. Yoyin degakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi ae kila amin diwari Yesukon obinek yan iyiwit, “Namin da pi unun abi do yan mudan gamgut da yo unun asal? Ae namin da man madep gamgut?”

²⁴ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak gen kinda dayikdisat. Dayiko kobogi nayini kan, nakyu kisi

kobogì tagì dayìken. ²⁵ Jon telagì pakbi sogit bisapmon, Pinjkop da yabekban pi agit bo amin da yabekba agit?”

Yanban iyi gin notni yoyin yoyin anek yan yawit, “‘Pinjkop da yabekgit’ yan iyinen kan, gen kobogì yan niyikdisak, ‘Yan kan ji nido dima nandan gadan ingwit?’ ²⁶ Mani amin morapmi da Jon do kombi amin bamisi kinda yan nandan, do ‘Amin da yabekgwit’ yan iyinen kan, unun kisi tagì dima asak. Yan kan Jon dakon man bin anupbal ano minjat amin kabi madep da nindapdan.”

²⁷ Yan nandanek Yesu do gen kobogì yan iyiwit, “Nin dima nandaman.”

Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nakyo kisi namìn da pi unun aben do yan mudan namgut unun dima dayiken.”

Monji bamori dakon tilak gen

²⁸ Yesu da mukwa sogok amin tagì gat ae kila amin gat sanbenek yan yoyigit, “Amin kinda monji bamori gat egipgwit. Egek monji mibiltogì yan iyigit, ‘Monjino abisok kin wain pinokon pi aki.’

²⁹ “Iyinban yagit, ‘Pi dima aken.’ Mani don nandak nandakni kulabik anek kin pi agit.

³⁰ “Anjakwan datni da kin monji bunon nani yan gin iyinban monji da yan iyigit, ‘Dat, pi tagì aben’, mani pikon dima kigit.

³¹ “Nian nandan? Monji bamoron da jit amin da datni dakon gen guramikgit?”

Yanban yan iyiwit, “Mibiltok amin.”

Yanba Yesu da yan yoyigit, “Nak asisi yosot, takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minjat gat

da ji gwapmanjek Pinjkop da Amin Kila Asak da kagagwan mibiltan daminej kwan. ³² Jon da jikon obinej kosit kilegi dayin dolinban geni nandaba bami dima agit. Mani takis timit timit amin yokwi gat ae kosit oba minjat gat da geni nandaba bami agit. Ji unun kawit mani nandak nandakji kulabik anjek geni nandaba bami dima agit.”

*Wain pi kila amin yokwi dakon tilak gen
(Mk 12.1-12 ae Lk 20.9-19)*

³³ Yesu da sanbenej yan yoyigit, “Nak tilak gen kinda gat yoko nandabit. Amin kinda da wain pini anek nagal an unun nagalon wain sop baman til do gapma kinda wayikgit. Wayik mudanej kabo noknok pindat do yut dubak kinda aban wigigit. Yut an mudanej amin da monej pini di anek pi ami do bami di pan imni yan nandanej pi unun da kisiron yipmanek miktin dubagikon kigit. ³⁴ Kin egi don wain sop pakpak bisap kwan tanakwan pi monjini yabekban wain bami timik panopni do kiwit.

³⁵ “Kin altanba wain pi dakon kila amin da unun pi monji timigek, kinda anek ukwayityo awit, anek kinda anakba kimagakwan, kinda tip ban anakgwit. ³⁶ Yan aba pi ami da aeni pi monjini mibiltok yabekgit unun dakon tilak yapmanek morapmi yabekgit. Yabekban kwa pi kila amin da mibiltok awit unuden gin yokwi anyomgwit. ³⁷ Bunonsi iyi dakon monji nan yabek yan yagit, ‘Monjino kwan kila amin da unun do nandaba wukwan imdan.’

38 “Mani kila amin da monji kanek notni yoyin yoyin anek yan yawit, ‘Amin on da egi don datni dakon yo morap timitdisak, do anaton kimagakwan wain pini nin do anawatneŋ.’”³⁹ Yan yanek monji unun abidan ilik pigaga da wanga anan abigi anakba kimakgit.

40 “Ji nian nandan? Don pi ami da abin pi kila amin nian anyomjak?”

41 Yanban yan iyiwit, “Pi ami da abin unun amin yokwi kobogi yo yokwisi anyomdisak. Anek wain pi unun amin nwanwari da kisiron yipban unun da wain sop pakpak bisapmon bami tagi pan imni.”

42 Yanba Yesu da yoyigit, “Ji Pin kop da papiakon gen toso unun dima manjin nandawit? Gen unun yan:

‘Yut agak amin da gwak yokwi yan yanek maba kigit.

Mani Amin Tagi da unun gwak yut kodigikon tip kinda nan tidagit da gwak teban akdak.

Yo unun Amin Tagi da iyi aban nin da kono yo masi masimisi asak.’

43 Unun do nak yan dayisat, Pin kop da iyi Amin Kila Asak jikon toso unun ji da kisiron nan gwayen amin kabi kinda bami tagi panalon agagi unun da kisiron yipdisak. 44 Amin morap gwak kwenon da man dapba bisal kidan, ae gwak da amin morap da kwenon mosak unun wagil bisal ki mudokdan.”

45 Yesu da tilak gen bamot unun yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat da nin do yosok yan nandawit. 46 Yan nandanek Yesu abidokdosi nandawit, mani minat

amin kabi madepsi unun da Yesu do kombi amin kinda yan nandawit, do abidok do si pasalgwit.

22

Minjat panjek jap noknok abi dakon tilak gen

(Lk 14.16-24)

¹ Yesu da tilak gen kinda gat yanjek amin yan yoyigit, ² “Pin kop dakon Amin Kila Agakni unun dakon tilak kinda unun yan. Kila amin madep kinda monji do minjat panjek sonok madepsi agit. ³ Kili jap noknok bisap kwan tanakwan kalip yan yomgut amin yoyinba opni do pi monjini yabekban kiwit. Mani kin yoyinba op do dima galak tawit.

⁴ “Yan aba pi monji di gat aeni yabekgit. Yabek yan yoyigit, ‘Ji kin mibiltok but piso yoyinbi amin unun yan yoyini: Nandani, nak bapalo gat ae bulmakau binap amin nelagi ton si kili dapman mandan son yopmat. Jap morap kili son panoman an yopmat. Do ji opba monjino do minjat pagim unun dakon sonok anen.’

⁵ “Pi monjini unun gen anan unun amin kabikon ankiwit, mani geni nandak do kuragi nandanek iyi da galak togon kin kin awit. Kinda unun pigagani kigit, ae kinda monej ilit pinikon kigit. ⁶ Yan anakwa amin diwari da pi monji timigek yo yokwi an yominjek dapba kimakgwit. ⁷ Yan aba kila amin madep unun japmisi nandanek emat amini yabekban kin pi monjini dagwit amin unun kisisi dapba mini awit. Anek kokupni sowit.

⁸ “Anakwa kila amin madep da pi monjini yan yoyigit, ‘Minjat pakpak dakon jap kili pan noman

abi, mani si yan yomgum amin unun amin yokwi, do nak dakon jap dima noni. ⁹ Yan do, ji kin kosit papmon agek amin pindak yoyinba apba jap pakbiyo aneñ.’ ¹⁰ Yan yoyinban pi monjini kosit papmon kin amin anpakni tagi ae anpakni yokwi kisi pindak yoyinba opba jap noknok yut madep unun yikba tugagit.

¹¹ “Yigakwa kila amin madep da amin oben unun pindat do yutnon wigigit. Wigi kanban amin kinda minjat panek jap noknok an bisapmon imal tagisi pan unuden kinda dima pagit kagit. ¹² Kanek yan iyigit, ‘Not, gak nidosi minjat pakpak bisap madep dakon imal tagisi dima panek idon wil?’ Yan iyinban amin unun geni mini yikgit. ¹³ Geni mini yigakwan amin madep da pi monjini yan yoyigit, ‘Ji on amin abidanek kisit kandapmiyo waman wanga abigi maba pilin tukgwan pigisak. Unudon kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdisak.’ ”

¹⁴ Yesu unun tilak gen yoyin mudanek yan yagit, “Amin yan yobi unun da morapmisi asak, mani yutnon amin tagi gat yitni do kokwinikbi unun da tagapmi.”

Rom dakon kila amin madep Sisa do takis im do bo dima?

(Mk 12.13-17 ae Lk 20.20-26)

¹⁵ Parisi amin diwari da kin Yesu sun kinda yanban nandanek gen pikon yipnen yan do gen pankosit awit. ¹⁶ Anek iyi dakon panetni gat ae Erot da kabikon amin diwari gat yabekba kin Yesu yan iyiwit, “Yoyindet, gak gen bami yogok amin kinda yan nandanek. Gak amin do dima pasoldol.

Amin mani ton ae mani mini unun kisi Pin kop dakon anpak yoyin dek mudosol. ¹⁷ Gak nian nandisal? Sisa do takis imno tagi asak?”

¹⁸ Yan yanba Yesu da nianon da nak abin nep do nandan kokwin an unun pindak mudanek yan yoyigit, “Jamba but amin ji nak nido an kewalga?”

¹⁹ Monej tabili kind a takis do yipman gan kind a anobin naba koko.” Yan yanban monej tabili kind a anobin iba ²⁰ yan yoyigit, “On wup gat ae man mandabi gat unun nam in dakon?”

²¹ Yanban yan iyiwit, “Sisa dakon.”

Yan yanba Yesu da yan yoyigit, “Yo Sisa dakon unun Sisa iyi do imdo, ae yo Pin kop dakon unun Pin kop iyi do imdo.”

²² Yesu da gen unun yanban nandaba n wakarwarisi aban yipman kiwit.

*Amin kimoron da pidoni do Yesu iyiwit
(Mk 12.18-27 ae Lk 20.27-40)*

²³ Unun gildaron gin Sadyusi amin diwari da Yesukon apgwit. (Sadyusi amin kabi amin kimakbi dima pidon yan nandan.) Abinek yan iyiwit, ²⁴ “Yoyindet, Moses da gen kind a yan mandagit, ‘Amin kind a monji mini da kimagakwan minatni isal egipjak kan, padige da panakwan yawi diwatni dima pasilni yan do monji panalasa.’ ²⁵ Nin da bikbigon peni padigeyo 7 kabi egipgwit. Mibiltok nani unun minat panek monji mini egek kimakban padige da kwabatni pagit. ²⁶ Panek ununyo kisi monji mini egek kimakgit. Ae unun da bunon nani kisi yan gin agit. Yan anakwa

amin 7 kabi unun kisi kimak mudawit. ²⁷ Kimak mudanakwa minjat unun don kimakgit. ²⁸ Wili 7 kabi kisi da pawit, do amin da kimoron da pidoni bisap madepmon namin dakon minjatni asak?”

²⁹ Yanba Yesu da yan yoyigit, “Ji Pin kop da pa-piakon gen tosoƙ unun dima nandan. Ae Pin kop dakon tapmimni unun kisi dima kan nandan yo anek ji gen gulusun yon. ³⁰ Pidot pidot bisap madepmon minjat wiliyo agak dima tokdisak. Anelo Kwen Kokup isal ekwan unun da tilagon egipdan. ³¹ Ji kimoron da pidot pidot dakon mibili pakyan si dima nandaba pisosok. Pin kop da unun do kili dayigit. Ji dima manjin nandan, ma? Yan yagit:

³² ‘Nak Abraham, Aisak, ae Jekop dakon Pin kopni.’ Pin kop unun amin kimakbi dakon Pin kop dima, amin egip egipmi ton unun dakon Pin kop.”

³³ Yesu da gen unun yanban nandaneƙ minjat amin kabi madepsi da yoyin det unun agit do tam-tam yawit.

*Ni gen teban da gen teban diwari yapman dak?
(Mk 12.28-31 ae Lk 10.25-28)*

³⁴ Sadyusi amin da Yesu anƙewal do iyinba gen tagisi yanakwan kobogi iyik do dima nandawit. Parisi amin da unun nandaneƙ Yesukon opgwit.

³⁵ Obin gen teban dakon mibili nandak nandak amini kindu da Yesu anƙewaleƙ yan iyigit, ³⁶ “Yoyin det, ni gen teban da gen teban morap kisi yapman mudosok?”

³⁷ Yanban Yesu da yan iyigit,

“Ji Amin Tagi Pinjopji unjun but gat ae nandak nandak gat kisisi paregek but dasi galak tan iminek egipni.

³⁸ Gen teban on da gen teban diwari yapmanj mudosok. ³⁹ Ae unjun da bujon nani mibiltok yosok unjun yombem gin. Unjun yanj yosok: Gaga do but dasi nianj galak tosol, unjudej gin amin do but dasi galak tanj yobi. ⁴⁰ On gen teban bamot da gen teban diwari gat ae kombi amin dakon gen morap kisi timikgamal.”

*Yesu da iyi dakon mibili do panjkewalgit
(Mk 12.35-37 ae Lk 20.41-44)*

⁴¹ Parisi amin sigin egakwa Yesu da yanj yoyigit,
⁴² “Ji Kristo do namin dakon monji yanj nandanj?”
Yanban yanj iyiwit, “Dewit dakon monji.”

⁴³ Yanj yanba Yesu da yoyigit, “Yanj kanj nido Telagi Wup da Dewit anpuluganakwan Kristo do ‘Amin Tagi’ yanj iyigit? Dewit unjun yanj yagit:

⁴⁴ ‘Pinjop da nak dakon Amin Tagi yanj iyigit,
“Gak abinj nak da aminsi tet do yikbi don uwalgo kandap gibanjogwan yopbo gengo guramitni.”’

⁴⁵ Dewit da Kristo Amin Tagino yanj iyigit. Unjun do nianjon da Kristo unjun Dewit dakon Amin Tagini ae monji kisi egisak?”

⁴⁶ Yanj yanjakwan amin kinda da gen kobogi kinda dima iyiwit. Ae unjun bisapmon gin wasanjek Yesu gen iyik do pasalgwit.

23

Parisi amin ae gen teban yoyiñdet amin da anpak yokwisi an

(Mk 12.38-39 ae Lk 11.43 ae 11.46 ae 20.45-46)

¹ Yesu da miñat amin kabi madepsi gat iyi dakon pañdet kabini gat yañ yoyiñ, ² “Gen teban yoyiñdet amin gat ae Parisi amin gat da kalip Moses da man madepni gat yigek gen teban yoyiñ dekgit unuden gın dayiñ dekgan. ³ Yanđo, gen morap dayiñ dekgan unun kisi guramik mudoni. Mani gen dayan unun iyi dima guramıkan, do anpak an unun dima yolni. ⁴ Unun da gen teban mibili mibili jigisi guramitni do dayan, mani iyi pañpuluganba guramitni do kisitjok kinda dimasi yipmanan.

⁵ “Yo morap an unun amin da pındatni yan do an. Piñkop dakon gen sop simıl simıl kinam madepsi inamikon wamanan, ae imalnıkon nap tilimi ton dubagisi unun ban pan. ⁶ Jap noknok tamokon ae muwut muwut yutnıkon amin mani ton da yıkan tamokon yit do galak ton. ⁷ Anek amin da maket tamokon ‘Yoyiñdet, gildat tagi’ yan yoyini yan do galak ton.

⁸ “Ji dakon Yoyiñdetji kaloni kinda dagin egısak, do amin da ji gawak damınek ‘Yoyiñdet’ yan dima dayini. Ji kisi morap not dagin ekwan. ⁹ Datji kaloni unun Kwen Kokup egısak, do miktım amin kinda do dat yan dima iyini. ¹⁰ Ae ji dakon Madepsi kaloni unun Kristo, do amin kinda do gawak

iminek madepno yan dima iyini. ¹¹ Ji da binapmon mibiltok aminji ekwan unun oman aminji egi damni. ¹² Amin kinda iyɪ do nandaban wigisak amin unun mani mini da egipdisak, anɔkwɔn amin kinda iyɪ do nandaban pisak amin unun mani ton da egipdisak.”

Yesu da gen teban yoyɪndet amin gat Parisi amin gat nawa gen yoyɪgit

(Mk 12.40 ae Lk 11.39-52 ae 20.47)

¹³⁻¹⁴ Yesu da sanɔbenek yan yoyɪgit, “Gen teban yoyɪndet amin ae Parisi amin, ji jamba but aminsi. Awa! Pinɔkop da Amin Kila Asak da kagagwan pigik do an amin ji da kosit sopman yoman. Yan anek disiyɔ kisi ununɔkwɔn dima pikwan.

¹⁵ “Gen teban yoyɪndet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kalonɔ kinda da paɔdetji dagosak do pi teban anek tap kwenon da miktimi miktimi akwan. Ji Tipdom do amin an, do amin kinda abidoni kan, iyin dekba unun amin yan gin Tipdom do amin akdisak. Ae unun gin dima, ji da anɔpak yokwi an unun si yapmanek unun amin anɔpak yokwisi asak.

¹⁶ “Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwan. Awa! Ji yan yon: ‘Amin kinda da Pinɔkop dakon Telagi Yut Madep do yanek geni yan anteban anek ae don tagi kirinɔtjak. Mani amin kinda da telagi yut dakon gol do yanek geni yan anteban asak kan, tagi dima kirinɔtjak.’ ¹⁷ Ji nandan kokwinji mini, dabilji mini. Yo ni da Pinɔkop da dabilon yo madep asak? Gol yutɔkwɔn ton unun bo ae Telagi Yut

23:11: Mt 20.26; Mk 9.35; Lk 22.26
Lk 14.11; 18.14

23:12: Jop 22.29; YT 29.23;

23:16: Mt 15.14

Madep? Nandani, gol telagi yutgwan tonj do telagi yut da aban telagi asak.

¹⁸ “Ae kinda yonj unun yan: ‘Amin kinda da alta do yanek geni yan anteban asak kan, tagi kirinjajak. Mani amin kinda da altakon paret tonj do geni yan anteban asak kan, tagi dima kirinjajak.’ ¹⁹ Ji dabilji mini. Yo ni da Pinjkop da dabilon yo madep asak? Paret altakon tonj unun bo ae alta? Nandani, paret altakon tonj do alta da aban telagi asak. ²⁰ Yanjo, amin kinda alta do yanek geni yan anteban asak kan, alta gat ae yo morap altakon tonj unun kisi do yanek geni yan anteban asak. ²¹ Ae amin kinda Pinjkop dakon telagi yut do yanek geni yan anteban asak kan, telagi yut gat ae Pinjkop yutnikon egisak unun gat kisi do yanek geni yan anteban asak. ²² Ae amin kinda Kwen Kokup do yanek geni yan anteban asak kan, Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamo gat ae Pinjkop iyi tamonikon yikdak unun gat kisi do geni yan anteban asak.

²³ “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji jap tam galagisi pi kagasi tonj unun panj kabi 10 kabi kokwinigek unudon banj kabi kindananj Pinjkop do paret tagi anj. Mani gen tebanon gen madep madep tonj unun yapmanj mudonj. Aminon gen kokwin kilegi ani do yosok, ae amin bupmi nandanj yomni do yosok, ae nandanj gadat dakon bami anpak jikon noman tosak do yosok. Ji unun dima anj. Gen tebanon gen madep madep tonj unun guramik mudanek paret do yosok unun kisi guramitni kanj unun tagisi. ²⁴ Kosit yolik amin, ji dabilji mini da ekwanj. Ji

dakon tilak unun yan. Amin da pakbi nok do anek yo monin pakbikon ton unun pindak maba kinakwa pakbi non, mani kamel madep dima noknogi unun dima kanek kalon galaukba pigisak.

²⁵ “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kap idapyo dakon manji sugon, mani burigwan da kabo ae sukwap nandak nandakyo tugawit da ton. ²⁶ Parisi dabili mini amin, ji mibiltok kap dakon buri ikdigoni kan, manji iyi tagi kilek tosak.

²⁷ “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji amin kimakba yopmanjan tip kinam yombem. Kwen da kwak sonbi do kwakwagi tagisi asak. Mani mikgwan amin kidat gat ae yo garagi tigi morapmi ton. ²⁸ Jiyo kisi yan gin ekwan. Amin da dandaba ji amin kilegisi ekwan yan nandan, mani butjikon ji jamba but aminsi ae gen teban yapyap aminsi ekwan.

²⁹ “Gen teban yoyindet amin ae Parisi amin ji jamba but aminsi. Awa! Ji kombi amin ae amin kilegi kalipsi egi kimakba yopgwit tamo panlim an. ³⁰ Anek yan yon, ‘Nin kalipsi babaknin da bisapmon egipguman tam, nin panpuluganek kombi amin dima dapnom.’ ³¹ Gen yan yanakwa ji kombi amin dapdap dakon babakni yansi nandan damaman. ³² Do ji kin babakji da wasanek anpak yokwi awit unun an mudoni. ³³ Ji tunon amin emari ton dakon gwakni kabi. Pinjkop da ji yan dagan depban Tipdom do amin anakwa nam in da pulugan depjak?

34 “Do yaŋ dayisat, nak da kombi amin ae nandak nandak amin ae yoyiŋdet amin yabekgo jikon apdaŋ. Apba ji da uŋun amin diwari yolba pasal kokupmi kokupmi kikdaŋ. Aŋakwa diwari timigek dapba kimotdaŋ, ae diwari tilak kindapmon dapdaŋ, ae diwari muwut muwut yutjikon nap kirinbaŋ baljokdaŋ. 35 Yaŋ do aŋek on miktimon amin kilegi morap dapba kimakgwit uŋun dakon kobogi ji da timitdaŋ. Wasok wasok do amin kilegi Abel aŋagek ae amin kilegi morapmi kisi dapgwit. Egi wigi wasip do ji da Berekia dakon monji Sekaraia Telagi Yut Madep ae altayo da binapmon aŋakba kimakgit. Uŋun dakon kobogi yo jigisi ji da timitdaŋ. 36 Nak asisi dayisat, abisok amin ekwaŋ ji da uŋun dakon kobogi yo jigisi timitdaŋ.

*Yesu Jerusalem do bupmisi nandagit
(Lk 13.34-35 ae 19.41-44)*

37 “O Jerusalem, Jerusalem amin, ji kombi amin dapba kimokgoŋ. Amin Pinƙop da yabekban jikon aban uŋun ji da tipbaŋ dapba kimokgoŋ. Pup meni da monjini paŋmuwuk pirigwan yopmaŋdak, uŋun da tilak nak da bisap morapmi ji paŋmuwut do nandagim, mani ji da kurak taŋ namgwit. 38 Nak asisi dayisat, kokup yomasiyo yokwi taŋek yumsi tokdisak. 39 Ji nak dima nandaŋek egi wigi ni bisapmon nak do
‘Amin on Amin Tagi da manon abisak, uŋun Pinƙop
da gisamigakwan abisak’
yaŋ nak do yoni uŋun bisapmon nandakdaŋ.”

23:35: WW 4.8; 2KAG 24.20-21

23:38: 1KA 9.7-8; Jer 22.5

23:39: Kap 118.26

24

*Yesu da Telagi Yut Madep tuwilni do yagit
(Mk 13.1-2 ae Lk 21.5-6)*

¹ Yesu Telagi Yut Madep dakon nagal yipmanek wanga kinakwan panɗetni da Yesukon kinɛk Telagi Yut Madep dakon yut madep madep pindatjak do yoliwit. ² Yolinba Yesu da yaɗ yoyigit, “On yut madep madep pindakgaɗ unun dakon tip notni da kwenon dima taɗ taɗ akdaɗ. Tuwilba kisisi maɗ mudokdaɗ.”

*Yesu da yo jigi morapmi altoni do yagit
(Mk 13.3-13 ae Lk 21.7-19)*

³ Yesu flɛɗ Olipmon yigakwan panɗetni da iyi gin kin yaɗ iyiwit, “Gen unun niyiɗ unun ni bisapmon altokdaɗ? Ninaɗ kaɗek gak aego tobiɗ abinɗaki on miɗtim dakon bisap mudokɗisak yaɗ nandanɗ?”

⁴ Yaɗ yaɗba Yesu da yoyigit, “Amin da panɗkewalni do kaɗ kimotni. ⁵ Amin morapmi da abinɗ nak dakon man yaɗek yaɗ yokdaɗ, ‘Nak naga Kristo.’ Yaɗ yaɗek amin morapmi panɗkewaldaɗ. ⁶ Unun bisapmon emat wuwik gat ae dubagikon emat aɗ unun dakon gen bin apba nandaɗek butji dima pasolni. Unun yo morap altokdaɗ, mani miɗtim da mudosak bisap madep kili unun noman tosok yaɗ dima nandani. ⁷ Miɗtim kinɗa dakon amin da pidaɗba miɗtim kinɗa dakon amin gat emat wamdaɗ. Ae kila amin madep kinɗa dakon amin da pidaɗba kila amin madep kinɗa dakon amin gat emat wamdaɗ. Anakwa miɗtim diwarikon wudip akdaɗ. Ae amin da jap do madepsi anɛk diwari

da kimotdañ. ⁸ Miñat monji kwapmi toñ da monji altok do anjakwa wasañek tepmi pañ, yañ gin unun yo morap altañakwa bisap madep kwan tosoq yañ nandani.

⁹ “Unun bisapmon amin da ji timigek tepmi daminek dikba kimotdañ. Ae ji nak nolgañ do anek amin kisi morap da ji do butjap nandañ damdañ. ¹⁰ Unun bisapmon amin morapmi nak nandañ gadañ namañ unun nandañ gadatni yopba witdal kinakwa notni do nandaba yokwi tok anek uwal da kisiron yopmañ yopmañ akdañ. ¹¹ Anjakwa kombi amin toptopmi morapmi da altañek amin morapmi pañkewalba nandañ yominek yoldañ. ¹² Anjakwa anpak yokwi da madepsi ireñ tañ an an kikdisak. Yañ anjakwa amin morapmi da not do but dasi galak tañ yomyom anpak yipba witdal kikdisak. ¹³ Mani amin morap tebaisi sigin agakwa wigi mibi bisapmon wigisak unun Pinkop da pulugañ yopdisak. ¹⁴ Amin da miktimi miktimi miñat aminyo ekwan unun Pinkop da Amin Kila Asak dakon Gen Bin Tagisi yoyiñ mudañakwa bisap madep unun apdisak.”

Yo yokwisi kinda da altokdisak

(Mk 13.14-23 ae Lk 21.20-24)

¹⁵ Yesu da sanbeñek yañ yagit, “Yo wagil yokwisi kinda don Telagi Yut Madepmon akban kokdañ. Kombi amin Daniel da unun do kili yagit.” (On gen manjisak amin unun da pakyañsi nandisak.)

¹⁶ “Unun bisapmon amin Judia miktimon egipni unun pasal kabapgan tepmisi wigini. ¹⁷ Amin

24:9: Mt 10.22 **24:11:** Mt 24.5,24; 1Jn 4.1 **24:13:** Mt 10.22

24:14: Mt 28.19 **24:15:** Dan 9.27; 11.31; 12.11 **24:17:** Lk

kinda yut kwenon egipjak kaŋ, yo kabini timit do yutgwan pigik do nandak nandak dimasi asak. ¹⁸ Ae amin kinda pigaga egipjak kaŋ, yutnon ilikba pigikni kiŋ abidok do nandak nandak dimasi asak. ¹⁹ Uŋun bisapmon miŋat monji kwapni toŋ, ae miŋat monji mum noŋ uŋun bupmisi. ²⁰ Ji da Piŋkop bisit iyinba nandanakwan yo uŋun ais bisapmon bo Sabat bisapmon dima noman toni. ²¹ Uŋun bisapmon yo jigisi altokdaŋ. Piŋkop da mibilikon yo morap wasagiron da egi abisok ekwamanon yo jigisi uŋuden kinda dima altagit, ae buŋon dima altokdisak. ²² Amin Tagi da uŋun bisap dima anpisip asak tam miŋat amin morap kisi kimak mudonom. Mani miŋat amin kabi iyi do kili manjigit uŋun do bupmi nandanek bisap anpisip asak.

²³ “Uŋun bisapmon amin kinda da ‘Kristo oni!’ bo ‘Asoni!’ yaŋ yaŋban kaŋ, top yosok yaŋ nandani. ²⁴ Amin diwari da abiŋ ‘Nak Kristo’ yaŋ top yokdaŋ. Ae diwari da ‘Nak kombi amin kinda’ yaŋ top yokdaŋ. Yaŋ yaŋek wasok tapmimi toŋ mibili mibili akdaŋ. Anek miŋat amin kabi Piŋkop da iyi do kili manjikbi uŋun paŋkewal do pini madep akdaŋ. Mani aripmi dima paŋkewaldaŋ.

²⁵ “Nandani, yo jigisi morap uŋun dima al-tanakwa mibiltok dayisat. ²⁶⁻²⁷ Mal da gildat wisak tetgin da tenŋenŋ kiŋ gildat pigisak tetgin noman tanban komaŋ, uŋun da tilak Amin Dakon Monji uŋun apban amin kisi da kokdaŋ. Do amin kinda da ‘Kristo uŋun miktim kibiri amin da aripmi dima

egipmi timon egisak!’ yan dayinban kan, unudon dima kini. Bo amin kinda da ‘Kristo yut unudon pasilek egisak!’ yan dayinban kan, top yosok yan nandani. ²⁸ Yo kimakbi da ton singin unudon abin muwukgan.”

Don Amin Dakon Monji apdisak

(Mk 13.24-27 ae Lk 21.25-28)

²⁹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo jigi dakon bisap mudanakwan,
 ‘Gildat dabil pilin tuk akdisak,
 ae kanek dima tenjenokdisak.
 Ae gik kundu yipmanek mokdan.
 Anakwa kwen kundukon yo tebai ton unun da kwakwalitdan.’

³⁰ Unun bisapmon Amin Dakon Monji dakon tilak kundukon altanban kanek miktimi miktimi amin kisi morap da kunam tatdan. Kanakwa Amin Dakon Monji tapmimni gat ae tilim madepni gat gikwemon da apban kokdan. ³¹ Kwen madepsi da yanakwan anelo kabini yabekban kin amin iyi do manjikbi kabi miktimi miktimi ekwan unun panmuwutdan.”

Pik kindap kanek butji pisosak

(Mk 13.28-31 ae Lk 21.29-33)

³² Yesu da sanbenek yan yagit, “Ji pik kindap kanek butji pisosak. Kilihi pakbini ton ae tami kaluk yopmandak, unun bisapmon gildat bisap kwan tosok yan nandan. ³³ Unuden gin yo morap

24:28: Lk 17.37 **24:29:** Ais 13.10; 34.4; Esi 32.7; Jol 2.10,31; 2Pi 3.10; PA 6.12-13 **24:30:** Dan 7.13; Sek 12.10; PA 1.7 **24:31:** 1Ko 15.52; 1Tes 4.16

dayit unun da altanakwa miktim da mudosak bisap madep kili ununjok kwan tosoƙ yan nandani.

³⁴ “Nak asisi dayisat, unun bisapmon egipni amin dima kimagakwa yo morap unun kisi altan mudokdan. ³⁵ Kundu gat miktim gat pasildamal, mani nak dakon gen unun dimasi pasildisak.”

Yo morap altokdisak unun dakon bisap Pinƙop Dat dagin nandisak

(Mk 13.32-37 ae Lk 17.26-30 ae 17.34-36)

³⁶ Yesu da sanbenek yan yagit, “Yo morap al-tosak unun dakon bisap unun amin kinda da dima nandisak. Kwen Kokup aneloyo dima nandan, ae Monjiyo kisi dima nandisak. Dat da iyi gin nandisak. ³⁷ Noa da bisapmon amin egipgwit unudeƙ gin Amin Dakon Monji apjak bisapmon yan gin egipdan. ³⁸ Kulup madep dima altanakwan jap pakbiyo anek minat pakpak awit. Yan anek egakwa Noa tap wakangon wigigit. ³⁹ Wigakwan yo jigi altan nimdan unun dima nandawit. Butni dima pisanakwa kulup madep da altanek wutjinban pasilgwit. Amin yan gin egakwa Amin Dakon Monji apdisak. ⁴⁰ Amin bamori pigaga egakwal Pinƙop da kinda yapmanek kinda abidokdisak. ⁴¹ Minat bamori da plaua wasanek yigakwal kinda yapmanek kinda abidokdisak.

⁴² “Yanƙo, kan kimotni. Amin Tagisi ni gildaron apdisak unun ji dima nandan. ⁴³ Nandan pisoni. Yut kinda dakon ami kalbi kabo noknok ni bisapmon apdisak yan nandagit tam, kila anakwan

24:34: Mt 16.28 **24:35:** Mt 5.18 **24:36:** Ya 1.7; 1Tes 5.1-2

24:37: WW 6.5-8 **24:39:** WW 7.21-23 **24:42:** Mt 25.13

24:43: Lk 12.39-40; PA 16.15

yutni aripmi dima tuwilban. ⁴⁴ Dima apdisak yan nandanek egakwa Amin Dakon Monji unjudon apdisak. Yan do, ji tagap tanek egipni.”

Oman monji tagi ae yokwi dakon tilak gen
(Lk 12.42-46)

⁴⁵ Yesu da sanbenek yan yagit, “Oman monji kinda nandan kokwini tagisi ae pi agakni tagisi, unjuden oman monji amin tagini da oman monjini diwari kilani asak do manjisak. Yan aban jap yomyom bisapmon japni yomij yomij asak. ⁴⁶ Oman monji unjun amin tagini da tobil abij kanban pini tagisi asak kan tagisi. ⁴⁷ Nak asisi dayisat, amin tagini da unjun oman monji iyinban yo morapni kila akdisak. ⁴⁸ Mani oman monji kinda pi yokwi asak unjun burikon da yan nandisak, ‘Amin tagino unjun tepmi dima apdisak.’ ⁴⁹ Yan nandanek oman monji notni dapmanek pakbi teban nanek but upbal an amin gat muwugek jap pakbiyo an. ⁵⁰ Yan anek dima apdisak yan nandanakwan amin tagini da but pisogi mini apdisak. ⁵¹ Abijek unjun oman monji tepmi pi imijek yipban jamba but amin gat kunam tagek iyon iyon yan tidanek egipdan.”

25

Mijatjok 10 kabi dakon tilak gen

¹ Yesu da sanbenek yan yagit, “Unjun bisap madepmon Pinjok dakon Amin Kila Agakni dakon tilak kinda unjun yan. Amin kinda mijat pak do agit. Anakwan mijat unjun pakdisak dakon notni mijatjok 10 kabi da lamni timigek kosiron kin wili

uḡun kaḡ abidaḡ aḡop do kiwit. ² Miḡatjok 5 kabi uḡun nandaḡ kokwini tagi diḡa, ae 5 kabi uḡun nandaḡ kokwini tagisi. ³ Miḡatjok nandaḡ kokwini tagi diḡa uḡun lamni timiḡek lam kolek do pakbi di gat diḡa paḡkiwit. ⁴ Mani miḡatjok nandaḡ kokwini tagisi uḡun lamni timiḡek lam kolek do pakbi di gat kisi timiḡek kiwit. ⁵ Kiḡ jomjom aḡ egakwa amin uḡun tepmi diḡa abiḡakwan dipmini wiḡba dipmin pak mudawit.

⁶ “Pak mudawaḡka kalbi binap aban amin kiḡda yaḡ tiḡaḡek yaḡ yaḡit, ‘Amin miḡat pak do asak kili uḡun abisaḡ! Opba kiḡ abidono!’

⁷ “Yaḡ yaḡban miḡatjok kisi piḡdaḡ lamni paḡkosit ⁸ aḡakwa miḡatjok nandaḡ kokwini tagi diḡa uḡun da miḡatjok nandaḡ kokwini tagisi yaḡ yoyiḡwit, ‘Nin do pakbi diḡwatji nimgut, lamnin kiḡmotdaḡ.’

⁹ “Yaḡba nandaḡ kokwini tagisi da yaḡ yoyiḡwit, ‘Pakbi on nin kisi da ariḡpmon diḡa toḡ. Ji kiḡ yumaḡ nok yutnon pakbi yumni.’

¹⁰ “Kiḡakwa amin miḡat pak do aḡit uḡun aḡgut. Apban miḡat tagap taḡek eḡiḡḡwit uḡun gat soḡnok ak do yutnon wiḡakwa yoma sopḡwit.

¹¹ “Buḡon don miḡat kabi pakbi do kiwit uḡun abiḡ yawit, ‘Amin tagi, amin tagi, abiḡ yoma wiḡdal nim!’

¹² “Mani amin tagi da gen kobogi yaḡ yoyiḡit, ‘Nak asisi dayisaḡ, nak diḡmasi nandaḡ damisaḡ.’”

¹³ Yesu da tilak gen uḡun yaḡ mudawaḡek yaḡ yoyiḡit, “Amin Tagisi altaḡ damjak uḡun dakon biḡap ji diḡa nandaḡ, do tagap taḡek eḡiḡni.”

*Pi monji moneŋ timikgwit dakon tilak gen
(Lk 19.11-27)*

¹⁴ Yesu da sanbenek yaŋ yaŋgit, “Pinƙop da Amin Kila Asak uŋun do tilak kinda ako mibili nandani. Amin kinda kokup dubagi kindakon kik do aŋek pi monjini yaŋ yoban opba yo kabini kila ani do yoyigit. ¹⁵ Pi monji kalon kalon dakon pi agakni da aripmon moneŋni kila ani do yomgut. Kinda do moneŋ 25 tausen danari, ae kinda do 10 tausen danari, ae kinda do 5 tausen danari yaŋ yomiŋ mudajeŋ kigit. ¹⁶ Kɪŋakwan uŋudon gin 25 tausen danari timikgit amin uŋun yomiŋ gwayek aŋakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit. ¹⁷ Ae 10 tausen danari timikgit amin uŋunyo yaŋ gin aŋakwan 10 tausen danari kinda gat noman tagit. ¹⁸ Mani 5 tausen danari timikgit amin uŋun kiŋ gapma wayigeŋ amin tagini dakon moneŋni gapmakon yopban isal tawit.

¹⁹ “Amin tagini bisap dubagi egeŋ aeni tobil apgut. Abiŋ moneŋni yomgut uŋun dakon pini niaŋ awit uŋun dakon mibili nandak do yoyigit. ²⁰ Yoyiŋban 25 tausen danari timikgit amin uŋun da yomiŋ gwayek aŋakwan 25 tausen danari kinda gat noman tagit uŋun yoliŋek yaŋ iyigit, ‘Amin tagi, gak da 25 tausen danari kila akeŋ do namgul uŋun pini ako 25 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

²¹ “Yaŋ iyinban amin tagi da yaŋ yaŋgit, ‘Gak pi monjino gen guramiŋ tagisi agil. Aŋek pigo dakon kila tagisi agil. Yo moniŋisok gabo kila tagisi agil do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

²² “Ae 10 tausen danari timikgit amin unun da abin yan iyigit, ‘Amin tagi, gak da 10 tausen danari kila aken do namgul unun pini ako 10 tausen danari kinda gat oni noman tak.’

²³ “Yan iyinban amin tagi da yan yagit, ‘Gak pi monjino gen guramit tagisi agil. Anek pigo dakon kila tagisi agil. Yo moninisok gabo kila tagisi agil, do yo madep gabo kila tagi aki. Gak apbi kisik kisik ando.’

²⁴ “Ae 5 tausen danari timikgit amin unun da abin yan iyigit, ‘Amin tagi, gak dakon mibilgo nandisat, gak bupmigo mini. Amin njwakjwari da pi anakwa jap bami gak da pasal, ae miktimon jap yet tintinon dakon bami gaga do pasal. ²⁵ Yan asal, do pasalek monenjo 5 tausen danari namgul unun anki miktim kagagwan yipbo tagit. Monenjo unun oni.’

²⁶ “Yanban amin tagini da gen kobogi yan iyigit, ‘Gak oman monji yokwi, pi ak do kurak tosol. Nak dakon mibilno kili nandagil. Nak amin da pigaga jap bami pasat, ae amin da jap yet tintinon dakon bami naga do pasat. ²⁷ Yan nandagil, do monenno benon yopgul tam unun tagi. Yan agil tam abin nak da monenno gat ae ben da diwari sanbesak unun gat tagi timikgom.’

²⁸⁻²⁹ “Amin yoni tan iman amin unun nak da sanbenek yo ibo morapmisi tan imdan. Ae amin yoni kalonisok tan iman amin unun nak da ununjok gwayen mudoken. Yando, on amin monenni unun gwayen monen 50 tausen danari tan iman unun amin do imni. ³⁰ Anek on oman

monji kurak tok amin wanja abigi maba pilin tukgwan pigisak. Unjudon kunam tagek iyon iyon yan tidanjek egipdisak.”

Amin Dakon Monji da nin kokwinidisak

³¹ Yesu da sanjenek yan yagit, “Amin Dakon Monji apjak bisapmon Kwen Kokup dakon tilimni gat ae anelo kabini gat abinek kila amin madep yiyit tamokon unjudon yitdisak. ³² Yigakwan amin miktimi miktimi ekwan unun abinj burikon muwuk mudoni. Abinj muwukba kila amin da sipsip ae meme kokwinikgan unun da tilagon amin kokwinidisak. ³³ Kokwinigek sipsip aminsi tet do yopmanjek meme gwanden tet do yopdisak.

³⁴ “Kila Amin Madep unun da aminsi tet do amin yan yoyisak, ‘Datno da gisam dabi amin, abinek Datno dakon Amin Kila Agakni ji do anjoman abi unun abinek abidoni. Unun miktim wasok wasogikon ji do kili anjoman agit da tosok. ³⁵ Nak kalip jap do abo jap naba nagim, ae pakbi do abo pakbi naba nagim, ae kokup njwakjwarikon da apbo but dasi abidanba yutjikon panji egipgum. ³⁶ Imalno mini egapbo imal namgwit. Sot abo anpulugawit. Dam teban yutnon yigapbo abinj nandawit.’

³⁷ “Yan yanban kilegi kabi da gen kobogi yan iyini, ‘Amin Tagi, ni bisapmon jap do abi gandanek jap gamguman, ae ni bisapmon pakbi do asal yan gandanek pakbi gamguman? ³⁸ Ae ni bisapmon kokup njwakjwarikon da abisal yan gandanek anji yutninon gepguman, ae ni bisapmon

imalgo mini yan gandanek imal gamguman? ³⁹ Ae ni bisapmon sot asal yan gandanek kilago agiman, ae ni bisapmon dam teban yutnon yikdal yan gandanek abin gandagiman?”

⁴⁰ “Yanba Amin Madep da yan yoyisak, ‘Asisi dayisat, yo morap notno kinda mani mini do awit unun yo morap nak do awit.’ ⁴¹ “Yan yoyinek Amin Madep unun da tobil gwanden tet do amin yan yoyisak, ‘Jobit pabi kabi ji angwikon kinjek kindapmon pigit. Unun kindap unun Sunduk gat anelo kabini gat unun do anoman abi, unun kimot kimori mini. ⁴² Kalip jap do abo jap dima namgwit, ae pakbi do abo pakbi dima namgwit. ⁴³ Kokup nwanjwarikon da apbo yutjikon dima anki nepgwit, ae imalno mini egapbo imal dima namgwit, ae sot agim ae dam teban yutnon yikgim bisapmon kilano dima awit.’

⁴⁴ “Yan yanban gen kobogi yan iyini, ‘Amin Tagi ni bisapmon gandano jap do agil, bo pakbi do agil, bo kokup nwanjwarikon da apgul, bo imalgo mini, bo sot agil, bo dam teban yutnon yikgil, abi dima anpulgagiman?”

⁴⁵ “Yanba yan yoyisak, ‘Nak asisi dayisat, yo morap amin mani mini do dima awit unun nak do awit.’

⁴⁶ “Yan yoyinban unun amin kabi kobogi yokwisi dagok dagogi mini pakdan. Mani kilegi amin kabi unun da egip egip dagok dagogi mini unudon kikan.”

Yesu da tepmi panjek kimot anjek kimoron da pidagit

(*Kilapmi 26–28*)

26

Kila amin da Yesu anjakba kimotjak do gen yan aɗteban awit

(*Mk 14.1-2 ae Lk 22.1-2 ae Jn 11.45-53*)

¹ Yesu unun gen morap yan mudaneɗ paɗdetni yan yoyigiti, ² “Disi nandan, gildat bamori gin egek Yapyap Bilak egipmi. Unun bisapmon Amin Dakon Monji amin da abidan uwal da kisiron yipba tilak kindapmon anatan.”

³ Unun bisapmon mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Israel dakon kila amin unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaiapas unun da yutnon muwukgwit. ⁴ Muwugek Yesu ni kosiron da pasilek abidan anatan kimotjak unun dakon gen yawit. ⁵ Yan yanek yawit, “Telagi bisap madepmon dima abidoneɗ. Yan aneɗ kan, miɗat aminyokon pidok pidok noman tokdisak.”

Miɗat kinda da pakbi kibani ton tagisinaɗ Yesu son imgut

(*Mk 14.3-9 ae Jn 12.1-8*)

⁶ Yesu Betani kokupmon amin kinda mani Saimon unun da yutnon yikgiti. (Saimon unun kalip wuda tebani ton egipgut.) ⁷ Yesu jap noknok tamokon yigakwan miɗat kinda pakbi kibani tagisi abidan awin Yesu da busunon tagalgiti. (Unun pakbi yuman nogi wukwisi ae tibiɗi unun tipnan wasanbi.)

⁸ Yan aban paɗdet kabini da kanek buri yokwi tanba yan yawit, “Nidosi anek pakbi kibani

tagisi unun yumsi tagaldak? ⁹ Amin da yubam tam, monej madepsi timik yoni mini amin do yomnom.”

¹⁰ Yan yanba nandane Yesus da yoyigit, “Minjat on nido jigi iman? Minjat on nak do yo tagisi asak. ¹¹ Yoni mini amin ji gat bisapmi bisapmi egipdan, mani nak ji gat bisapmi bisapmi dima egipdaman. ¹² On minjat da mibiltok giptimnokon pakbi kibani tagisi nan soj naminek kimakbi tamokon nepni do antagap asak. ¹³ Asisi dayisat, miktimi miktimi amin da Gen Bin Tagisi yoyinek minjat on da yo ak unun dakon gen bin kisi yoyinakwa nandakdan. Anakwa unun minjat dakon man bini dima pasildisak.”

*Judas da Yesu kila amin da kisiron yip do yagit
(Mk 14.10-11 ae Lk 22.3-6)*

¹⁴ Unun bisapmon panjetni 12 kabikon da kinda mani Judas Iskariot unun da mukwa sogok amin dakon amin madep kabikon kigit. ¹⁵ Kin yan yoyigit, “Yesu kisitjikon yipbo ninan namni?” Yanban silwa monej tabili 30 yan manjin ingwit. ¹⁶ Iba wasane Yesus kisitnikon yipjak do kosit wisigit.

*Yesu panjetni gat jap nawit
(Mk 14.12-21 ae Lk 22.7-14 ae 22.21-23 ae
Jn 13.21-30)*

¹⁷ Bret Yisni Mini Bilak wasok wasogikon panjetni da Yesukon kin yan iyiwit, “Nin kin dukwan Yapyap Bilak dakon jap pankosit anen do nandisal?”

18 Yanba Yesu da yan yoyigit, “Kokup papmon kin amin kindan kokdan. Kanek yan iyini: Yoyindet da yan yosok, Nak dakon bisap kili unun kwan tosok. Nak gat pandet kabino gat gak da yutnon apno Yapyap Bilak dakon jap nonen.” 19 Yanban pandetni da Yesu dakon gen guramigek kin Yapyap Bilak dakon jap panjosit awit.

20 Yan anek pilin tanakwan Yesu gat pandetni 12 kabi gat yigek jap nawit. 21 Jap nan yigek Yesu da yan yoyigit, “Asisi dayisat, jikon da kindan da uwal da kisiron nepdisak.”

22 Yan yanban pandetni buri yokwi tanba kalon kalon yan yawit, “Amin Tagi, nak do dima yosol, ma?”

23 Yan yanba Yesu da yoyigit, “Kindan nak gat jap idapmon kisitnit kaloni yipmanjamak, unun amin da nak uwalno da kisiron nepdisak. 24 Asi Pin kop da papiakon gen mandabi unun da tilagon Amin Dakon Monji kimoron kikedisak. Mani Amin Dakon Monji uwal da kisiron yipjak amin, awa! Unun amin meni da dima anjalagit tam tagi.”

25 Yan yanban uwal da kisiron yipyip amin Judas da Yesu yan iyigit, “Yoyindet, nak do dima yosol, ma?”

Yanban iyigit, “Unun gak mani.”

*Yesu da bret gat ae wain gat pandetni do yomgut
(Mk 14.22-26 ae Lk 22.15-20 ae 1Ko 11.23-25)*

26 Jap nan yigakwa Yesu da bret kindan abidan, Pin kop ya yan iyinek, pudan pandetni do yomgut. Yominek yan yoyigit, “Pabidanek noni, on nak dakon giptim timno.”

27 Yan yanek wain kinam abidanek Pin kop ya yan iyinek yominek yan yagit, “Ji kisi da noni. 28 On yawino. Pin kop gat amin gat sanbek sanbek abi unun anteban asak. Amin morapmi dakon diwarini yopman yom do parekdat. 29 Nak asisi dayisat, nak wain ae dima nanek egi wigi Datno da Amin Kila Asak da kagagwan don ji gat wain kalugi nonej.”

30 Yan yanban kap kinda yanek yomakon pige k flej Olipmon wigiwit.

*Pita da manji injak do Yesu da yagit
(Mk 14.27-31 ae Lk 22.31-34 ae Jn 13.36-38)*

31 Flej Olipmon wigek Yesu da pandetni yan yoyigit, “Pin kop da papiakon gen yan tosok: ‘Sipsip dakon kila amin anakgo kimagakwan sipsip birapmigi iyi iyi kikanj.’

Gen unun da aripmon abisok kalbi yo morap nagon noman tanakwa pindagek ji manji namdan. 32 Mani kimoron da pidanek nak da kalip Galili miktimon mibiltan daminek kikenj.”

33 Yanban Pita da yan iyigit, “Amin diwari da manji gaminakwa nak yan dimasi abenj.”

34 Yan yanban Yesu da iyigit, “Asisi gayisat, abisok kalbi pup gen dima yanakwan gak da nak do ‘Unun amin dima nandan imisat’ yan kosit kapbi yokdisal.”

35 Yanban Pita da yan iyigit, “Uwal da gikba kimagaki nakyo kisi nikba kimokgen do ani kanj,

26:28: TP 24.8; Jer 31.31-34; Sek 9.11; 1Ko 10.16 **26:30:** Lk 22.39; Jn 18.1 **26:31:** Sek 13.7; Jn 16.32 **26:32:** Mt 28.7,16
26:34: Mt 26.69-75

gak do wasip dima yoken.” Yan yanban panjet kabi diwari kisi yan gin yawit.

Yesu Getsemani bisit agit

(Mk 14.32-42 ae Lk 22.39-46)

³⁶ Yesu gat panjetni gat miktim tim kinda mani Getsemani unudon kiwit. Kinj altanek Yesu da yan yoyigit, “Ji idon yigakwa nak asidon kinj bisit aken.” ³⁷ Yan yanek Pita gat ae Sebedi dakon monji yat timikban kiwit. Kinj burikon jigi madepsi nandanek ³⁸ yan yoyigit, “Butno jik tanakwan kimot kimotno noman tan naban nandisat. Do ji nak gat kisi idon Pinjkop do nandanek egipnenj.”

³⁹ Yan yanek timisok di kinjek miktimon manj pagek bisit yan agit, “O Dat, yo morap tagi aki. Do nak da kwenon jigi apdisak unun kukwoki do nandisat. Mani nak dakon nandak nandak dima yolgi. Gak dakon galak tok niansi tosok unun dagin noman toni.”

⁴⁰ Yan yanek tobil panjetni kapbi egipgwiron kinj pindakban dipmin pakgwit pindagek Pita yan iyigit, “Ji nak gat awa kalonji da aripmon gin Pinjkop do nandanek dima egipnenj? ⁴¹ Ji teban tanek bisit anek egipni. Yan anek egipni kan, panjewalon aripmi dima mokdan. But da nak nol do galak tosok mani gip dakon tapmimni mini.”

⁴² Yan yanek aeni tobil kinj bisit yan agit, “Datno, jigi pakenjosi nandisal kan, tagi pakenj.”

⁴³ Bisit aban daganban abinj pindakban panjetni dipmin do yokwisi anek aeni dipmin sigin pakgwit.

⁴⁴ Yan pindagek aeni tobil kinj bisit mibiltok agit unudenj gin agit.

⁴⁵ Yan anek tobil abin panjetni yan yoyigit, “Ji dipmin sigin pagek tapmin pan, ma? Bisap kili abik. Amin Dakon Monji yokwi pakpak da kisiron kili unun yipmanjan. ⁴⁶ Pidanba kino! Kabit, uwal da kisiron nepjak amin kili abik.”

Uwal da Yesu abidawit

(Mk 14.43-50 ae Lk 22.47-53 ae Jn 18.3-12)

⁴⁷ Yesu gen yanakwan unudon gin panjetni 12 kabikon da kinda mani Judas altan yomgut. Amin kabi madep emat agak sibani ae kindap kirinji timigek bujon yolgwit. Mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Juda amin dakon kila amin gat da yabekba opgwit.

⁴⁸ Uwal da kisiron yipyip amin da gen kinda kili yan yoyigit, “Amin kinda nak da mandan noko kan, unun amin nan tebai abidoni.” ⁴⁹ Judas tepmi Yesukon kin altanek yan iyigit, “Yoyindet, kalbi tagisi!” Yan iyinjek mandan nagit.

⁵⁰ Yan aban Yesu da yan iyigit, “Not, yo ak do nandanek abil unun abi.”

Yan iyinban emat amin da Yesu tebai abidawit. ⁵¹ Aba Yesu da kabikon nani kinda da emat agak sibani ilikban winban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon oman monjini miragi mandan dagagit.

⁵² Aban Yesu da yan yagit, “Gak emat agak sibago yigikon simil. Emat agak siba pawilgan amin unun emat agak siba da mandan yoba kimokgon. ⁵³ Nak Datno aripmi tagi iyiko unun da anelo 72 tausen yabekban abin nak tagi anpulugoni.

Gak unun dima nandisal, ma? ⁵⁴ Mani yan aben kan, Pin kop da papiakon gen toso k unun nian on da bami ton asak? Uwalno da yo yan si an namni do yosok.”

⁵⁵ Yan yanek unudon gin Yesu da amin kabi madep yan yoyigit, “Ji nak do kabo noknok kinda yan nandanek emat agak siba ae kindap kirinyo timigek nak abidok do aben, ma? Nak gildari gildari Telagi Yut Madep da nagalgwan ji gat egek amin yoyin dekgim. Unun bisapmon nak abidok do dima nandawit. ⁵⁶ Mani Pin kop da papiakon kombi amin da gen mandawit yan gin bami no-man toso k.” Yan yanban pandet morapni Yesu yipmanek pasal kin mudawit.

Yesu gen pikon anan kiwit

(Mk 14.53-65 ae Lk 22.54-55 ae 22.63-71 ae Jn 18.13-14 ae 18.19-24)

⁵⁷ Yesu abidawit amin unun Yesu abidan anan mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kaia-pas da yutnon ankiwit. Unudon gen teban dakon yoyindet amin gat ae kila amin gat kisi muwukg-wit. ⁵⁸ Pita kagi kagisok da Yesu yol ankinjek, mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dakon yoma nagalgwan pigigit. Pikwan obip amin gat yigek Yesu yo nian si aniba koken yan do pindak egipgut.

⁵⁹ Anakwan mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae gen kokwin amin kisi morap gat da yan nandawit, amin di yan yomno abin Yesu top gen yan iminek gulusun agit yan yanakwa anjatno kimotjak yan nandawit. ⁶⁰ Mani amin

morapmi yan yoba abinek top gen morapmi yawit, mani asi gulusun kinda agit yan dima kawit. Don amin bamori da abin yan yagimal, ⁶¹ “Nin da nandanapno Yesu da yan yagit, ‘Nak da Pin kop dakon Telagi Yut Madep unun tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjiken.’ ”

⁶² Yan yanakwal mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da pidan agek Yesu yan iyigit, “Gak gen kobogi kinda dima yoyiki? On amin morap gen yan gaba nian nandan yomisal?” ⁶³ Mani Yesu da gen kinda dima yagit.

Yan aban mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da aeni iyigit, “Gak Pin kop egip egipmi ton unun da manon yan teban tok anek gen bamisi yoki. Gak asi Kristo, Pin kop dakon Monji bo dima? Kili bami ya!”

⁶⁴ Yanban Yesu da yan yagit, “Gen yosol unun bami. Ji don kanakwa Amin Dakon Monji Tapmim Ami da aminsi tet do yikban kokdan. Anek kanakwa kundukon gikwemon da apban kokdan.”

⁶⁵ Yan yanban nandaneke mukwa sogok amin dakon mibiltok amin buri wagil yokwi tanban iyi dakon paba pigikni pudaneke yagit, “Mibilni nandak do amin nido sanbeneke yoyino apni? Iyi Pin kop kulabineke ‘nak Pin kop dakon Monji’ yan yosok, ⁶⁶ do ji da nian an imnen do nandan?”

Yanban kisi morap da yawit, “Gulusun asak, do si kimotjak.”

26:61: Jn 2.19-21 **26:63:** Ais 53.7; Mt 27.12 **26:64:** Kap 110.1; Dan 7.13; Mt 24.30 **26:65:** Mt 9.3; Jn 10.33 **26:66:** MS 24.16; Jn 19.7

⁶⁷ Yanj yanjek diwari da ilip sul iminek kisit da anakgwit. Ae diwari da mogim kulbak anagek ⁶⁸ yanj iyiwit, “Kristo gak namın da gikdak? Kombi gen ya!”

Pita da Yesu do wasip yagit

(Mk 14.66-72 ae Lk 22.56-62 ae Jn 18.15-18 ae 18.25-27)

⁶⁹ Anakwa Pita unun yut da nagalgwan yigakwan mukwa sogok mibiltok amin dakon oman minatjok kinda da abinj yanj iyigit, “Gak Yesu Galili amin gat kisi egipgwit.”

⁷⁰ Yanban Pita da wasip yanjek yagit, “Gak da gen unun yosol nak dima nandisat.”

⁷¹ Yanj yanjek wigaron pigakwan oman minat kinda Pita kanjek amin unudon akgwit yanj yoyigit, “On amin unun Yesu Nasaret amin gat kisi egipgwit.”

⁷² Yanj yanban Pita aeni geni anteban anek yanj iyigit, “Asisi, nak unun amin dimasi nandan imisat!”

⁷³ Timisok di egek amin kapmatjok akgwit unun da kinj Pita yanj iyiwit, “Gak dakon tek nandano asi gak unun amin kabi dakon kokup isalni kinda yanj asak, do gak unun da kabikon nani yanj nandamanj.”

⁷⁴ Yanj yanba Pita da tebaisi yanjek yagit, “Asisi dayisat, amin unun yonj nak dimasi nandan imisat. Top yosot kanj, Pinj kop da nak tagi anupbal asak!”

Yanj yanjakwan unudon gin pup gen yagit. ⁷⁵ Yanban nandanjek Pita Yesu da gen yagit unun do buri pisagit. Gen unun yanj yagit: “Pup da gen

dima yanjakwan gak da nak do wasip yanɓi kosit kaphi akdisak.” Pita da gen unun do buri pisanɓan wanga piɓi kunam madepsi takgit.

27

Yesu Pailaron anan kiwit

(Mk 15.1 ae Lk 23.1-2 ae Jn 18.28-32)

¹ Wisawisa do mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da muwugek Yesu anakba kimotjak do yan dagok awit. ² Anek Yesu kisiri waman anki gapman dakon mibiltok amin Pailat da kisiron yipgwit.

Judas kimakgit

(Ya 1.18-19)

³ Judas Yesu uwal da kisiron yipgut amin kanɓan Yesu kimotjak do yan dagok anakwa mabisi at yan nandagit. Anek nandak nandakni kulabik anek silwa monen 30 yan timikgit unun mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat do aeni pantobil yomgut. ⁴ Yominjek yan yoyigit, “Nak sunsi anek amin kilegi kindu uwal da kisiron yipmat. Unun ji da anakba kimotdisak.”

Yoyinɓan yan iyiwit, “Unun nin dakon yo dima. Unun gak dakon yo gin.”

⁵ Yan yanɓa Judas silwa monen unun telagi yut da nagalgwan dapɓan piɓakwa kin iyi tipgut.

⁶ Aban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi da silwa monen unun timigek yan yawit, “Monen on yawi dakon tomni. Do telagi yut dakon monen gat kisi yopnen kan, gen tebanin yadman.” ⁷ Yan yanek unun monen ban miktin

kwoba wasawit miŋtim tim kinda yumaŋ nawit. Yumaŋ nanjek amin dubagiŋon da abin kimokgon unun dakon amin kimakba yopyop tamo kinda wasawit. ⁸ Yan awit do unun miŋtim tim unun do Yawi Miŋtim yan yawit da yon. ⁹ Yan anakwa kombi amin Jeremaia da gen mandagit unun bami noman tagit. Gen unun yan,
 “Israel amin da unun amin yumaŋ noni do silwa moneŋ 30 ban tomni yomgwit. ¹⁰ Yan anek Amin Tagi da nayigit, unun da tilagon unun moneŋ ban miŋtim kwoba wasawit miŋtim tim kinda yumaŋ nawit.”

*Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?
 (Mk 15.2-5 ae Lk 23.3-5 ae Jn 18.33-38)*

¹¹ Yesu gapman dakon mibiltok amin Pailat da inamon agakwan Pailat da yan iyigit, “Gak Juda amin dakon kila amin madep, ma?”

Yanban Yesu da gen kobogi yan yagit, “Yosol unun mani.”

¹² Yan yanban mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin diwari gat da gen yan iminba gen kobogi kinda dima yoyigit. ¹³ Yan aban Pailat da aeni iyigit, “Amin on da gak wasok yokwi agil do gen morapmi yan gamaŋ. Unun dima nandisal, ma?” ¹⁴ Yan yanban Yesu da gen kobogisok kinda dimasi yanakwan Pailat da Yesu do nandaban nwanwarisi agit.

*Pailat da Yesu tilak kindapmon kimotjak do yan dagok agit
 (Mk 15.6-15 ae Lk 23.13-25 ae Jn 18.38-19.16)*

15 Bilagi bilagi Yapyap Bilak bisapmon gapman dakon mibiltok amin da wasok kinda yan agit. Minat aminyo da amin kinda dam tebanon yikdak unun mani yanakwa, Pailat da pulugan yopban kin kin awit. 16 Unun bisapmon amin yokwisi kinda dam tebanon yikgit, mani Barabas. 17-18 Amin abin muwugakwa Pailat da amin da Yesu do nandaba yokwi tanban top yanek gen pikon yipgwit yan nandagit. Yan nandaneke Yesu ankutnaneke yan yoyigit, “Ji dakon galaktok namin nan pulugan yipbo jikon opjak, Barabas do nandan bo Yesu mani kinda Kristo yan yon unun nan?”

19 Yan yanek Pailat gen kokwin tamokon yigakwan minatni da gen kinda yan yipban apgut, “Nak unun amin kalbi dipminon kat, do jigisi nandisat. Unun amin kilegisi, do gak yo kinda dimasi an ibi.”

20 Mani mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae kila amin gat da minat amin kabi madep buri suganeke yan yoyiwit, “Ji Pailat da Barabas nan puluganeke Yesu nan anakban kimotjak do iyini.”

21 Yanba Pailat da aeni yan yoyigit, “Ji dakon galaktok on amin bamoron ban namin nan pulugan yipbo kisak do nandan?”

Yoyinban “Barabas nan” yan yawit.

22 Yanba yan yoyigit, “Yesu, mani kinda Kristo yan yon, unun do ninan an iben?”

Yan yanban amin kisi da yan yawit, “Tilak kindapmon anakba kimotjak!”

23 Yanba Pailat da yoyigit, “Mibili nido? Ni gulusun nan agit?”

Yanban mibiltok yawit si yapmanek madepsi yan tidanek yawit, “Tilak kindapmon anjakba kimotjak!”

²⁴ Yanba Pailat da iyi yan nandagit, “Gen yoko dima nandanek emat madepsi akdan.” Yan nandanek minat amin kabi madep da dabilon kisitni pakbikon suganek yan yoyigit, “On amin kimakban nak da diwari dima paken, ji da pani.”

²⁵ Yanban amin kisi da geni yan antobil ingwit, “Nin gat ae minat monjyonin gat da kimotjak dakon kobogi tagi panen.”

²⁶ Yan yanba Pailat da Barabas pulugan yipban minat amin kabiyokon kigit. Kinakwan emat amin yoyinban Yesu baljawit. Aba don tilak kindapmon anjakba kimotjak do yoyigit.

*Emat amin da Yesu jigilagon da abin yipgwit
(Mk 15.16-20 ae Jn 19.2-3)*

²⁷ Gapman dakon emat amin da Yesu abidan anan gapman dakon yut madepmon wigakwa emat amin diwari kisi abin Yesu angwasiyek akgwit. ²⁸ Anek Yesu iyi dakon imalni iligek kila amin madep da imal gami dubak pan unuden kindapan ingwit. ²⁹ Yan anek nap keli ton nan kila amin madep dakon pelit yombem kinda wasan busunikon aba pigigit. Aba pigakwan kindap kirin kinda kisiri aminsi tet do yipman ingwit. Yipman iminek gawak iminek topmon da man madep iminek gen yan iyiwit, “Gildat tagi, Juda amin dakon kila amin madep!” ³⁰ Anek ilip sul iminek kindap kirin kisirikon yipgwit unun gwayen

busunjon kosiri morapmi baljawit. ³¹ Anek topmon da man madep iminj mudanek imal gami iligek iyi dakon pabi pigik pan ingwit. Pan iminek tilak kindapmon anakba kimotjak do ilik anan kiwit.

*Yesu tilak kindapmon anakgwit
(Mk 15.21-32 ae Lk 23.26-43 ae Jn 19.17-27)*

³² Kosiron kinjek emat amin da Sairini kokupmon amin kinda kawit, mani Saimon. Unun tebai iyinba Yesu dakon tilak kindapni guramikban kiwit. ³³ Kin miktin tim kinda mani Golgata unudon altawit. (Golgata dakon mibili unun Busun Kidat flej.) ³⁴ Kin altanek wain gat ae pakbi isipmi kinda gat iktagilek iminba nan nandat anek nok do kurak tagit. ³⁵ Anakwan tilak kindapmon anagek emat amin da satu wasok anek imalni kokwinik timikgwit. ³⁶ Satu wasok aba mudanban miktimon pabin yigek kila anek kan egipgwit. ³⁷ Kwen busunjon mibili nido anakgwit unun dakon but piso yan mandawit, ON YESU, JUDA AMIN DAKON KHLA AMIN MADEPNI

³⁸ Kabo noknok bamori Yesu gat kisi dapgwit. Kinda aminsi tetdo, ae kinda gwandenj tet do tilak kindapmon dapman dapman awit. ³⁹ Amin kin ap awit unun da yanba yokwi tok an iminek wunda kwalkwal anek yan iyiwit, ⁴⁰ “Gak Telagi Yut Madep tuwilek gildat kapbi da butgwan ae witjik do yagil, do giptingo ankutnoki! Gak asi Pin kop dakon Monji egisalon tilak kindapmon da pi!”

⁴¹ Yan yanba mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat gen teban yoyindet amin gat ae kila amin gat unun kisi yan gin jigilak iyinek yawit, ⁴² “Amin diwari panpulugagit da nido iyi anpulugok do antidok asak? On Israel amin dakon kila amin madepni ma! Kan tilak kindapmon da pinban kanek nandan gadan imnen. ⁴³ Pin kop nandan gadan iminek yan yosok, ‘Nak Pin kop dakon Monji egisat.’ Pin kop da Monji anpulugok do nandisak kan, tagi anpulugosak.” ⁴⁴ Unuden gin kabo noknok bamot teri teri dapbi ununyo kisi yanba yokwi tok yan gin agimal.

Yesu kimakgit

(Mk 15.33-41 ae Lk 23.44-49 ae Jn 19.28-30)

⁴⁵ Gildat binap 12 kilok miktim kisi pilin tuk anakwan kin pilindo 3 kilok agit. ⁴⁶ kilok anakwan Yesu da yan tidanek yan yagit, “Eli, Eli, lama sabaktani?” Gen unun dakon mibili yan:

“Pin kopno, Pin kopno, nido nepman dekdal?”

⁴⁷ Yan yanban amin diwari kapmatjok akgwit unun nandanek yawit, “Nandan, unun Elaija do yan imisak.”

⁴⁸ Yanba unudon gin amin kinda timtim yanek kin yo kinda gugidan yombem jol diwaron waman wain gat ae pakbi isipmi gat unungwan sibinek Yesu da nosak do anenak imgut. ⁴⁹ Anakwan diwari da yawit, “Yum kanba konek. Elaija da abin anpuluganban konek bo dima?”

⁵⁰ Yan yanakwa Yesu aeni yan tidanek wupni yipban kinakwan kimakgit.

⁵¹ Kimagakwan unun bisapmon gin Telagi Yut Madep dakon yoma imal unun kwen da sulugi pin mibilikon daganek timi bamori agit. Yan anakwan miktim wudip anakwan tip madep morapmi da sulugiwit.

⁵² Unun yo morap altanakwa amin kimakba yopmanjan tamo wital kinakwa Pin kop dakon amin morapmi kalip kimakba yopbi unun pidawit.

⁵³ Pidan don Yesu da kimoron da pidanakwan telagi kokup papmon pukwa amin morapmi da pindakgwit.

⁵⁴ Anakwa emat amin 100 dakon kila amin gat ae emat amin Yesu do kan egipgwit amin unun wudip ae yo morap altawit unun pindagek si pasalgwit. Pasalek yan si yawit, “On amin asisi Pin kop dakon Monji egipgut.”

⁵⁵ Anakwa minat diwari dubagisogon da agek yo unun pindakgwit. Yesu Galili miktim yipman abinakwan unun minat kabi da yol awilek oman an iminek agipgwit. ⁵⁶ Unun kabikon kind a mani Maria, kokupni Makdala. Ae Maria nwakwari kind a Jems gat Josep gat dakon menji. Ae Sebedi dakon monji bamot unun dakon menji kisi akgwit.

*Yesu dakon bumjotni tip kinamgwan yipgwit
(Mk 15.42-47 ae Lk 23.50-55 ae Jn 19.38-42)*

⁵⁷ Pilindo yoni morapmi amin kind a Arimatea kokupmon da apgut. Unun mani Josep. Unun Yesu dakon pan detni kind a. ⁵⁸ Josep unun Pailaron kin Yesu dakon bumjotni abidok do iyigit. Iyiban emat amini yoyiban bumjotni Josep do imgwit.

⁵⁹ Imiñba abıdan anki imal garagi mini kinda nan wamanek ⁶⁰ anki iyi dakon tip kinam amin kimakbi do kaluk pasinbi unjungwan anki yipgut. Yipmanek tip madepsi kinda antobilban abin yoma sopmanakwan yipman kigit. ⁶¹ Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam da kapmatjok yigek yo agit unun nomansi kagimal.

Emat amin da tip kinam do kila awit

⁶² Sabat bisap do tagap tok an mudanek wisa dagokdo mukwa sogok amin dakon amin madep kabi gat ae Parisi amin gat Pailaron kiwit. ⁶³ Kin yan iyiwit, “Top amin si egipgut bisapmon gen kinda yan yagit, ‘Gildat kapbi mudanakwa kimoron da pidoken’ yan yagit. ⁶⁴ Yan yagit, do gak obip amingo tebaisi yoyinbi tip kinam dakon kila tebaisi anakwa wigi gildat kapbi mudoni. Yan dima ani kan, panjetni da abin bumjotni kabo ankisibin ankinjek Yesu kili pidak yan amin yoyikdan. Yan ani kan, mibiltok iyi do top gen yagit unun yapmanek top gen yokdan unun da yo yokwisi kinda akdisak.”

⁶⁵ Yanba Pailat da yan yoyigit, “Ji obip amin timikba kin tip kinam unun niansi anek kilani ak do nandan unun da tilagon yoyinba ani.” ⁶⁶ Yan yoyinban tip kinamon kin tip madep yoma kaga soguron tilak kinda dima abidoni do yipgwit. Yipmanek obip amin da kilani tebaisi ani do yopba akgwit.

27:60: Ais 53.9 **27:63:** Mt 12.40; 16.21; Mk 9.31; 10.33-34; Lk 9.22; 18.31-33; Jn 2.19-21

28

Yesu kimoron da pidagit

(Mk 16.1-10 ae Lk 24.1-10 ae Jn 20.1-18)

¹ Sabat bisap mudanƙawan pakgwit da Sonda wisa dagokdo Maria Makdala kokupmon nani gat ae Maria kinda gat tip kinam kok do kigimal. ² Kɩɩakwal unudon gin wudip madep agit. Anakwan Amin Tagi dakon anelo kinda Kwen Kokupmon da pin tip madep unun antobilban kɩɩakwan kwenikon yikgit. ³ Anelo unun mal da yan tenƙenakwan imalni unun gik sitnan yombem kwakwagisi agit. ⁴ Obip amin unun kan pasal nimmimik man pagek kimakbi yombem awit.

⁵ Yan anakwa anelo da minat bamot yan yoyigit, “Jil dima pasoljil. Yesu tilak kindapmon anakbi nan wusik do abamal yan nandisat. ⁶ Yesu yagit da aripmon Pinƙop da kili aban pidak. Idon dima egisak. Abin tamoni do konjil. ⁷ Jil tepmisi kɩɩ panƙetni yan yoyinjil, ‘Unun Pinƙop da kimoron nan kili aban pidak. Mibiltan daminƙ Galili miktimon kik, do unudon kɩɩ koni.’ Nak gen on dayik do pit.”

⁸ Yan yoyinban minat bamot unun pasalgimal, mani kisik kisik nandanƙ tɩmtɩm yanƙ panƙet kabini gen unun yoyik do kigimal. ⁹ Kɩɩakwal Yesu gat domdom anek yan yoyigit, “Wisa dagokdo tagisi.” Yan yoyinban kandapmi abidanƙ gawak imgumal. ¹⁰ Anakwal Yesu da sanbenƙ yan yoyigit, “Dima pasoljil. Jil kɩɩ notnoni kabi yoyinbal Galili kɩɩ unudon nandani.”

Obip amin dakon gen

¹¹ Minjat bamot kinjakwal obip amin diwari tip kinam dakon kila awit unun da kokup papmon kin mukwa sogok amin dakon amin madep kabi yo morap altawit unun dakon gen morap yoyin mudawit. ¹² Yoyinba mukwa sogok amin dakon mibiltok amin gat ae kila amin gat muwugek nian ano kilek tosak yan do gen pankosit awit. Anek obip amin do monej madepsi yominek ¹³ yan yoyiwit, “Ji yansi yoni, ‘Nin kalbi pak intanapno panjetni da abin bumjotni kabo ankisiben.’” ¹⁴ Gapman dakon mibiltok amin da unun dakon geni nandisak kan, nin da iyino buri manakwan jikon jigikinda dima tosak.”

¹⁵ Yan yoyinba obip amin monej timigek geni guramikgwit. Gen unun Juda amin da yan an iren aba abisokyo kisi yan gin yon.

Yesu da panjet kabini Pinjop dakon pi ani do yoyigit

(Mk 16.14-18 ae Lk 24.36-49 ae Jn 20.19-23)

¹⁶ Panjetni 11 kabi Galili miktimon kin, Yesu da kabap kindan unudon wigini do kili yoyigit unudon wigiwit. ¹⁷ Wigik Yesu kanek gawak ingwit, mani diwari da but bamot awit. ¹⁸ Anakwa Yesu da panjet kabinikon kinjek yan yoyigit, “Pinjop da yo morap Kwen Kokupmon ae miktimon kila aben dakon pi nak do yan mudan namgut. ¹⁹ Unun do ji miktimi miktimi kin minjat amin morapyo panpuluganba nak dakon panjet kabino dagoni. Anek Dat ae Monji ae Telagi Wup unun da manon

telagi pakbi soj yomni. ²⁰ Nak da gen dayiñ doligim uñun kisisi guramitni do yoyiñdetni. Nandani, nak ji gat gildari gildari egapno miktim dakon bisap mudosak.”

PIN^KOP GEN
The New Testament and Psalms in the Yopno Language
of Papua New Guinea
Nupela Testamen na Buk Song long tokples Yopno long
Niugini

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yopno

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

b683ce50-d820-5bfc-8471-d8ee080be106